

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti: Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN őrnagy		Segéd-szerkesztő: BENEDEK MIHÁLY százados
Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST, II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.	Postatakarékpénztári csekk számla: 25.342	Megjelenik: minden hónap 1-én és 15-én Telefon: 153-079

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,

Hiszek egy isteni örök igazságban,

Hiszek Magyarország feltámadásában.

Amen.

A munka öröme.

Azt mondta egyik miniszterünk, hogy mostában minden magyarnak harminc helyett kell dolgoznia. Mi ebből a mondatból elsősorban azt az értelmet ragadjuk ki, hogy a magyarság földrajzi helyzete, történelme, kárpátmedencei hivatása sokkal többre kötelez bennünket, mint ahányan lélekszám szerint az anyakönyvekben sorakozunk.

Többre kötelez bennünket nemcsak területi jogok, államvezetési elsőbbség és más, kis nemzet ritkán megillető számos hatalmi lehetőség terén, hanem a munkában is. Ha egyszer a sors bennünket itt vezetőszerere rendelt és mi — mostani nemzedék — ezt a vezetőszereret jogos örökségképpen a világ előtt nyitlan és szilárdan követeljük, akkor ennek a szerepnek ne a tejföllet keressük, hanem előbb a nehezét. A munkát.

Mert abból aztán jut mindenkinek. Az országrombolás romjait, a szűkebb határok között, sok kitartással és Istennek nagy-nagy segítségével eltakarítottuk és megvetettük az alapját az új Nagy hazának. De itt nem állhatunk meg.

A nemzet aprajára-nagyjára, minden rendü-rangú emberre, minden hivatásra és foglalkozásra egyformán kötelező, hogy minden erejét a továbbépítésre állítsa be. Látjuk is ennek felemelő jeleit mindenfelé. Amikor még úgy volt, hogy a katonák nem mehetnek aratni, összeállt a falvak népe és nem nézve telekkönyvet, minden termést biztosítottak a jövőévi nemzetkenyér számára. A Turul szövetség tagjai is kézbe vették és veszik a kaszát, egyetemi hallgatók utakat építenek, árterületek sebhelyeit gyógyítják s egy épülő vidéki gimnázium falaira diákok hordják a téglát, leánysereg vállal itt is, ott is díjtalan munkaszolgálatot s mind sokasodnak a jelei annak, hogy a magyar nemzet tisztában van az idők jelentőségével és tisztában van azzal is, hogy ez az idő most nem a pihenés, hanem a munka, csakis a munka ideje.

Minden magyarnak harminc helyett kell dolgoznia, mert hiszen ha nem is harmincszor, de háromszor ennyi magyarnak való hivatás és feladat az, ami a mienk. Az a kétharmad, ami most hiányzik a számból, tatárok, törökök és egyéb dulók áldozata lett, mert velük együtt lennénk mi ma harminc-negyven milliónyi számban. De ha nem is vagyunk, csak a harmada, akkor is ugyanaz a történelmi küldetés a mienk, mint volt annyi időn át és lesz mindig. Hanem éppen ezért a megmaradt egyharmadnak meg kell háromszoroznia és azonfelül tízszereznie az erejét, ha helyt akar állani a feladat előtt, ami nemcsak megtisztelően és ritkán látható szép nemzeti feladat, hanem nehéz is. Csakugyan, harminc helyett kell együnknek most dolgoznia, hogy amit Szent István alapított és karddal-munkával megszilárdított, amit annyi vész fenyegetett és rongált évszázadokon át, legutóbb Trianonban, megint ép, teljes valóság legyen.

Talán nincs is még nemzet a világon, amelyik rajtunk kívül ezt a feladatot a magáénak mondhatja, mert a gyarmatosító népek gyarmatokat kormányoznak, mi azonban egységes, közös hazát adtunk eddig itt több népnek és akarunk adni ezután is, nem pedig gyarmatokat dirigálni. A Kárpátmedencében mi vagyunk a vezetésre hivatott, erre rátermett nemzet, ez soha sem volt vitás és még akkor sem tagadta meg tőlünk a világ ezt, amikor erőszakkal szabdalták össze-vissza ezt a szétdarabolhatatlan országot. Fölényünket akkor is elismerték, csupán gyakorlatilag nem törődtek vele, mert azt hitték, hogy ezt is lehet csinálni.

Most már mindenki látja, hogy nem lehet. A természet törvényei helyrebillennek megint s ezzel elérkezett számunkra a vezetés régi-régi és most mégis új korszaka, ami két évtized rombolásai után nem lesz egyszerű feladat, hiszen tudjuk, mennyi kitartást, türelmet, szívósságot, áldozatot követel csak egy gazzal benőtt kertnek a megtisztogatása is.

A legnagyobb emberi alkotás: a honalapítás korszakát éljük, hát értsük is meg ezt a korszakot. Ha megértjük, soha sem lesz a munka sem terhes, sem sok, hanem örömmé válik. Fiainknak és unokáinknak olyan új hazát adunk, amilyen a munkánkból kitelik. Ha bírjuk és akarjuk, áldó szóval fognak ránk emlékezni, ami pedig nem más, mint a munka legfőbb, talán egyetlen célja és értelme.

Néhány érdekes kúriai döntvény.

Írta: ZSOLDOS BENŐ ny. kir. ítéletábrlai bíró.

Legfelsőbb bíróságunk néhány legújabb, a nyomozati cselekményeket teljesítő csendőreink előtt még nem ismeretes, de őket hivatásuknál fogva hasznosan érdeklő fontosabb büntetőjogi elvi jelentőségű határozatát röviden ismertetem. Joggyakorlatunk az étellel összhangzásban folytonosan halad, bővül, tökéletesedik s így azt hiszem, hasznos lesz, ha ezeket időnkint sorra vesszük.*

A fizetési eszközökkel elkövetett visszaélésekről szóló 1922. évi XXVI. t. c., — amely napjainkban egy idő óta meglehetősen sűrű alkalmazásban van, — büntetnek minősíti azt a cselekményt, amikor valaki a minisztérium vagy a pénzügyminiszter tilalma ellenére magyar pengőt külföldre kínál (kijánl); ugyane törvénycikk 3. §-ának első bekezdése pedig a kísérletre vonatkozó szabályok szerint rendeli büntetni azt a cselekményt, ha valaki a most megjelölt pengőkijánlás elkövetésére felhív, ajánlkozik, másokkal összebeszél vagy egyesül.

Egyik esetben K. bizonyos összegű pengőt adott át a vádlottnak, aki magyar pénznek külföldre kijánlásával részben keresetforrásként, tehát bírói megállapítás szerint is üzletszerűen foglalkozott, — azzal a rendeltetéssel, hogy a pénzt az országból

* Legutóbb az április 15-i számunkban közöltünk hasonlót. Szerk.

Az öreg csendőr...

Írta: SZALAY LÁSZLÓ.

A paraszt együtt örül, vagy együtt bánkódik, együtt nyöszörög, vagy együtt mosolyog a földjével. A paraszt lábaj láthatatlan gyökérben végződik, s ez a gyökér befut a földbe... Ha a föld sovány és fakó, sápadt és szomorú a gazdája is; ha a föld barna és zsiros, bizakodóbb rajta a paraszt is...

A föld és a paraszt úgy viszonylik egymáshoz, mint a víz és a hal; vagy mint a madár és a levegő. Illetve még jobban; mert a víz hal nélkül és a levegő madár nélkül még csak meg lenne valahogy, de a föld paraszt nélkül nem föld lenne, hanem csak pusztaság...

Öreg Abaynál láttam a földnek ezt a csodálatos vonzását, aki egyszerű paraszti sorból lett csendőr, mindig a fogához verte a garast, aztán ötvenéves korában nyugalomba ment, vett magának egy ötvenkét holdas kis birtokot, — egy, művelés alatt a világ teremtése óta nem álló félelmes fekvésű posztagomokot, — és csinált belőle harminc év vasszorgalmával csaknem minden forgótöke nélkül, jóformán a két keze munkájával, — egy valóságos kis paradicsomot...

Mikor aláírta a szerződést, kiment, hogy a birtokot a varjaktól és a véreséktől számon vegye és hogy bemutassa élete hűségét párjának, született Szatmári G. Erzsébetnek...

A birtok három dűlőre tagozódott: a legfelső téglány idomú volt, s éppen olyan az alatta levő középső is. Míg a harmadik alsó tag már csak féltéglányt, azaz négyszöglet képezett...

vigye ki. Vádlott ebből a célból el is utazott, azonban a pengőt csak az ország határáig sikerült neki kivinni, mert ott tettenérték s ekként a pénznek a külföldre való kivitelét megakadályozták. A vádlott védekezésének főérve az volt, hogy a külföldre kivinni szándékolt összeg nem volt a vádlott tulajdona, a felett a pénz neki határozott rendeltetéssel átadó K. rendelkezett, így tehát a pengőkijánlást nem a vádlott, hanem K. követte el.

A m. kir. Kúria a vádlottat, — az uszorbíró-ság minősítésével ellentétben, — a fent hivatkozott tc. 1. §-ának 2. pontjában meghatározott, fizetési eszközökkel elkövetett visszaélés (pengőkijánlás) büntetnének kísérletében mondotta ki bűnösnek, mert a vádlott akkor, amikor a neki átadott és így birtokába került s bár csak ideiglenesen is rendelkezésére bocsátott pengőt az országból való kivitel végett az ország határáig elvitte és ott a vámközégek előtt letagadta, tettesi cselekedetet követett el s teljesen közömbös az, hogy a pengő tulajdonjoga valójában nem őt illette meg és hogy K. a pénzt csak az országból való kivitel megtörténteig bocsátotta a vádlott rendelkezésére. És mert a pénz a tettenérés következtében az országba visszakerült, a vádlott arra irányuló szándéka végrehajtását, hogy a pénzt az országból kivigye, csak megkezdte, de be nem fejezhette, ekként tehát cselekménye csupán a kísérletig jutott.

Ezzel az esettel kapcsolatban irányadó elvként kimondotta a Kúria, hogy a pengőkijánlás fogalma alá esik minden olyan cselekmény, amelynek foly-

A felső tagon túl volt egy behemót magas homokhegy. Oda vitte föl feleségét Abay, onnét beláthatta végig mind a három tagot, — az egész kis birtokot...

A felső tag lankás, dombos, fás, itt-ott félelmes sűrű sötét erdőt képező vadregényes táj volt, a közepén kaszálót képezve és volt benne az egyik nyárfaerdő közepén egy elképesztő völgykatlan is, áthatolhatatlan gazzal és szederindával. Egyébként mindenütt hatalmas vastagságú évszázados csomoros jegenyék és nyárfák, alattuk térdigérő gazzal, fűvel. A völgykatlan és a partosok széle tele galagonya meg kökénybokorral és kecskerágóval. Az egész tag nagyjából erdőt mutatott, de ember, épület, jármű sehol. Valamiféle birkakolomp hallatszott halkan, roppant messziségből, félénken kísértve, mikor az erdőzűgás néha föl-fölhagyott. S az egyik völgyben düledező nádgunyhó merengett üresen...

A második tag, a középső dűlő síkföld volt. Itt-ott gyöpös kaszáló, legelő, bokorerdő, — s egy mély vízzel felt kopolya, zizegve-zokogó náddal, sással... Ez a gödör úgy keletkezett, hogy régen a partján levő ákácokban holmiféle méhészt telepedett meg, s a falveréshez itt ásott agyagot... De hová lett a méhészt?... Mert a háza romokban hever... S a másik fele a tagnak halmos, buckás, nyárfás, kecskerágó-cserjés, posztagomok...

A harmadik legalsó tag hasonló a két felsőhöz. És mind a három együtt, valami félelmet, bánatot, szorongató szomorúságot szülő tájak, a maga világtól eleső irtózatossággal és elhagyatottsággal. Vasidegek kellenek ahhoz, hogy valaki itt megvesse a lábát. Itt — ahol a lombusogás a fölhábo-

tán a pengő ellenértéke külföldre kerül. Ez történetik akként, hogy a pengő valójában az országban marad és vádlott ténykedése folytán a pengő feletti rendelkezés külföldit vagy külföldön lakót illet meg, vagy pedig úgy, hogy a pengőt az országból tényleg kiviszik, amely utóbbi esetben is a pengő ellenértéke az állammal szembeni követelés formájában külföldre kerül.

A fentebb vázolt tényállásból láthatjuk, hogy a kizárólagos szándékolt összeget K. adta át vádlottnak az országból való kivitel céljából, a vádlott cselekménye tehát a hivatkozott törvény 3. §-a szerinti, fizetési eszközökkel elkövetett visszaélésre vonatkozó összebeszélés büntetetének alkatelemeit is magában foglalja. Az uszorabíróság ennek alapján meg is állapította az anyagi halmazatot. Ezt azonban a Kúria tévesnek minősítette, kimondván nagyérdekű fejtegetésében, hogy az összebeszélésre vonatkozó büntető rendelkezést csakis akkor lehet alkalmazni, ha egyébként a büntett az előkészítő cselekményen túl nem haladt, meg nem kíséreltetett vagy be nem végeztetett, tehát nem jutott olyan állapotba, melyet a büntető törvény különben is büntet. A vádlott tehát akkor, amidőn pengőnek az országból való kivitelére K.-val összebeszélés és ezen összebeszélés folytán a pengőnek az országból való kivitelét a határig való elvitel és a vámőrök előtt való letagadás által megkezdette, csak egy és ugyanazon büntett részes cselekményeit követte el és ezek nem képeznek egymással anyagi halmazatban álló külön büncselekményt, hanem az *előkészítő cselek-*

ményt képező összebeszélés a büntett véghezvitelével, illetve annak megkezdése által elkövetett büntettbe beleolvad.

Nem kevésbé érdekes határozatot hozott nemrég a Kúria jogegységi tanácsa ugyancsak az 1922. évi XXVI. tc. alá eső büncselekménnyel kapcsolatos *elkobzás* kérdésében. A vonatkozó bünvádi eljárás alapját képező tényállás szerint K. K. terhelt 1934. évi október havától 1935. október haváig bezárólag több részletben közönséges és ajánlott levelekben, a Magyar Nemzeti Bank engedélye nélkül, 280 pengő bankjegyet küldött Bécsbe, Károly nevű fiának tanulmányai folytatására. Ezzel a cselekményével a 4500/1931. M. E. sz. rendelet 2. §-ának a) pontjában meghatározott tilalmat megszegte és így elkövette e rendelet 7. §-ában megjelölt kihágást. Ez a kihágás azonban 1936. október havában elévült, mert a most hivatkozott rendelet 7. §-ának 2. bekezdése utolsó mondatában meghatározott egyévi elévülési idő alatt a terhelttel szemben semminemű bírói intézkedés nem történt. Ennek folytán az uszorabíróság a kir. ügyészség indítványához képest a 310/1937. M. E. sz. rendelet 1. §-a alapján kötelezte az elkobzás alá eső 280 P-nek a kir. kincstár részére leendő megfizetésére. Ez a fizetésre való kötelezés a BP. 61. §-a szerinti elkobzást pótolja. A Kúria jogegységi tanácsa, — a kir. ítéletábra elutasító álláspontjával ellentétben, — a joggyakorlat szempontjából különösen fontos törvényt magyarázó megállapításkat tett.

rodni tetsző fák izgatott szóváltásává, tiltakozásává vadul, s az ágak, lombok ringása ökölrázásként hat a szorongó ember lelkére...

Öreg Abay nyugdíjas csendőr, úgy is mint földbirtokos, mosolyogva fordult az élete párjához:

— No, mit szólsz hozzá, Örszébetem?!...

Erzsi néni csak a vállát vonogatta:

— Maga a gazda, hát magának kell tudni, hogy hogy s mikép!...

— Dehát tetszik-e?... Azt mondd már!...

— Hát tetszeni tetszik, — csak félős egy kicsit!...

— Ejnye már!... Hát hogy volna félős?...

— Nem is azér mondom, csak a karistolása, — egy kicsit hegyes!...

— Igaz jószág ez Örszébet, oszt az igaz jószágtól nem kell tartani!...

— Úgy, úgy... Aztán majd csak én is megszokom... Úgy lehet, még meg is kedvelem hamarosan...

— Látod, ez a takaros beszéd!... Megszolgáltam én becsülettel ezért, nem rántottam ki senki alól a létrát érte!...

Most aztán kezdetét vette a földimádás nagy hőskölteleménye. Azon kezdődött ez a hősköltelemény, hogy vett öreg Abay, mint újdonsült birtokos, két kis egérszörű lovat és hogy lakott sárral becsapott nádfalú gunyhóban két télen át az élete párjával. És folytatódik azon, hogyan ásta meg az első ötlépesős gyalogkutat, hogyan hányt agyagot, hogy vetett vályogot, s hogyan építette meg a sárral összefogott vályogból takaros és kényelmes kis tanyaházát, —

mindent a két keze munkájával és egyedül, amit nekem, mint diákokyerekeknek elejétől a végéig alkalmam volt végigcsodálni, mert az unokájával minden szerdát és szombatot nála töltöttünk...

Nappal a lovacskákkal húzatta a dombot a völgybe, szőlő meg gyümölcsös alá egyengetve a talajt. S éjjel, mikor az igavonók új erőt gyűjtöttek, ő deszkaszálósvényt fektetett a süppedő homok árjára és holdvilágnál talicskázgatott...

Hogy mikor alszik, azt senkise tudta. Ő azt mondta, hogy: télen!...

Elültetgette a szőlőt. A cseresznye- és az almafácskákat. A barackot, diót, körtét, meggyet és a szilvát. S a következő évben egy majdani zúgó erdő reménységét...

És dél felől, ahonnét az orkán hörren, s bösz viharok zúdulnak, széles homokhullámokat porlasztva és hol betemetve, hol meg elhordva mindent, — onnét szélfogókat állított föl, sorozatosan, hogy a szántót, kaszálót, legelőt, megvédje...

Harminc esztendeig hadakozott Abay nyugdíjas csendőr a természet mostohaságaival. És a földimádó magyar makacssága, lassú verejtékes munkája csúffá tette a talaj hitványságát és az időjárás viszontagságait és csinált Isten segítségével és a két keze munkájával a birtokából egy kis gazdagon gyümölcsöző, hímes, illatos, virágos, paradicsomot...

De ahogy ő szerette, ahogy babusgatta, féltette ezt a földet, ennek a földnek minden kis zöldjét, bokrát, bogarát, madarát, — az már valóságos csodaszámba ment...

A törvény — mondja a Kúria — elsősorban a bűncselekmény tettesét és részesét kívánja az elkövetett bűncselekmény miatt vagyonában sújtani, e szakasz első bekezdései is a tettes és részes marasztalásáról rendelkeznek. Nem lehet tehát feltételezni, hogy a törvény kedvezőbb helyzetet kívánt volna biztosítani a bűnvádi eljárás alá vont és elítélt személlyel szemben annak a terheltnek, aki megszökött vagy aki a bűnvádi eljárás alól egyéb okból szabadult. Az 1922. évi XXVI. tc. 2. §. utolsó-előtti bekezdését tehát, habár hiányzik is abból a *terhelt* külön kiemelése, csakis úgy lehet helyesen értelmezni, hogy az elkobzás alá eső értéknek megfelelő összegnek megtérítésére elsősorban a bűncselekmény tettesét vagy részesét kell kötelezni, akár elítélték, akár megszüntették vele szemben a bűnvádi eljárást, vagy esetleg azt folyamatba sem tették. Az ellenkező álláspont arra az elfogadhatatlan eredményre vezetne, hogy az a terhelt, akinek fonderlatos eljárással sikerült magát az eljárás alól kivonnia, még a magánjogi jellegű kártérítés alól is szabadulna, holott a törvény akarata az, hogy a tettesek és részesek széleskörű fizetési kötelezettséggel terheltessenek.

Ez a törvényt magyarázat, — a Kúria további indokolása szerint — azért is helytálló, mert e törvény életbelépte után, 1937. évi január 15-én, törvényes felhatalmazás alapján kibocsátott 310/1937. M. E. sz. rendelet 1. §-a szerint az 1922. évi XXVI. tc. 2. §. harmadik és negyedik bekezdése alkalmazásának, tehát nemcsak az elkobzásnak, hanem az elkobzás alá eső érték összegének megfizetésére kö-

telezésnek akkor is helye van, amikor a bűnvádi eljárást elévülés, a terhelt halála, távolléte vagy egyéb ok miatt megindítani vagy folytatni nem lehet.

A szóbanforgó kérdés érdemében azt látjuk tehát, hogy az elkobzásra és az elkobzást pótló fizetési kötelezettség megállapítására nemcsak az elítélttel szemben nyílik jog és mód, hanem a törvényes rendelkezések jogot és módot adnak az elkobzásra akkor is, ha a bűnvádi eljárás nem folytatható, amikor pedig kétségtelen, hogy elítélt nincsen...

Az állami és társadalmi rend hatályosabb védelméről szóló 1921. évi III. tc. 5. §-ának első bekezdésébe ütköző vétség miatt folyamatba tett bűnperben a vádlott védekezése mindvégig az volt, hogy semmi elfogadható bizonyíték nem merült fel arra, hogy vádlott a kommunista internacionálét dudolta, de ha valóban azt dudolta volna is, ez a cselekménye a vádbeli izgatás tényálladékát nem meríti ki s így bűncselekmény nincs.

Az idézett törvényhely szerint körülírt vétséget ugyanis az követi el, aki az állam és társadalom törvényes rendjének erőszakos felforgatását vagy megsemmisítését, különösen valamely társadalmi osztály kizárólagos uralmának erőszakos úton való létesítését követeli, erre izgat vagy mást felhív.

A bíróságok minden kétséget kizáróan megállapították ebben az ügyben, hogy vádlott a vádbeli alkalommal valóban a kommunista internacionálét

Néven nevezve ismert minden kis növényt, fűfélélt, amiről úgy győződtem meg, hogy az unokájával gyakran kérdeztük:

— Nagypó, mi ez?...

— Ez?... Vasvirág!... Tavasztól ősziig hozza szép halványkék virágát...

— Hát ez?...

— Ez meg a vadsáfrány... Tüskös, bugós... A pásztorok régen teplót gyúrtak a leveléből...

— És ez?...

— Ennek a neve sárgagyopár... Igazi homoki szépség... Jóillatú és régen koszorút kötöttek belőle, rámában, üveg alá... Ez a szép lilavirágú meg a hunyor. A vadlaposokat szereti... Ez meg a farkasalma. Ha a lovak hátát bedörzsölik vele, elkerüli őket a légy, lehet nyugodtan rakodni...

— Hát ez a pirosbogyós kékvirágú?...

— Ez meg a semfüsemfa. A főzete csontfájásról jó. Mellette meg a fekete nadályfű. Az is orvosság... Ez a pölyhös virágú meg a csikófarok... Az a szép kékvirágos meg a pillifogó... Hát...

— Szeretnék már olyat is látni, amit a nagypó nem ösmer...

— Hát csak kérdezz... Ez itt a zimolya, az meg ott a molyfű... Mind a kettőnek nagyszerű illata van, ezektől lesz szagos a széna... Meg az a sárgavirágú sárkelep is igen jó takarmány... A sarjú között szétfolyva éldegél...

— Hát ez a pirosbogyós?...

— Ez a bojtorjánfű... Köhögéssről jó. A farkasalma meg sebre... Találkozik aztán fekete meg fehérüröm... Aztán tippancs, amit a kasza nem igen fog...

Lassú jártunkban olyan helyre értünk, ahol a földet ezer meg ezer, jobban mondva megszámlálhatatlan mennyiségű halványkék virágzású újjnyi magas növényke borította...

— Hát ez meg mi?... Ilyet még nem láttam!...

— Hm... Ez a heverő naprózsácska!... Azért heverő, mert partos, homokos helyen, a szél nyomása alatt ferdén nő... És minden kis virága egy pirinyó rózsza...

Lehajoltam, hogy közelebből szemléljem a növénykét, mire a kezemhez kapott...

— Mi tetszik, nagypó? — kérdeztem csodálkozva...

Az öreg csendőr zavartan mosolygott:

— Ne vegye rossz néven, — azt hittem, — hogy le akar tépni egy naprózsácskát!...

Tágra meredt a szemem, — ő meg csak zavartan mosolygott, hol rám, hol a naprózsácskára...

— Eszem ágában se volt! — suttoztam ellágyulva...

— Tudom... Tudom... Mert látja, kár lenne érte... Igazán kár lenne... Hisz olyan szépek...

Én csak néztem, néztem... Jóságos Isten, ilyen lelkülettel koldusnak lenni is gyönyörűség!

Ennyi elég, ennyitől úgy megszerettem az öreg Abayt, a régi csendőrt, hogy ma is meleg szívvvel gondolok rá. Áldja meg őt az Isten halóporában is, de sok mindent megszerettetett velem, a maga kinnal, verejtékkel ölelgetett tanyájában!...

**A Kormányzó Úr
Ő Főméltósága**

kenderesi tartózkodása
befejeztével

fogadja a csendőr-különmény és

a kenderesi őrs díszelgését.

A kenderesi kastély.

dallamát dudolta. A Kúria megállapítja, hogy a kérdéses esetben a vádszerinti izgatás kétségtelenül fennforog. Az ú. n. „internacionale” — úgymond — a kommunista világmozgalom hivatalos himnusza. „Aki tehát azt akár szöveggel, akár szöveg nélkül éneкли, a kommunista eszmékkel való értelmi és érzelmi közösségének ad kifejezést és hallgatóságában is hasonló érzelmeket kelthet fel. Ennélfogva a vádlottnak az a tette, hogy több személynek, köztük két olyan személynek füle hallatára, aki az internacionale dallamát ismerte, ezt a dallamot dudolta, alkalmas volt arra, hogy hallgatóiban a kommunista eszmékkel együttérzést ébresszen és a kommunista állami és társadalmi berendezkedés iránt lelkesedést és vágyódást keltsen. A bűnösség szempontjából közömbös, hogy a vádlott dudolása hallgatóiban a jelzett izgató hatást valóban kiváltotta-e; úgyszintén az is közömbös, hogy a vádlott izgatási szándékából dudolta-e, mert műveltségénél fogva az internacionale dallamának izgató hatásával nyilvánvalóan tisztában volt, ez pedig az izgatás tényálladákhöz tartozó szándék megállapítására elegendő.”

A hatóságok büntetőjogi védelméről szóló 1914. évi XL. t.-c. 4. §-ának második bekezdése tudvalevően vétségnek minősíti azt a cselekményt, amellyel valaki csoportosulás esetén kívül a hatóság közegét akár erőszakkal, akár veszélyes fenyegetéssel hivatásának jogszerű gyakorlásában akadályozza vagy intézkedésre kényszeríti, vagy hivatásából folyó eljárása alatt, vagy pedig bosszúból hivatásának gyakorlása miatt tetteleg bántalmazza. A törvény tehát e bűncselekmény létesüléséhez azt kívánja meg, hogy a tettes az erőszakot vagy veszélyes fenyegetést kizárólag abból a célból használja, hogy ezáltal a hatóság vagy annak tagja hivatásának jogszerű gyakorlásában akadályozva legyen, vagy pedig valamely intézkedésre kényszeríttessék. A most szóvá tett esetben a vádlott valamely közlekedési szabálytalanság miatt őt felelősségre vonó rendőrt megfenyegette. Beismerte, hogy a kocsijáról leszállva, a sértettet azzal fenyegette meg, hogy az „ostorával szemközt veri”.

A Kúria döntése szerint a vádlott már ezzel a veszélyes fenyegetéssel is, amely alkalmas volt arra, hogy a sértettben a kilátásba helyezett komoly veszély közvetlen bekövetkezése iránt alapos félelmet ébresszen, elkövette az 1914. évi XL. t.-c. 4. §. második bekezdésében meghatározott vétséget.

Büntető-törvénykönyvünk meghatározása szerint a rablás büntettének az a tette, aki valamely idegen ingó dolgot, annak birtokosától vagy birlalójától, — ez vagy más jelenlevő ellen alkalmazott erőszakkal vagy fenyegetéssel abból a célból vesz el, hogy azt jogtalanul eltulajdonítsa. Az ezt eredményező fenyegetés alatt pedig a törvény olyan cselekmény közvetlen elkövetésével való fenyegetést ért, amely a fenyegetettnek vagy hozzátartozójának, vagy valamely jelenlevőnek életét, testi épségét vagy vagyonát súlyos veszélynek teszi ki.

Ilyen természetű fenyegetés az alapja annak a most szóvá tett esetnek is, amelyben a bizonyítást nyert tényállás szerint vádlott a sértettek ingóit a

vádbeli alkalommal akként vette el, — amint azt egyébként maga a vádlott is beismerte, — hogy sértettek előtt erélyes fellépéssel azt hangoztatta, hogy neki kint az udvaron még nyolc társa van. A sértettek erre nagyon megijedtek és tiltakozni sem mertek az ingóságok elvétele ellen. Ez ügyben hozott döntése szerint a Kúria megállapította, hogy a kint levő nyolc társnak az adott körülmények között való említése a BTK. 347. §-ának megfelelő olyan fenyegetés, amely méltán kelthette a sértett házaspárban azt a félelmet, hogy az életük súlyos veszélynek van kitéve. Ennek folytán a rablás bűntette megvalósult.

A gazdasági és hitelélet rendjének, továbbá az államháztartás egyensúlyának biztosításáról szóló 1937. évi X. t.-c. 2. §-a arról a bűncselekményről rendelkezik, amikor valaki a törvényben megjelölt tartalmú valótlan hírt kohol, továbbá aki ilyen hírt terjeszt, így tehát ennek a bűncselekménynek tettese az is, aki más által koholt vagy terjesztett ilyen valótlan hírt a terjesztés fogalmának megfelelően tovább ad.

Jelen esetben a vádlott lapszerkesztő a vád tárgyává tett és szerinte mások által terjesztett híreket átvette az általa szerkesztett hetilapban „válasz és üzenet” cím alatt közzétette.

A Kúria megállapítása szerint a vádlottnak ebben a tetteben a hivatkozott törvényben megjelölt s a valótlan hír terjesztésének fogalma alá eső vétségnek összes tényálladáki elemei felismerhetők, mert az kétségtelenül bebizonyosodott, sőt maga a vádlott is kifejezetten kijelentette, hogy a kérdéses sajtóközleményben foglalt hírek egyfelől valótlanok, másfelől pedig olyanok, amelyek a közrendet és a köznyugalmat zavarhatják.

Rendszeresen követett bírói gyakorlat az, amely szerint rágalalmazást a sértett határozott megnevezése nélkül is el lehet követni. Sajtó útján történő rágalmazás esetében a bíróság akkor is megállapítja a vádlott bűnösségét, ha a sajtótermékben a sértettet nem is nevezi meg, nem is írja körül, nem is utal benne a sértetre, azonban a sajtóközleménynek szűkebbkörű olvasóközönsége, a beavatottabbak, a sajtóközleményben foglalt eseményekkel, körülményekkel, a helyi viszonyokkal ismerős egyének a sajtóközlemény tartalmát a sértettként fellépő egyénre vonatkozathatják vagy vonatkoztatják. Így határozza ezt meg a Kúriának egyik hasonló esetben hozott legutóbbi döntése is.

A kérdéses bűnügyben vád alapjává tett sajtóközlemény szerzője ugyanis egyáltalán nem nevezi meg a főmagánvádlót, nem is utal rá kifejezetten, hanem általános jellegű következtetésének előzménye gyanánt egy vidéki sokat szenvedett özvegyasszony esetét hozta fel, akinek, — amiként a szerző leírta — esetenként tíz fillérért fűtték be a cipőjét és éjjelenként két pengőért adtak neki egy pohár vizet, amikor pedig meghalt, hatalmas lakomán ittak az „egészségére”...

A sajtótörvény 32. §-ában foglalt rendelkezésre való tekintettel kétségtelen, hogy csakis a sajtótermék tartalma irányadó arra nézve, hogy a sajtótermékben van-e rágalmazás; amihez képest annak is a sajtótermék tartalmából kell kitűnni, hogy kire vonat-

kozik a bűnvádi eljárás alapjául vett tényállítás. Jelen esetben, — amint azt a Kúria megállapította — a vádlott által felhozott esetet a vádbeli közleményt tartalmazó néplapnak azok az olvasói, akik akár a meghalt özvegy hagyatékának leltározási anyagából, akár a vádlott közlése nyomán előzetesen már értesültek arról, hogy a kérdéses hagyatékkal szemben a főmagánvádló támasztott követelést a cikkben leírt címeiken: — esakis a főmagánvádlóra vonatkoztathatták, aminthogy valójában reá is vonatkoztatták, — így tehát egyáltalán nem kétséges, hogy a vádbeli sajtótermék csakugyan a főmagánvádlóra vonatkozik. Már pedig, — mondja a Kúria — a közfelfogás szerint megvetést érdemel az, aki segítségre szoruló hozzátartozójával szemben a vádlott cikkében leírt módon viselkedik, — ekként tehát a közleménynek vád tárgyává tett tartalma kétséget kizáróan rágalmozó jellegű.

Bűnügyi apróságok.

Irta: KRIMINALISTA.

E sorok nem tartanak igényt arra, hogy tudományos bűnügyi értekezésnek tekintsék. Elsősorban szórakoztatni akarnak. Tarka össze-visszaságban, apró-cseprő furesaságokat, érdekességeket, rendkívüliségeket tárnak az olvasó elé a bűnözés és a bűnüldözés külön világából. A tárgy ilyenképpen közel áll a csendőr hivatásához, tehát az, aki akar, a szórakoztató olvasmányból tanulhat is.

A nyomozás adatgyűjtés. A célja a való, az igazság megállapítását megalapozni. Ennél a jelzőnek annak kell lenni, hogy sok adat, azaz bizonyíték lehet egy-egy nyomozásnál — de elég soha. Ezzel azt akarom mondani, hogy minél több bizonyíték beszerzésére kell törekedni, mert a múltban elmerült cselekményt feltámasztani, rekonstruálni csak így lehetséges. A cselekménynek pusztán körvonalaiban, nagyjából való rekonstruálása nem nyújt elegendő alapot az igazság megállapításához.

Semmi körülmények között sem elég azonban a gyanúsított személy beismerése. Ez is bizonyíték, — de önmagában értéktelen. A beismerés mellé be kell szerezni mindazokat a bizonyítékokat, melyek minden részletében való helytállóságát igazolják. Mert a beismerés lehet való, részleteire nézve is, de lehet részben vagy egészben is valótlan. A valótlan beismerésnek a legkülönbözőbb okai lehetnek. Vannak elmebajosok, akik szenvedni akarnak, ezért mindent magukra vállalnak.

Épelméjű ember is tehet hamis beismerő vallomást. Különböző okokból. Ilyenek lehetnek: A bántalmazástól való félelem, egy agyongyötört lélek sóvárgása a nyugalom után, vagyis, hogy hagyják végül békében. Lohetnek nemes rúgók, például valaki szeretett rokon, jóbarát helyett vállalja magára a más bűnét, de lehet hideg számítás is, például az olyan bűnöző részéről, akinek a lelkiismeretét súlyos bűn terheli, de magára vállalja más enyhébb cselekményét, mert azt reméli, hogy ezáltal a saját büncselekménye rejtve marad és ennek következményeitől menekül.

A hamis beismerést a gyanúsított néha aprólékos részletességgel olyan meggyőzően adhatja elő, hogy az, aki hallgatja, a valóságban való kételkedésre még gondolni sem mer.

Alljon itt intó például néhány eset.

1910. évben Spanyolország egyik eldugott hegyvidékéről egy ottani pásztor nyomtalanul eltűnt. Előzőleg értékesítette néhány birkából álló vagyonát. A környéken azt suttozták, hogy a pásztor meggyilkolták. Három év elmúltával az eltűnt családja emiatt feljelentést is tett. A nyomozás megindult. Eredményeképpen letartóztatták az eltűnt pásztor két barátját. Ezek először tagadtak, majd később beismerték, hogy barátjukat meggyilkolták, holttestét a temetőben elásták. Az általuk megjelölt helyen keresték is a holttestet a nyomozás emberei, de semmit sem találtak. A gyanúsítottak most már oda változtatták a vallomásukat, hogy a holttestet feldarabolták és a hullarészeket a disznókkal etették meg.

A főtárgyaláson a vádlottak visszavonták a nyomozó hatóság előtt tett vallomásukat. Tagadták, hogy a pásztor ők ölték volna meg. Most már azonban későn volt. A bíróság mindkettőjüket halálra ítélte. A büntetést kegyelmi úton később 18 évi kényszermunkára változtatták át.

12 év múlva kegyelemből a hátra lévő büntetésüket elengedték. Ártatlanságukat hangoztatva tértek vissza falujukba, de itt senki sem hitt nekik. Gúny, megvetés volt az osztályrészük. Ekkor, 1926 márciusában a falu papja levelet kapott a „meggyilkolt“ pászortól, amelyben néhány személyi okmány megküldését kéri, mert nősülni szándékszik. Utána jártak. Valóban élethen volt, épségnek és jóegészségnek örvendett. Soha senki sem kísérte meg, hogy megölje.

A két elítélt annak idején a nyomozóhatóság előtt minden valószínűség szerint kényszer alatt, félelemből tett beismerő vallomást. A marasztaló ítélet, bírói tévedés volt.

1900-ban Stájerországban eltűnt egy 13 éves kislány. Atyja, aki rosszhírű ember volt, az eltűnést bejelentette a csendőrségen. Nyomoztak az eltűnt kislány után, de eredménytelenül.

Néhány hónap múltával az apa azt olvasta az újságban, hogy a lakóhelyétől nem messze, egy erdőben fekvő kunyhóban, ismeretlen fiatal leány holttestére bukkantak. Odaérkezett, a holttestben felismerte eltűnt gyermekét. Ennél az esetről is a falusi mende-monda vezette be a fejleményeket. Azt suttozták, hogy az erdőben talált leány nem az ő gyermeke volt. Saját, eltűntnek jelentett gyermekét az apa maga ölte meg. A csendőrség foglalkozni kezdett vele. Az apa a nyomozás során először tagadt, majd beismerte, hogy a leányát valóban ő ölte meg. A beismerés a legaprólékosabb részletekre is kiterjedt. A gyanúsított a következőket adta elő: „Leányom húsvét reggel elszőkött a lakásunkról, mert félt az egyik szomszédasszonytól. Napokkal később véletlenül összetalálkoztam vele az erdőben. Teljesen lesóványodva, kiéhezve hevert a földön. Már régen haragudtam a leányomra, mert szófogatlan és iskolakerülő volt. Arra is gondoltam, hogy a beteg leány kórházi és ápolási költségembe fog kerülni, ezért torkon ragadtam és megfojtottam. Nem védekezett. A holttestét a sötétségben hazacipeltem és a sütőkemencében elégettem.“

Az esküdtszéki tárgyaláson az orvosszakértők a vádlottat durvalelkűnek, de épelméjűnek és beszámíthatónak mondták.

Az esküdtbíróóság halálra ítélte. A büntetést kegyelem útján életfogytiglani fegyházra változtatták át.

Három év elmúltával Krajnában csavargó tolvajnot fogott el a csendőrség. Kiderült, hogy azonos a Stájerországban 1900. évben eltűnt 13 éves leánnyal, akit atya állítólag meggyilkolt.

Az apát természetesen szabadon bocsátották. Faggatták, hogy miért vállalta ártatlanul magára a szörnyű bünt. Azt mondta, hogy a csendőrök kényszerítették a beismerésre, majd hozzáfűzte, hogy különben is egy férfi nem változtatja meg a szavát. („Ein Mann, ein Wort.“)

A két leírt eset olyan hihetetlennek látszik, hogy szükségesnek tartom azt a forrást is ideiktatni, amelyből őket merítettem. Mindkét esetet v. Hentig hozta nyilvánosságra a schweizi „Zeitschrift für Strafrecht“ (Büntetőjogi folyóirat) című szakfolyóiratban.

1928. év nyarán Németországban a Hochschwarzwaldban kettős kéjgyilkosság történt. Egy 36 éves férfi önként jelentkezett, mint tettes. Előadta, hogy ő terhelt és a cselekményt nemi mámor állapotában (sexueller Rauszustand) követte el. A cselekmény elkövetési módját a legrészletesebben előadta. A nyomozás emberei őt tartották a valódi tettesnek, mert az előadott részletek véletlenül teljesen egybevágtak a helyszíni megállapításokkal. Később — a gyanúsított alibijének vizsgálata során — kiderült, hogy a cselekmény elkövetésének idejében nem lehetett a helyszínen, sőt később még azt is kétségtelenül megállapították, hogy ott soha életében nem járt. Epilepsiás (eskóros) ember volt, aki az ezzel a betegséggel járó „ködös“ állapotban tette meg maga ellen a feljelentést. Később nem is tudott róla.

1925 november 17-én Grönloh németországi község határában holtan találtak meg egy tanyai béres leányt. A leány patakban feküdt, nyakán kendővel. Megállapították, hogy a leányt megfojtották a kendővel és azután a patakba dobták. A nyomozás nemsokára gyanúsítható személyt is kikutatott egy fiatal legény személyében, aki az elhalt leánnyal viszonyt folytatott és ugyanazon a tanyán szolgált, mint a leány. A legény tagadott, de a vizsgálati fogság alatt mindent beismer. Gyilkosságért halálra ítélték, de megkegyelmeztek neki. Később újrafelvétel történt az ügyben. Most már csupán haláltokozó súlyos testisértésért ítélték el két évi fegyházra. Ennek az embernek a beismerése is hamis volt. Fogolytársai — régi, kitanult bűnözők beszélték rá — azzal, hogy így jár a legjobban és csak így tudja családtagjait mentesíteni, akik részesség miatt szintén eljárás alá kerültek.

A beismerést tehát mindaddig kételkedve kell fogadnunk, amíg a helytállóságot nem ellenőriztük. Ennek módja a beismeréstől független bizonyítékok beszerzése, melyek a beismerést nemcsak egészben, hanem részleteiben is alátámasztják.

Amennyire hiba volna a beismerést minden kételkedés nélkül egyszerűen készpénznek venni, éppen oly hiba az, ha a gyanúsítottnak eleve minden

szavát hazugságnak tartjuk. A gyanúsított is mondhat igazat, védekezése lehet helytálló is. Erről is meg kell bizonyosodni. Szolgáljon erre intő példaul a következő eset, melyet egy hivatásos betörő mondott el védőjének:

Egy hivatásos betörő utazásai közben egy német-cseh határbeli községbe érkezett. Nem volt pénze, ezért szokásától eltérően, nem szállodában, hanem a községi vándorszálláson hált meg. A vándorszálláson megismerkedett egy vándorcipész legénnyel, akit igyekezett rávenni arra, hogy együtt kövessenek el betörést. A cipészlegény először nem akart kötélni állani, de végül mégis beleegyezett. A következő este, a sötétség leple alatt, munkához láttak. A betörő a cipészlegényt a kiszemelt villa udvarába állította örnek, ő pedig az esővízes hordóról belépett az egyik földszintes ablakon az épületbe. Az első helyiségben az asztalon egy üveg bort és libasültet talált. Ezeket kiadta az ablakon a társának, hogy az, őrtállás közben, ne unatkozzék. Az egyik szobában a betörő feltört egy szekrényt, abból ezüst tárgyakat csomagolt egy abroszba és azután kimászott az udvarra. Az őrt, a legnagyobb meglepetésére, nem találta a helyén. Nyomaveszett. Még a libasültet és a bort is otthagya. A betörő rosszat sejtve, nem is ment vissza a vándorszállásra, hanem zsákmányával, még azon az éjjelen, átszökött a határon.

Ezért a betörésért sohasem bűnhődött. Két hónap elteltével, az egyik újságban, a következő közleményt olvasta: „Az X... betörés tettese megbűnhődött tettéért. A nyomozó közegek a villától követék a tettes lábnyomait egészen a vándorszállásig. A lábnyomok azonosaknak bizonyultak egy ottlakó vándor cipészlegény nyomaival, aki alibit sem tudott igazolni. A cipészlegény azzal védekezett, hogy egy ismeretlen beszélt rá, hogy a villabetörésnél őrt álljon. Ő néhány perc múlva megbánta tettét és őrhelyét otthagya, visszatért a vándorszállásra. Ártatlan, semmit sem lopott. Az ismeretlen társra vonatkozólag feltett kérdésre a cipészlegény azt adta elő, hogy nem ismeri, azelőtt sohasem látta.“

A bíróság, természetesen, nem ült fel ennek a kis mesének. Senki sem engedi magát, mint becsületes ember, egy vad, idegen ember által ilyen bűnös tevékenységre rábeszélni. Ahhoz, hogy a „nagy ismeretlen“ bűnbakká tegye, „elfogadhatóbb tények lettek volna szükségesek.“ — Így fejezte be tudósítását a hirlap.

Jegyezzük meg ebből, hogy a gyanúsított nem mindig és nem mindenben hazudik. Igazat is mondhat. Állítását tehát lelkiismeretesen ellenőrizni kell. A nyomozás itt is megállapíthatta volna, hogy a helyszínre egyirányból két lábnyom vezetett és onnan egy-egy különböző irányban távozott. Azt se lett volna nehéz tisztázni, hogy a vándorszálláson tényleg volt egy ismeretlen ember, akivel a cipészlegény beszélgetett és akire a cipészlegény által adott személyleírás ráillik. Ha mindez megtörténik, akkor a szegény cipészlegénynek nem kellett volna más bűnéért bűnhődnie.

(Folytatjuk.)

Ki tudta?

Az első gázfűvást a világháborúban a németek 1915 április 22-én csinálták.

Ünnep készül.

*Ki hogy vet, úgy arat!
S ki vészmagot vetett,
annak a Nap alatt
csak Vész teremhetett!
És akik húsz évig
könnyekkel áztatták
a termő szent földben
az élő hit magvát:*

*meg tudtak fogódzni egy szent Miatyánkban,
az Istentől való örök Igazságban...*

*Ettől porrul köddé Jerikó kőfala,
ettől hamvadoz el a bánat fellege,
ettől révüldözik a vétkek bűnhada
s leszen szívárványos a magyar sors ege!*

*Hiszem, hogy végre megszűnik a kín
és mind egy csöppig kiszárad a könny,
a vértanúknak sáppadt arcain
élet piroslik, viruló öröm.*

*Hiszem, hogy majd az uzi-fenyvesek
elindítják a Nemere — szelét,
hogy felrázzon, mint rontó fergeteg
minden magyart e földön szerteszét.*

*Hiszem, hogy Erdély bokréta leszen
Isten kalapján: a magyar hazán
és melegszívű kakastollasok
vigyáznak rá a havasok-fokán.*

*Mienk lesz minden, mi a mienk volt:
város, falu, hegy-völgy, folyó, mező
és nem lesz többet rabszolga magyar,
csak élni tudó és halni merő.*

*Pozsonytól kezdve le Orsováig,
— hol öreg Dunánk hazánkból kilép, —
körülvesznek a Kárpát ormai,
mint ahogy az volt nem is olyan rég, —
egybefornak és hirdetik nekünk:
hogy vérszerződést köttek őseink,
s így soha, soha el nem veszhetünk!*

*A kereszt, amit nyögnek vállaink, —
magyar sorskereszt, büszke szent teher,
Istenünk a lét omlós útjain
a földre zúz és ismét fölemel.*

*A hű Maros, a Körös s a Szamos
nem szállít vért és megölt könnyeket,
Ünnep ragyog a csúfos börtön után!
S hogy reszketnek az apró tetvesek,
a köpködők s a habzósájúak,
a hullarabló fenegyerekek!!*

*Ünnep dereng, — s ki vészmagot vetett,
arra áldás nem is teremhetett!*

Dr. vitéz Gereöffy Géza őrnagy.

A katonás nemzeti társadalom.

Június 22-én elvesztette érvényét minden békeszerződés, melyet Párisban Európa népeire kényszerítettek. Ezzel megszűnt a trianoni gonosz varázslat is. A külpolitikai helyzet határozottan javunkra fordult. Ma ezerszer több jogunk van a szebb jövőt remélni, mint ezelőtt egy esztendővel is, de e fölött örömökbe feledkezni határozottan igen korai volna még, hiszen az Országzászló még mindig félárbocon leng, Európa, Azsia és Afrika egét a háboru lángjai festik vörösre s a világ népei a nagy korforduló eszmeharcainak válságában vonaglanak. Nyilvánvaló, hogy mindez még csak kezdete a világ nagy politikai, gazdasági és társadalmi átalakulásának s ebben a napról-napra változó helyzetben a magyarság valóban nem tehet mást, mint kivont karddal készen áll és várja az alkalmas pillanatot, hogy békés úton, vagy fegyverrel ismét birtokába vegye az elszakított országrészeket. A baráti hatalmak ígérete, mely szerint a most következő béke igazságos lesz, megerősíti a magyarság reményét és hitét a szebb jövőben. Ma minden magyar ezzel a hittel eltelve készül, hogy ujjaépítse szent Hazáját.

A szebb jövő azonban nemcsak a kedvező európai békén, az elvesztett területek visszacsatolásán, a korszerű törvényeken s a korszellem kívánta állami, társadalmi és gazdasági renden mulik. Mindez csak tér és keret, melyet a Haza minden fiának és saját becsületes életével kell kitöltenie. Becsületesnek pedig csak az az élet mondható, melynek birtokosa a szeretet parancsához alkalmazkodva teljesíti kötelességeit önmaga, családja, honfitársai, nemzete és faja, sőt nemzete és faja kebelén belül az egész emberiség s mindezen felül pedig az Isten iránt. A mai idők jelszava s a kor parancsa, mely minden nép és minden faj számára körülviharzik a földtekén: *Egy mindenkiért és mindenki egyért!* Ebben a mondatban benne van az egész evangélium és dörgedelmesen hangzik ki belőle a figyelmeztetés, hogy *külön-külön és egyetemesen, kivétel nélkül valamennyien felelősek vagyunk egymásért és a nemzeti közösségért.* Az egyén köteles a nemzeti közösség érdekeit szolgálni, de a nemzeti közösség is köteles minden hű gyermekéről gondoskodni annak az alapelvnek a figyelembevételével, hogy a közérdek a magánérdek előtt való.

A mai nemzedék feladata ezt a közösséget a hit világoossága és a tudomány irányítása mellett a békés munka szellemében, de a küzdelemre s harcra való készségben is kiépíteni és az új felismerések, különösen pedig a nemzeti eszme és a faji gondolat útjain az örökkévaló célok felé vezetni. *Örökkévaló célok felé!* Mert amint az ember nem lehet önmagának a célja, éppen úgy a család, a nemzet, a faj s az egész emberiség sem önmagának a célja. A világon végleges értelemben semmi sem öncélú, de minden embernek és minden teremtménynek végecélja a megváltás, a megnyugvás, a boldogság. *A családi, népi, nemzeti és faji közösségeknek rendeltetése, hogy a kebelükbe tartozó egyéneket a végcélra való törekvésükben támogassák s a bajaikban és gyarlóságaikban elveszni ne engedjék.*

Magától értetődik, hogy mindezek a közösségek csak akkor teljesíthetik tökéletesen a rendeltetésüket, ha a kebelükbe tartozó egyének is tőlük telhetőleg a jóra és tökéletességre törekednek, illetőleg a

csúcsfokon, ha maguk is a lehető legtökéletesebbek. Mert *nem lehet tökéletes az egész, ha a részek nem tökéletesek s a közösségek tökéletessége, így a nemzeti közösség is, tagjainak tökéletességéből tevődik össze.* Nekünk tehát oly sok keresgélés, tévelygés húzódozás és vonakodás után, végre mégis rá kell lépünk arra a kezdettől fogva hirdetett egyetlenegy igaz, de önmegtágadást kívánó útra, mely a tökéletesség felé vezet. Ez az út pedig a gyakorlati kereszténység útja, ami röviden azt jelenti, hogy *a legfőbb parancs, a szeretet parancsa szerint kell gondolkoznunk, beszélünk és cselekednünk s embertársainkat megítélnünk. Tökéletessé kell nevelnünk önmagunkat testben és lélekben, a hivatásunkban és foglalkozásunkban, minden keresztény, nemzeti és faji erényben.* Ha ezt nem cselekedjük, akkor akár a jó Isten is leszállhat közénk és megfeszítheti magát mégegyszer, vagy százszor és ezerszer is érettünk, mégsem lesz nyugodt, békés, boldog életünk, szebb jövőnk. Megvan írva ugyanis, hogy *az Isten országa bennünk van. De éppen így bennünk van a szebb jövő is.* Sorsunkon nem fog változtatni az elképzelhető legjobb törvénykönyv sem, ha mi magunk nem változunk meg, amint az evangélium sem változtatta meg az embereket, ha csak ők maguk nem akartak szerinte megváltozni. Ezért van az, hogy noha már majdnem kétezer év óta hirdetik az evangéliumot, mégis ma is oly sok a gyarló, rossz, sőt gonosz ember.

El kell tehát kezdenünk a belső átalakulást, a belső „revíziót”, mert *a szebb jövő csakis megvizsgált és megújított lelkünkéből sarjadhat ki.* Mindnyájunknak legfőbb földi célja: békés, munkás, keresztény és magyar nemzeti életet élni s az életünkkel családunkat, honfitársainkat, a nemzeti közösséget és az Istent szolgálni. A harc, melyre ifjúságunkat s népünket neveljük, csak végső eszköz faji és nemzeti függetlenségünknek, érdekeinknek, boldogságunknak és életünknek a megvédelmezésére, ha ennek szüksége mutatkozik. *De mert adott esetben végül mégis csak a harc eredményén mulik az életünk, a sikeres megvívására a lehető legjobban fel kell készülnünk.* Ez a felkészülés az „egy mindenkiért és mindenki egyért” elve alapján, egyetemes kötelezettsége az egész nemzetnek. Az egyetemes kötelezettség pedig azt jelenti, hogy benne, a honvédelmi törvény rendelkezései szerint, minden ép, egészséges férfi és nő is osztozik a tehetsége, képzettsége és alkalmazhatósága szerint, de igazában véve osztozik benne a nemzet apraja-nagyja. *Ezzel az a felfogás, mely a nemzeti társadalmat katonákra és polgárookra osztotta, elvesztette a létjogosultságát.* Ez a felfogás indokolt volt akkor, amikor a nemzet és az uralkodó hatalom érdekei nemesak hogy nem mindig fedték egymást, hanem gyakran ellentétesek is voltak egymással. Ma azonban az uralkodó hatalmat maga a nemzet gyakorolja, külön érdekekről tehát szó sem lehet.

Az új idők embere tehát polgár és katona egy személyben. Ez az új magyar fajkép egyelőre még nyersen, kidolgozatlanul vajudik a kezdődő kor méhében és elsősorban a gyakorlati nevelőknek, különösen pedig a leventeparancsnokoknak feladata, hogy testben és lélekben, valamint szellemben kialakítsák. Ez azonban nem jelenti azt, hogy másoknak ezen a téren nincsenek kötelességeik. Persze, hogy

vannak, és pedig főképpen azoknak, akik a hivatásuknál fogva a néppel érintkeznek. Ide tartoznak többek között a csendőrök is. A csendőröknek kötelességük teljesítésében megvan az az előnyük is, hogy mint különleges képzettségű és képességű művelt katonák, a hivatásuknál fogva otthon vannak a polgári életben is, tehát bizonyos tekintetben és bizonyos mértékig egyesítik magukban azokat a tényezőket, a katonai és polgári léleknek és szellemnek azokat az értékes tulajdonságait és erényeit, amelyek egymással összhangzásban továbbfejlődve, az új magyar fajképnek főjellegzetességeivé kell, hogy legyenek.

A csendőrökre is vár tehát az a nagy és szent kötelesség, hogy a nemzeti társadalmat hozzászoktassák a katonás gondolkodáshoz, a katonás szellemhez s a többi nemzetnevelővel együtt a lehetőség szerint nekik is közre kell működniök a nemzeti társadalom katonásításában s az új nemzeti társadalom kialakításában. Ennek az új nemzeti társadalomnak nem szabad különbséget ismernie a régi értelelem szerint polgár és katona között, mert *minden egyes tagja bármi legyen is hivatása, békében és háborúban egyformán honvéd.* Ez a neve az új magyar fajképnek. Bizonyos, hogy idősebb s csak polgári nevelésben részesült s a polgári életfelfogásban megszokott honfitársaink ezt nehezen értik meg, amint az öreg katonák között is lesznek, akik nem fogják elismerni, hogy egy hadseregben olyan lelki és szellemi értékekre is szükség van, amelyek eddig főképpen a polgári társadalom tulajdonai voltak. Mindez azonban semmit sem jelent a kor követelményeivel és a nemzet szükségleteivel szemben. A kor szellemében céltudatosan nevelt új nemzedék már természetesen fogja találni a két különböző hivatás és lelkület egyesítését, illetőleg egységét, egy emberben, egy társadalomban. A német eredmények vakító fényességgel bizonyítják, hogy mily óriási előnyt jelent, ha egy nép még a békés munkáját is katonás szellemben végzi s a polgári erényeit is katonás szellemben gyakorolja és különösen, ha a vezetői, az alsó, közép és felső vezetésben egyaránt, katonás fegyelemben és katonás szellemben teljesítik a hivatásukat és szolgálják nemzetük érdekeit, bárhová is állítja őket a sorsuk, hivatásuk, vagy a nemzeti közösség parancsa. A német eredmények azonban arra is rámutatnak, hogy mily óriási előnyt jelent, ha a nemzet katonai és politikai hatalma olyan emberek kezében van, akik egyforma szak-képzettséggel rendelkeznek mind a honvédelemben, mind pedig a politikában, az úgynevezett polgári élet vezetésében. A német példára csak azért hivatkozom, mert itt él előttünk és hatása alatt van nemcsak Európa, hanem az egész világ. A példa maga azonban nem új. Ez a szellem volt az ereje a hun hatalomnak, ez a szellem volt az ereje az ősmagyarok hatalmának és ez a szellem volt az ereje a nagy mongol-tatár hatalomnak is. Végeredményben tehát, amikor az új magyar fajképet a honvéd fogalmában látjuk és a kialakítására törekszünk, *nem idegen példát utánozunk, hanem ősi turáni példát s egyben ősi magyar példát is. A korszellem tehát egyenesen parancsolja nekünk, hogy visszatérjünk az ősi turáni életformához és berendezkedéshez, de természetesen keresztény alapon s a mai kor kívánalmai szerint, beleilleszkedve az új európai rendbe.*

A turáni életforma és berendezkedés katonai

Bálint tthts. felvétele.

volt. A katonai és politikai vezetés, a hatalom egy kézben volt és ez a kéz irányította a birodalomnak minden ügyét-baját a harcoló sereg küzdőképességének a szempontjából. Természetes, hogy az ifjúság nevelését is főképpen ebből a szempontból intézték. Igaz, hogy ez nem okozhatott valami különös gondot, mert hiszen az akkori egyszerű életformák között az ifjúság szinte együtt élt a sereggel és a harcosok mellett egyszerűen belenőtt a hadi tudományba. Zsenge korától kezdve fokozatosan fejlődött a harci érzéke, az ügyessége, ereje és gyakorlottsága, mindent összefoglalva, a küzdőképessége, úgyhogy mire felnőtt, kész harcos lett belőle, akit már csak a nagyobb kötelékekben való magatartáshoz, mozdulatokhoz és harchoz kellett hozzá szoktatni. De éppen így nőtt bele az úgynevezett polgári élethivatásba is. Eszményi nevelés volt ez s örülhetnénk, ha a mi korunkban is megvalósítható volna. Ez bizonyos változások és újítások után nincs is kizárva, *egyelőre azonban hozzá, kell magunkat szoktatnunk ahhoz, hogy minden munkában, ügyben s kérdésben észrevegyük a honvédelmi érdeket és a feladatunkat ennek az érdekeknek a szempontjából iparkodjunk megoldani, s általában minden téren legelőször is a honvédelmi szempontokra legyünk tekintettel.*

A honvédelem a legtöbb munkában és ügyben érdekelve van. Sőt, szinte minden ügyünk honvédelmi ügy a libapásztorkodástól kezdve a kormányzás magasztos tisztségéig. Hiszen minden jól végzett

munkánkkal s minden jóeseményünkkel gyarapítjuk a nemzet vagyonát és fokozzuk az érintett egyének megalégedését és nyugalmaát. *Mindez végeredményben a nemzet küzdőképességében mint egység és erő jelentkeznek. Az egységes erő pedig a győzelem biztosítója.*

Nem nehéz tehát elképzelni, hogy szinte minden tevékenységünkkel honvédelmünknek az anyagi, erkölcsi és szellemi felkészültségét fokozzuk, vagy gyengítjük. Minél jobb a mezőgazdaságunk és az állattenyésztésünk, annál jobbak az élelmezési és egészségügyi viszonyaink. Minél jobb az iparunk, annál jobb a honvédelmi és egyéb felszerelésünk. Minél jobb a közoktatásunk és köznevelésünk, annál műveltebb és életképesebb erőket állíthatunk be a munkába és küzdelembe. Minél jobb az erkölcsünk, annál szilárdabban állunk a helyünkön. Minél jobb a szellemünk, annál könnyebben tudunk a nehézségeken felülemelkedni és velük megküzdeni. *Stb. Mindez pedig az egyének becsületességén, továbbá lelkiismeretes és szakszempontokból is kifogástalan munkáján múlik.*

Mindaz az erő, melyet a nemzet tagjai a különböző foglalkozás — és hivatásterületeken kifejtnek, háború esetén a honvédelemben éri el a legnagyobb feszültségét. A háború ugyanis a legnagyobb teher, melyet egy nemzet magára vehet, tehát természetes, hogy minden erejével az ellenség legyőzésére törekszik. Ez pedig — többszörös túlerőtől eltekintve — akkor fog sikerülni, ha minél több és minél jobb

anyagi, erkölcsi és szellemi erőtartalmát gyűjtött össze a béke idején. Ebből az igazságból azt a fontos következtetést vonhatjuk le, hogy minden érdeket és minden ügyet — mezőgazdasági, bányászati, ipari, kereskedelmi, gazdasági, népjóléti, társadalmi, igazságszolgáltatási, stb., főképpen pedig az oktatás és nevelés ügyet — a honvédelmi érdekeknek kell alárendelni, azaz összes ügyeinket honvédelmünk tökéletességének a szempontjából kell elbírálni és intézni. Ezt a berendezkedést a józan ész parancsolja; nem azért, hogy fenegyerekeskedjünk, hanem hogy minden eshetőségre mindenkor készen legyünk. Igaz ugyan, hogy a jelenlegi háború kedvező befejezésével hosszú és áldásos békekorszak fog reánk köszönteni, de éppen a hosszú békék rejtik magukban az elpuhulás és elkorcsosulás veszedelmét. A honvédelmi munka és berendezkedés mindenekelőttvalóságát tehát a legandalítóbb béke idején is szemünk előtt kell tartanunk annál is inkább, mivel senkinek sem adatott meg tudni, hogy az új béke majdan milyen körülmények között, hogyan és mikor bomlik meg.

Honvédelmünk tökéletességére kell tehát irányulnia minden törekvésünk és tevékenységünknek s ezt pedig csak akkor tehetjük meg összhangzásban a honvédelmi érdekekkel, ha katonásan gondolkozunk és katonás szellemben intézzük az ügyeinket s végezzük a munkánkat. Ez jelenti a teljes lelki bekapcsolódást a honvédelembe, a honvédelmi érdekek szolgálatába; jelenti azoknak az erényeknek gyakorlását a békes munkában és a békeviszonyok között is, amelyek háborúban diadalra viszik a fegyvereket és jelenti azt az áldozatos és öntudatos nemzeti és közösségi szellemet, mely hűségben és fegyverben s mindenre kész talponállásban alárendeli magát a nemzeti közösség érdekeinek. Ez a honvédszellem! Ebben a szellemben kell feloldódnia a mai társadalmi osztályszellemnek és ebben a szellemben kell kialakulnia, igaz szociális alapon, az egységes szerkezetű s egyetemes helytállásra képes keresztény nemzeti társadalomnak a Szent István által megáldott elvek szerint. Szociális alapon! Mert a Haza nem valami légből lebegő delibábos elvont érték, nem is valami áldozatéhes és hódolatszomjas kegyes bálvány, hanem egy darab szentföld, tápláló édes anyaföld, melyet azért adott nekünk az Isten, hogy a munkánk révén mindnyájunkat emberhez méltóan eltartson. Háromezer év óta turáni birtok ez a föld s ebből „ezer esztendeje annak, hogy a magyarok itt laknak“, és kell, hogy itt lakjunk ezután is, mert „a nagy világon e kívül nincsen számodra hely“. A zavartalan birtoklását pedig semmi sem biztosítja olyan jól, mint a legjobban megalapozott, a legjobban megszervezett és a legjobban s a részletekben is gondosan kiépített olyan honvédelem, melynek a tökéletességében a nemzetnek minden tagja anyagi és erkölcsi tekintetben személyesen érdekelve van. Az igazi hazaszeretetnek és honvédelemnek ez az érdek a legmegbízhatóbb alapja és tápláló forrása.

A feladat tehát, a magyar nemzet katonásítása, nagy és dicső feladat. A mi viszonyaink között, a szó szoros értelmében apostoli lélek kell a megoldásához. De nem kell megijedni és főképpen nem kell azt várni, hogy szép szavunkra azonnal megváltozik a világ. Ez majd akkor következik be, ha előkészítettük rá az embereket. Ebben a munkában igen

eredményesen vehetnek részt a csendőrök. Nem kell mást tenniük, mint a néppel folytatott beszélgetések alkalmával, bármiről is legyen szó, amiben rejtőzik egy kis honvédelmi érdek, ennek a szempontjaira terelni a figyelmet. Honvédelmi érdeket pedig, amint fent említettük, majdnem minden dologban lehet találni és ha megtaláltuk, akkor már könnyű ráfordítani a szót. Ilyen beszélgetésekre fel lehet használni a nép különböző hibáit, a mulasztásokat, kihágásokat, vétségeket és bűnügyeket is. Ezekkel kapcsolatban rá lehet mutatni azokra az erkölcsi és anyagi károokra, amelyek belőlük kifolyólag a honvédelmet érik. Mert végeredményben még csekély jelentőségű magánkároknak és sérelmeknek is nyoma marad a nemzeti közösség vagyonában és lelkületében. Pl. sohasem tudhatjuk, hogy egy közönséges összekülönbözésnek az emberek rövidebb-hosszabb láncolatán át milyen irányban és milyen messze terjedhetnek a hullámai és hol, kinél s miben milyen erkölcsi, vagy anyagi kárt okozhatnak. Egy letört virágzó cseresznye faág nemesak tulajdonosának, hanem a nemzeti közösségnek is kára; s egy agyonvert fiatal emberben nem csak a családja veszít munkaerőt, hanem még ezen felül a nemzeti közösség is katonát.

De hagyjuk a példákat, hiszen a csendőrök elé „hivatalból“ szórja azokat az élet. Az értékesítésük azonban már körülményesebb. Ez az egyes csendőrök különféle ismeretein, műveltségén, szűkebb, vagy szélesebb látókörén, beszélő és meggyőző képességén, megnyerő modorán, stb. múlik. Ha a beszélgetés következményeképpen várt hatás minden esetben nem is következik be, azért a fáradozás nem vész kárba, mert pusztán azzal is, hogy emlegetjük a honvédelmi szempontokat, az emberekben többé-kevésbé tudatosítjuk a honvédelmi gondolatot.

Tornay Károly ny. őrnagy,
a Levente szerkesztője.

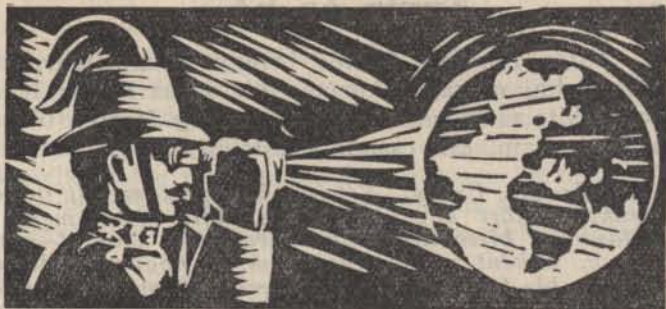
Minden magyarnak...

Testvérem! Erős akarat
Mindenütt győz, sikert arat.
Előre hát az egy-úton:
Drága hazánkat,
Édesanyánkat
Dicső jövőre feltámasztani!

Mindegy, hogy sorsod merre visz.
Ha lelked vakon bízva hisz
A győzelemben, — győznünk kell!
Drága hazánkat,
Édesanyánkat
Dicső jövőre feltámasztani!

Új korszak fénye pirkad ránk
Melyben győztes lesz szép hazánk.
Várjuk szent egységben jöttét!
Minden magyar szív
Legyen kitartó, hív
Dicső jövőre így — feltámadunk!

Szinok Margit

Portyázás.

Kanadában eddig az állott be katonának, aki akart. Aki meg nem kívánta a vitézi életet, megmaradhatott civilnek s ezt a lehetőséget a kanadaiak szorgalmasan gyakorolták. Nyilván az volt az álláspontjuk, hogy attól még lehet az ember jó farmer, kereskedő és lakatos, ha nem tanul meg tisztelegni, ami ebben a fogalmazásban igaz is.

Csak hogy most nem farmerekre, kereskedőkre és lakatosokra van szüksége a népeknek, hanem katonákra. És az, hogy katona-e valaki, vagy civil, nem a tisztelgés tudományának ismerésén vagy nemismerésén múlik. Valamivel többet jelent ennél az, hogy katonák vagyunk. Még a szolgálati és gyakorlati szabályzatok ismereténél is többet. Az, hogy katona vagyok, benne van az idegeimben, a gondolataimban, a mozdulataimban, a szavamjárásában, benne van az énemben úgy, hogy azt elemezni, skatulyázni, hetek és hónapok alatt megtanulni nem lehet. Katona igazán csak akkor vagyok, ha már az apám, annak az apja, meg amannak az apja és annak a nagyapja és valamennyinek az úkapja is katona volt, vissza egészen a tatárjárásig és még annál is messzebb visszafelé, Árpádig, meg még azon is túl, vissza a legendák meser világának ködbevesző elődjéig.

Mi magyarok és még néhány nép ezen az alapon vagyunk katonák, nincs is aztán hiba a dologban, mert ilyen előzmények után Kovács János természetesen érzi, hogy ősszel be kell rukkolni, ő már akkor katona és nála igazán csak arról van szó, hogy megtanuljon tisztelegni és megismerje a golyószóró huncutságait, amire békében egy-két év, sürgősebb időkben pedig néhány hónap, vagy hét is bőven elég.

Kanadában tehát kicsit elkéstek azzal, hogy a katonai szolgálatot most tették kötelezővé, amikor a világ egyik felének a sorsát eldöntötték a katonák s a világ másik felének a sorsát is aligha farmerek, kereskedők és lakatosok fogják eldönteni. De hát nekünk mindegy, tőlünk messze van Kanada, nem is azért mondjuk ezeket, hogy tanácsokat osztogassunk, vagy kárörvendezzünk számunkra idegen dolgokon. Csak tanulni akarunk mindabból, amit a világban meglátunk s most olyan időket élünk, amikor van látnivaló, katonaszemnek különösen. Ilyen látnivaló az a hír is, hogy egy kanadai polgármester felhívta a város férjait, ne vonuljanak be, ő maga sem akar kötelező alapon katona lenni.

Ez a polgármester valamennyi ösével együtt világéletében úgynevezett szabad embernek érezte magát s számára az egyéni szabadság egyik fontos

része az volt, hogy ha nem akart, hát nem ment katonának. Hiába mondják neki, hogy most nem lehet ilyen szabadságosdit játszani, ő csak azért is játszik. Betörhetnek a németek Londonba, kiköthetnek Kanadában, megszállhatják akár a tejutat, a kanadai polgármester tiltakozik az ellen, hogy őt egyéni ősi szabadságában korlátozzák és megbiztatja a többieket is: ne vessék alá magukat holmi katonai kötelezettségeknek, mert ami kötelező, az egyben megalázó is.

Számunkra ez a felfogás és a velejáró egész világ ismeretlen, szinte hihetetlen. Ők megtehették ezt évszázadokon át, mert a gazdagodáson kívül más gondjuk nem volt. Őket nem szorongatták törökök, meg a többiek, ők szánhattak és kereskedhettek békén és kitenyészhetett bennük ez a beteges egyéni szabadságoskodás. Ez az a híres, sokat emlegetett individualizmus, amiről nekünk is annyi szépet meséltek hazai szabadkőműveseink, kacskaringósra magyarított nevű széplelkeink regényeikben és verseikben, színdarabokban, filmekben, népgyűlési hordókon és egész sereg magyar nyelvű, de iddgen-célú ujságban. Magyarázták eleget: mindennél előbbrevaló az egyéniség szabadsága, a szabad verseny, ellensúlyozza azt az önkéntes áldozat a közért — amit persze mindenki csak a másokra tartott kötelezőnek. — Irtak és szavaltak nekünk is eleget az egyén jogairól, próbálták átültetni a magyar lélekbe ezt a kanadai csodabogarat, de hiába próbálták, mert a kecskeméti polgármesterről ismeretlenül is állíthatjuk, hogy legyen akár hetvenéves, de ha behívót kap, hajnalban már ott várakozik a laktanya kapuban.

Ez a különbség a kanadai, meg a kecskeméti polgármester között és ez akkora különbség, hogy akár mennyi földje-aranya legyen Kanadának, mi vagyunk a gazdagabbak. Kecskemétnek ugyanis mindig olyan polgármestere volt és mindig olyan polgármestere lesz, aki az első hívó szóra siet a zászló alá. Tagadhatatlan, hogy ez az egyéni szabadság feladását jelenti, de így védelmezzük ösidők óta valamennyiünk közös szabadságát.

A világ más, dúsgazdag részeiben pedig börtönbe kell csukni egyes polgármestereket, mert egyéni szabadságukat többre értékelik nemzetük szabadságánál.

Kaszát élesítenek a románok, — írja egy bukaresti újság. Nem tudhatjuk, hogyan alakulnak a dolgok Erdély körül, mire ezek a sorok az olvasó elé kerülnek a nyomdából, hiszen mostanában napok nagy eseményeket hozhatnak. Annyit azonban tudunk, — mert a lángoló érzésünk mondja — hogy húsz év minden türelme és megaláztatása perc volt ahhoz a nehéz türelmi próbához képest, amit az ilyen román hangok miatt ki kell állanunk, éppen ebben az utolsó trianoni órában.

Kaszát élesítenek, izgatnak, fegyvert osztogatnak Erdélyben. Lázítanak és tüzelnek, az évtizedes nagyhatalmi álom meghosszabbításán fáradoznak, ha csak percekre is. Elhítetik Erdély románjaival, hogy velük most irtózatossá igazságtalanság készül s ha a felelős kormányzat nem vállalja a katonai helytállást, nosza ragadjon kiki kaszát és neki a magyarnak!

Mi nem élesítettük a kaszát, amikor a románok sunyi lopakodással bejutottak Kolozsvárra, sőt Bu-

dapestre. Tisztában voltunk azzal, hogy a történelem kereke akkor számunkra lefelé forgott, de azzal is tisztában voltunk, hogy a kerék egyszer visszafordul a maga természetes vonalára.

Kaszaélesztéssel nem lehet történelmet formálni, csak gyilkolni lehet vele, hogy aztán olyan legyen a bünhődés, amilyent a bűn kíván, önmagából termel. Kocsnában lehet a mestergerendába bevágni a fokost, lehet legénykedni és elvérezni, de egész nemzetet ilyen kocsmai kalandba ugratni, ez minden, csak okosság nem. Reméljük, hamarosan megszűnnek ezek a hangok, még mielőtt a visszhang megszólalna.

A kakastollat ugyan mennyien látják már álmaikban odaát a hazakészülő földeken-hegyeken? Úgy vagyunk a kakastollunkkal, hogy ha nélküle mennénk Erdélybe, nem hinnék el, hogy magyar csendőrök vagyunk. Egyik erdélyi tárgyú filmen az öreg székely azt kérdezi a Budapestről jött vendégtől: viselik-e még a magyar csendőrök a kakastollat? s mikor a vendég megnyugtatja, hogy igen, akkor az öreg székely arcára kiül a szilárd nyugalom és megszólal: — Akkor minden rendben van!

Nem véletlen, hogy az egyetlen film, amelyik a csendőrt jól fogja meg, éppen a kakastollnál kötött ki. Mindenki tudja, tehát még az író is tudta, hogy ha az itthoni viszonyok szilárdságát jellemezni akarja, elég a kakastollat csak éppen megemlítenie.

Néha már szinte bosszantó ez a kakastollbűvölet. Őszintősen arra gondolunk, hogy hát mi személyt színt nem számítunk? Amit mi magunk, én, te, ő csinálunk. az semmi? Hát a kakastoll portyázik, nyomoz, izzad, ázik, robotol, küzd, vagy pedig mi csináljuk mindezeket? Hát nem mindegy az, sisak, sapka, kakastollas kalap, vagy akár hálósapka van a fején az embernek, csak csinálja a dolgát rendesen?

Bizony, nem mindegy. Ha az első csendőrök nem kakastollat, hanem valami mást tűztek volna a fejükre, akkor ma azt emlegetné az ország népe. Nem a kakastollban van az erő és ez a tekintély, hanem azok multjában, erejében, tisztességében, akik először felvették, majd évtizedeken át becsületet szereztek neki, mert azt aztán meg kellett szerezni. Ingyen ilyesmit nem adnak.

Most, hogy Erdélybe készülődünk, a kakastoll nagy segítségünk és szövetségünk. Talán semmit nem látnak meg majd olyan világosan a történelmi Nagymagyarországból, mint a mi tollforgónkat. Méltán lehetünk erre büszkék és kell is, hogy büszkék legyünk rá. Akiben ez az érzés nincs meg, vagy nem elég erős, elesik az igazi zamatjától annak, hogy magyar csendőr lehet.

Büszkén várjuk a percet, hogy meglenigesse a szél Erdélyben a tollforgónkat, de azt is tudjuk, hogy ez a várakozás, amivel várnak ránk, kötelez. Munkára és annál is fontosabbra, ami semmi fáradságba nem kerül: kristálytisztá tisztességre. Ha valahol, akkor a sokat nyüzött-lopott Erdélyben ezt keresik legszomjasabban az emberek, és az a legnagyobb dicsősége a kakastollnak, hogy ezt — megkapják benne és vele.

Ki tudja?

Mi volt a Colosseum?

Árvíz és hó...

Vitéz Bonczos Miklós belügyi államtitkár, árvízvédelmi országos kormánybiztos az alábbi levelet küldte mult hóban vitéz Nemerey Márton tábornokhoz, a m. kir. csendőrség felügyelőjéhez:

Tábornok Uram! Néhány hónappal ezelőtt országunkra rátört egy méreteiben eddig nem ismert, s hatásaiban kiszámíthatatlan tavaszi ár. Napról-napra láttuk, miként nő a veszedelem, s hogyan omlanak össze a kis falusi házak, amelyek sok magyar család egy életre szóló becsületes és verejtékes munkájának gyümölcsét jelentették.

A veszély terjedésének megakadályozására, illetve annak megszüntetésére nézve mindent megtettünk, amit emberileg meg lehetett tenni.

Ebben a munkában jelentős mértékben vett részt a m. kir. csendőrség, s önfeláldozó igyekezetével és fáradságot nem ismerő munkájával határt szabott a romboló elemi erőnek. Véde a földet, sok helyütt mentette meg a veszélybe került családi otthonokat és nagyrésze van abban, hogy emberéletet nem követelt az idei árvíz.

A védekezési munkálatok befejeztével indíttatva érzem magamat, hogy a m. kir. csendőrségnek ezen kimagasló és az ország lakossága előtt már amúgyis meglévő közmegebecsülésének fokozására szolgáló ténykedéséért árvízszujtotta magyar véreink őszinte és hálas köszönetét tolmácsoljam.

Fogadja Tábornok Uram nagyrabecsülésem nyilvánítását.

Bonczos Miklós s. k.

államtitkár,

árvízvédelmi országos kormánybiztos.

A felügyelő úr válaszában örömeinek adott kifejezést afelett, hogy a csendőrségnek az árvízveszélyben kifejtett önzetlen munkája elismerésre talált.

Mi: bajtársaink életének, szolgálatának, küzdelmeinek, örömeinek feljegyzői is vagyunk hasábjainkon. Azért amikor ezt az elismerést ismertettük, közöljük mindjárt azoknak a leírásoknak egy részét is, amelyeket bajtársaink küldöttek be hozzánk április 1-én közzétett felhívásunkra. Azt írtuk akkor, hogy „nem hivalkodásból kívánunk foglalkozni” az árvízzel és hóval folytatott küzdelmekben a csendőrré jutott munka ismertetésével, „hanem csupán a magunk számára akarjuk megörökíteni azt”. A másik célunk pedig az, hogy a leírásokból tanítást, tapasztalatokat juttassunk bajtársainknak, s ezzel elősegítsük, hogy — ha a Sors úgy rendelné — új veszélyben még erősebben álljunk a romboló elemi erők elé.

(A dolgozatokat a csendőrök nevének említése nélkül közöljük.)

I.

1940. március 27-én 6 órakor őrsparancsnokom járőrtársammal az ujszászi határban levő Szunyogosi és Perjési tanyákhoz, a védőgáthoz rendelt ki szolgálatba, a gát átvágásának megakadályozására és az ott dolgozó emberek felügyeletére. A gáthoz való kikeréskor láttam, hogy a keleti oldalon levő tanyákat már teljesen elöntötte a Tápíó és Ilike folyókból kiöntött víz, míg az ujszászi, a nyugati részt a töltés addig még megővta, de a gát áttörésével minden pillanatban számolni lehetett, mivel

a jászberényi részen 1½ méter mély volt a víz, míg az ujszászi részen csak a töltés alatt átszivárgott víz 40—50 centiméter mély volt.

A helyszínről küldönccel az őrsparancsnokságnak egy szolgálati jegyet küldtem, melyben az akkori helyzetet leírtam és egy csónaknak a járőr rendelkezésére való bocsátását sürgősen kértem, mivel a tanyákat másként megközelíteni nem lehetett, a lakosság pedig még mindig a tanyákban tartózkodott.

14 óra tájban a csónakot, melyet kértem, a hatvani vasútvonalon megkaptam és társammal együtt azonnal a tanyák lakóinak kilakoltatásához fogtunk. A tanyák lakói közül senki sem értett a csónak vezetéséhez, a legtöbb tanyában férfi nem is volt, mert azok a töltésnél voltak, hogy a községet — Ujszászt — megmentsék az árvíztől.

21 óráig a legnagyobb veszélynek kitétt tanyák lakóit, 7 nőt, 6 gyermeket és 2 idős férfit, több juhot, lovat és tehenet, valamint élelmet mentettünk ki. 21 óra után a még ép töltésen végigmenve, a még nem veszélyeztetett tanyák lakóit buzdítottuk a gyors kiköltözkedésre, mert a víz rohamosan áradt. Mi is meg-meg fogtunk egyes tárgyakat, hogy a fejvesztett lakosság nyugodtabban végezze a mentést. 23 óra tájban még mindig a töltésen voltunk, mikor nagy zúgás és morajlás közben a víz a gátat átszakította. Társammal együtt pillanatok alatt derékig, majd nyakigérő vízben voltunk, mert az ár a töltéstől mintegy 50 méterre sodort bennünket. Szerencse, hogy mikor a víz reánk zúdult, társam a köpenyemet megfogta és így együtt maradtunk. Igyekeztünk kijutni a töltésre. 2 órai emberfeletti munka és uszás után, szemben a zúgó árral, a töltés egy ép részére értünk. Innen az egyik tanyába kiabáltunk, hogy tutajjal jöjjenek értünk. Közben minden oldalról segítségért kiabáltak a tanyákból, mert az ár alig ½ óra alatt 5—6 tanyát döntött össze, melyekben a lakosság is bent tartózkodott. A tutajon egyik tanyához jutottunk, ahol száraz alsóruhával láttak el bennünket. Nyomban ezután a tanyák mentésére indultunk, amúgy vizes felsőruhában. Másnap 10 óráig 14 tanyából, melyek már részben összedőltek, kimentettük a lakókat és a jószágokat. Tíz óra után egyik vasúti őrházban a padokon 3 óra hosszat pihentünk. Ezután újult erővel fogtunk a mentéshez és a tanyákból az élelmet mentettük, de sok esetben már a vízből szedtük ki az aprójószágot. 30-án 16 óraker meg tudtuk, hogy Ujszász községben is félreverték a harangokat az árvíz-veszély miatt, ezért oda igyekeztünk.

A budapesti vasútvonal töltésén igyekeztünk a községbe. Itt az általunk már kimentett asszonyok és gyermekek tömege kísért bennünket és akárhogy ellenkeztünk is, kezünket, köpenyünket, kalapunkat érintve, fogva, az Istennel áldattak bennünket. Beszéltem velük, hogy menjenek most és igyekezzenek butoraikat a vízből kiszedni, én majd gondoskodom, hogy vasúti kocsit kapjanak butoraik elszállítására. Így megnyugodtak. Az állomáson kértem a főnököt és pályamestert, hogy bocsásson rendelkezésünkre pályakocsit, mire azok azonnal intézkedtek is. Ennek megtörténte után társammal minden beszéd nélkül, ami mégis többet mondott minden szónál, megfogtuk egymás kezét — csupa víz- és vérhólyagos volt övé is, enyém is — és megöleltük egymást..

II.

Őrsparancsnokom március 14-én szolgálatba vényelt, közölve velem, hogy a derekegyházi határban a Kurcza-csatorna kiöntött és a kéktői részt — ami 45—50 tanyai lakos tulajdona — csaknem teljesen elárasztotta, s azok kilakoltatása szükségessé vált.

19 óraker lóháton Derekegyháza községbe, illetve a veszélyeztetett helyre indultunk. Hogy a 17 kilométeres útat milyen körülmények között tettük meg, arról csak egyet írok le. Mindszent község határában oly nagy víz állott, hogy lovaink csak fenyítős hatása alatt mentek neki. Amint az útat gázoltuk, egyszer csak észrevettem, hogy a ló alattam bizonytalanul mozog, majd összerogyott. Lovammal együtt a vízbe zuhantam. El lehet képzelni, milyen könnyű volt a késő esti órákban, csuromvizesen, egészen ismeretlenné vált helyen lovon menni!

Mindegy. Utunkat tovább folytatva, 24 óraker Derekegyháza községbe értem. Itt a főjegyzővel történt megbeszélés alapján úgy határoztam, hogy hajnalodáskor folytatjuk utunkat.

Reggel 4 óraker útbaindultunk. A vadvíz által veszélyeztetett terület körülbelül 4500 holdat tett ki, azon mintegy 48—50 kisebb tanya van, természetesen vályogból és vert falból. Van azonkívül két iskola és egy imaház.

Járőrtársammal alig mentünk a községtől 2—3 kilométert, a műúttól jobbra eső területen valóságos tengerrel találtuk magunkat szemben. A műútról lévezető dűlőutat, amely az imaház és az iskola felé vezetett, félméteres víz borította. Végtelen tenger állott előttünk, a viharos szél hullámokba korbácsolta a vizet. Nekivágtunk és hosszú lubickolás után az imaházat elértük. Annak folyosóján 25—30 siránkozó és jajgató asszony és gyermek. A látottak az ember szívét marcangolták. A folyosón levő sereg mögött az imaház belseje, agokkal és a hideg következtében agyonfázott gyermekekkel, valamint sertésekkel, kecskével és apró házi szárnyasokkal volt tele. A lábas jószágok a szegényes, vedlett, odamentett butordarabok lábaihoz voltak kötve, éhségükben hihetetlen zürzavaros, szünetnélküli zajjal voltak.

A víz nőtt, hullámozása egyre mérgeesebb lett. Az imaház kőalappal épült ugyan, de ez akkor nem volt biztatás, mert a víz az ajtókon át fenyegetett! A hullámok már bebecsaptak a folyosóra és a szobába. Elképzelhető a kétségbeesés... Előbb mégis a vályogházak felé mentünk. A víz miatt lovammal tovább menni nem tudtam, így egy kétlőfogató kocsit kerítettem. A jegyző közölte velem, hogy mivel a helyszínt teljesen ismeri, a veszélyeztetett lakóházakat megmutatja.

Utunkat a veszélyben lévő, segélykérő emberek és asszonyok keserves hangja, majdnem minden tanya előtt megállította. A kérés valamennyinél sirással kezdődött, hogy „Segítsenek uraim, mert vége van mindenünknek“. A jegyző valamennyit azzal nyugtatta meg, hogy a vagyontárgyaikat pakolják össze, mert az uradalmi kocsik jönnek és az uradalomba lesznek beszállítva. Megjelenésünk és intézkedésünk megnyugtatólag hatott.

A 48 tanya lakóit, vagyontárgyait 35—40 kocsival állandó igénybevétele mellett a legnagyobb rend-

ben, erős szélben, havas esőben, estére biztonságba helyeztük. Legelső volt mégis az imaház két lakója: egy 82 éves öreg néni és egy 16 éves gyermek. Mindketten súlyos betegek voltak. Kimerülten, de a jól végzett munka érzésével vonultunk be másnap az őrre.

III.

Mikor az eset lefolyását elhatároztam leírni, céloom az volt, hogy a *Csendőrségi Lapok* hasábjain adjam meg fiatal bajtársaimnak az útbaigazítást, miként lehet a lakosságot előre ki nem számítható veszélytől és kártól megmenteni, ha a csendőr a helyén áll.

Ime az eset:

Perkáta községnek a főváros felé, Adony és Szolgaegyháza községeken keresztül van útja. Ezen kívül vezet még útvonal Pusztaszabolcs felé is, de ez teljesen gondozatlan.

Az adonyi útvonalat Perkáta község előljárósága 3 esetben tisztíttatta meg az ismeretes — tavaszi nagy hótól. A lakosság nagyrésze már-már méltatlankodni kezdett a sok közmunka miatt. Mielőtt tehát az újabb közmunka elvégzésére került volna sor, a vezetőjegyző és a községi bíró, a községből a komoly gondolkozású embereket felhívták a község házához megbeszélésre. Ezeknek arról kellett volna határozni, hogy a további közmunkát szintén díjtalanul vagy fizetett munkásokkal végezzék-e?

Ez alkalommal a község házában jelen voltam. A vezetőjegyző felkért az ottmaradásra azért, hogy én is halljam meg a közönség általános véleményét. Megköszönve a megtiszteltetést, visszamaradtam. Az összejövétel okát, célját a vezetőjegyző ismertette. Különböző megjegyzések és méltatlankodó szavak hangzottak el arra. A vagyonosabbak azt hangoztatták, hogy ők adót fizetnek, tehát nem szívesen dolgoznak. A ninestelenebbek nem szóltak, abban a reményben, hogy majd egy kis pénzkereset-höz fognak jutni.

Mikor láttam, hogy a megegyezésre nem sok kilátás van, néhány szót én is mondtam. Körülbelül ezeket: Tekintettel arra, hogy a fővárostól s így a kórházaktól is távol vagyunk és mert senki sem tudja előre, hogy kinek mikor és hova kell menni vagy ki és mikor fog megbetegedni és így a hófúvásos út miatt nem lehet majd senkit elszállítani, csak másodrendű kérdés lehet az, hogy pénzért eszközlik-e a mindenki érdekét szolgáló munkát, avagy díjtalanul? Indítványozom még, hogy minden gazda a háza előtt, a kertjében, valamint a lapályosabb helyen az összes árkokat takarítsa ki, hogy amint az olvadás elkezdődik, a víznek legyen készen a megfelelő lefolyása.

Indítványaimat elfogadták. Másnap megkezdődött a munka és hála Istennek, az árvízveszélyt elhárítottuk. Ezzel legalább 8—10 családot mentettünk meg az anyagi pusztulástól. Sajnos, hogy amikor a szomszéd községeknél ugyanezt akartam, az illetékes hivatal szükségtelennek vélte s ennek tulajdonítom, hogy az adonyi telepen összedültek a házak, víz alatt állottak sokáig, a földek szintén. Azután — mikor a baj megtörtént — látta mindenki, hogy ha hasonló intézkedés megtörténik, akkor a Duna

megáradásáig Adony környékéről a hólé lefolyt volna.

Nemesak az utakról kell tehát a havat elhárnyattatni, hanem az árkokból is. Nemesak a bajhoz kell hozzányulni, hanem a bajokat, károkat meg kell előzni. A csendőr keze és szeme legyen minden ott; öröme teljék abban, ha látja, hogy a kellő gondoskodás emberfársai élete és vagyona javát mozdította elő. Nekem ez — ennél a kemény árvíznél — nagy megnyugvást jelentett, azt hiszem, hogy az érdekelteknek szintén. Az árvíz lefolyását nem ismertetem. Az megjelenésében és hatásában mindenütt egyforma volt, azaz hogy — hatásában nálunk másként jelentkezett. Úgyszólván teljesen eseménytelenül.

IV.

1940 március 22-én (Nagypénteken) telefonon a kölesei őrset arról értesítették, hogy az örskörlet-hez tartozó egyik községet árvízveszély fenyegeti. Hihetetlen volt, mert az örskerület azon részén egy egészen kis patak vezet keresztül. Azonnal a helyszínre siettem. A községtől körülbelül egy kilométerre másfélméteres gátat emeltünk ott, ahol a víz lefolyása várható volt. Bármilyen serények is voltak az emberek, az első gátat már a munka másnapján átlépte a víz. A kis patakból rohanó, piszkos erőssodrú folyó lett! Ekkor a község közelében másik gátat emeltünk és ezt állandóan figyeltük, hogy a legkisebb omlást is azonnal javítsuk, különben egészen közelről éri a községet a veszély.

Időközben örskörletünk egy másik községét is árvízveszély fenyegette. Amint erről értesültem, odasiettem és ott is megtettem az óvintézkedéseket. Gátat emeltem és a közvetlen közelről veszélyeztetett házakból a kilakoltatást foganatosítottam. Közben örskörletünk harmadik községéből is árvízveszélyről kaptam értesítést, majd hamarosan a negyedik község felől is jött a jelentés: Jön az ár!

Fentírt három községben részint az átcsergás miatt, részint az első gátak áttörése után, a mélyen fekvő házakból 85 család kilakoltatása vált szükségessé. A víz oly rohamosan jött, hogy az emberek csak a legszükségesebb ingóságukat vihették magukkal. A víz előttük és hátuk mögött zuhogott, ömlött, tört, zúgott és jött szakadatlanul.

Nehézségeink voltak a létszámunk miatt is. Amíg járőr egyik községből átment a másikba, hogy ellenőrizze, illetve irányítsa az óvintézkedéseket és kilakoltatásokat, addig a már kilakoltatott családok visszaköltöztek házaikba. Csakhamar újabb víznyomás a gátat átszakította és a visszaköltözőtötteket a víz teljesen elöntötte. Már másfélméteres vízben kellett szekerekkel behatolni a félig elmosott dülő-utakon, hogy újra kilakoltassuk a veszélyben levő, s visszaköltözött síró-rivókat. Megemlítem, hogy a víz mindhárom községben a legszegényebb népréteg viskóit rabolta el. A szerencsétlenek annyira ragaszkodtak kis házukhoz és holmijukhoz, hogy kétségbeesett macacsággal tiltakoztak a kiköltöztetés ellen, még akkor is, amikor már házaikban félméteres víz állott. Valósággal ölben kellett kihordani őket az egyre emelkedő vízből.

A kilakoltatás, a holmik költöztetése és a gát-építés, nagy munkát jelentett. Minden segítő kézre

szükség volt s ami volt, az már túl volt, terhelve. Ezért megemlítettem, hogy a szomszéd községből, ahol árvízveszély egyelőre nem fenyeget, a lakosságot a mentési munkálatokba bevonom. Heves tiltakozás volt a válasz. Beletörődve ebbe, még erősebben kivette részét mindenki a szünetlen munkából. Én, mint összekötő, a veszélyes pontokat ellenőriztem, ami nehéz munkát jelentett, főleg a közlekedési akadályok miatt. Az utakat néhol másfélméteres víz borította, melyen még szekérrel is csak nehezen lehetett keresztül hatolni, és az utakat csak sejteni lehetett...

A másik községben a víz, a harmadik napon (husvét első napján) erősen emelkedett. Ennek okát keresve, rájöttünk, hogy a kis patakban a fahíd előtt hatalmas jégtorlasz van. Hogy ezen akadályt elhárítsák, a községi kisbíró egy baltával a jégtorlaszra menve egy jódarab jeget levágott. Ebben a pillanatban a két jégdarab ketté nyílt, az ember alatti rész megbillent, a kisbíró belecsúszott a 4—5 méter mély vízbe és felette a jégtorlasz ismét összecsukódott. Társammal ebben a pillanatban érkeztem a helyszínre, puskámat a fahíd karjára akasztottam és a jégtorlaszra ugrottam. Nem volt idő habozásra. Nemsokára a forgó víz feldobta a felszínre a kisbíró. Nagy haját megfogtam és társam segítségével a vízből kiemeltük, a vizet belőle kiengedtük, eszméletre térítettük, illetve elsősegélyben részesítettük s az életnek visszaadtuk. Életemben ez volt a legnagyobb örömöm. Egy embernek életet adhattam.

V.

Folyó évi március 19-én, telefon parancsra azonnal útba kellett indulni a kiskunlacházi őrs megerősítésére, az árvízvédelemmel kapcsolatosan. Március 20-án éjjel, a kiskunlacházi őrsön történt jelentkezésem után azt a parancsot kaptam, hogy egy próbacsendőrel kerékpáron azonnal az árvízveszélyeztetette Áporka és Majosháza községekbe megyek.

Mikor 4 órakor Áporka községbe megérkeztem, azt láttam, hogy az emberek az utcán ácsorogtak, a védőgát készítésénél pedig csak néhány olyan ember dolgozott, aki napszámból él. Ugyanakkor jött a községi főjegyző, aki kétségbeesve panaszkolta, hogy a védőgátat nem tudja csináltatni, mert a község 90 százaléka nem megy ki a gátakra a dobszó, harang félreverése és szirénabugás figyelmeztetőre sem.

Azonnal besiettem a legelső házba. Szavaimra az ember és fia ásót kerített és indultak ki. A másik ház lakója azt mondta, hogy neki a veszélyeztetett területen nincs sem ingó, sem ingatlan birtoka és nem megy. Személyadatait azonnal feljegyeztem és nyomatékosan figyelmeztettem a következményekre. Ez megisméltódott jónéhányszor. Lassan aztán kivétel nélkül mindenki munkába állt. Közben arról értesültem, hogy a község északi részén több lakóházat elöntött a víz, két házban még 2—2 idős ember is bent van és nem akarnak kimenni. A helyszínre siettem, a nagykapuból készített dereglyével a lakásban volt emberekhez mentem járőrjáróssal és két polgári egyénnel. A bent volt bútorok egy részét a lakókkal együtt kimentettem. Eközben Majosháza községből kaptam értesítést, hogy az árvíz ott is annyira emelkedik, hogy az aznap csinált védőgátat rövid időn belül elszakítja. Azonnal oda-

siettem és az emberek munkája meggyorsításával sikerült megállítani a víz dühét úgy, hogy csak két ház dőlt össze.

Delután azt közölte a főjegyző, hogy Áporka község határában, közvetlenül a község végénél, ismeretlen áporkai emberek átakarják vágni a védőgátat, hogy a víz ne Áporka, hanem Majosháza községet öntse el. Azonnal Áporka községbe mentem. Mikor odaértem, ott már nem találtam embereket, valószínűleg azért, mert tudomást szereztek arról, hogy a csendőrrjárőr megy. Csak az árok ásása volt látható. Intézkedéseimre azonban az árkot rövid időn belül betemették. Ezután azonnal hozzáálltam a bűnösök nyomozásához.

Másnap hajnalban az egyik villát és melléképületeit öntötte el a víz. A magunk ereje kevés volt a mentéshez. Az előljáróság útján Kiskunlacháza községben volt katonai parancsnoktól árkász-szakkaszt és pontonokat kértem. Háromnegyed óra elteltével a katonák megérkeztek s a még megmenthető ingóságokat partra szállították. A szobabeli bútort azonban már nem sikerült megmenteni. Vörös Jenő ny. honvédőrnagy úr elismerését és köszönetét fejezte ki előttem.

22 órakor ismét arról értesültem, hogy a község határában levő terepemelkedést felelőtlen személyek átvágták, ennek következtében Majosháza községet fenyegeti a víz. Azonnal betemettem a vágást és polgári őrökkel őriztettem azt.

A főszolgabíró és az alispán a helyszínen másnap megjelent. Akik vonakodtak első szavamra a gátra menni, azok megemlegetik ezt az árvizet, mert az alispánjuk ott a helyszínen keményen megbüntette őket. Meg is érdemelték.

EMÉKEZZÜNK!

Somogyi Sándor újborlovényi őrsbeli alőrmester az orosz harctéren kapott lösebében 1917 augusztus 19-én Brzezanyban meghalt.

Katona László kecskeméti őrsbeli címz. őrsvezető Kerekegyházán 1896 augusztus 20-án búcsúügyelet alkalmával szenvedett sérüléseiben meghalt.

Dajka Lajos kassahátori őrsbeli csendőrt megszökött orosz hadifoglyok 1915 augusztus 21-én Felsőtőkés határában megölték.

Fejérvári Sándor érendrédi őrsbeli alőrmester az orosz harctéren szerzett járványos betegségben 1917 augusztus 23-án Zloczówban meghalt.

Szengyel András ózdi őrsbeli őrmestert egy elfogandó terhelt 1920 augusztus 22-én Ózdon orvul lelőtte, 1920 augusztus 23-án Ózdon meghalt.

Tóth Károly cserhátsurányi őrsbeli csendőr az oroszokkal Lulice mellett vívott ütközetben 1915 augusztus 26-án elesett.

Vakán József bercsényi őrsbeli csendőr az oroszokkal Kosmierzyn mellett vívott harcban 1915 augusztus 27-én elesett.

Az 1916 augusztus 27-én este történt román betörés alkalmával aznap és másnap, 1916 augusztus 28-án elesetek: **Szabó Mihály** őrsvezető címz. őrmester őrsparancsnok, esztenasori őrs; **Akácsoz Lajos**

csendőr címz. őrmester, terkucai őrs; **Kiss János** lajtakátai és **Sági Sándor** répeczkárolyi őrsbeli csendőr címz. őrmesterek, magyarbodzaváni őrs; **Ötvös István** révaújfalusi őrsbeli csendőr címz. őrmester és **Baróthi György** csendőr, dragojászei őrs; **Ábrahám József** csendőr, bébbori őrs; **Bányász Ferenc** csendőr, garcsinvölgyi őrs; **Benke Mózes** csendőr, karajosi őrs; **Füles József** kemencei őrsbeli csendőr, nagysándori őrs; **Kovács Péter** csendőr, tolvajkúti őrs.

Ugyanakkor román hadifogságba estek, ahol meghaltak: **Gyarmati István** őrsvezető címz. őrmester, őrsparancsnok, zágoni őrs; **Hermann István** őrsvezető címz. őrmester, őrsparancsnok, veresborkúti őrs; **Imecs József** őrsvezető címz. őrmester, őrsparancsnok, hágótöljai őrs; **László Lajos** őrsvezető címz. őrmester, őrsparancsnok; **Kovács János** alsólendvai és **Varga Károly** nagylengyeli őrsbeli csendőr címz. őrmesterek, sötéthavasi őrs; **Majzlinger László** őrsvezető címz. őrmester, zenta-gyenesek-sorai őrsparancsnok, kishavai őrs; **Bálint Lőrinc** csendőr címz. őrmester, pricsketótelepi őrs; **Bedő Dániel** csendőr címz. őrmester, felsőmoécsi őrs; **Bocsárdi György** csendőr címz. őrmester, magyarbodzakrasznaei őrs; **Bekő Mózes** és **Buzás Antal** csendőr címz. őrmesterek, karajosi őrs; **Forgács Mihály** mizserfabányai őrsbeli csendőr címz. őrmester, csukási őrs; **Földvári Tivadar** sepsiszentgyörgyi szárnybeli csendőr címz. őrmester; **Lovász Mihály** csendőr címz. őrmester és **Hunyadi József** csendőr, sósmezői őrs; **Nagy Sándor** cseszneki őrsbeli csendőr címz. őrmester, tatárhavasszoroszi őrs; **Puss András** kiszucaújhelyi őrsbeli csendőr címz. őrmester, zsigeri őrs; **Simon József** csendőr címz. őrmester, predeáli őrs; **Ravaszt István** csendőr, tolvajkúti őrs.

Horváth Imre mosonszentjánosi őrsbeli csendőr 1914 augusztus 28-án az első leMBERGI csatában Lemberg mellett elesett.

Oprova Péter verebélyi őrsbeli alőrmester a harctéren szerzett járványos betegségben 1917 augusztus 28-án Roganizában, Albániában meghalt.

Bányai Ferenc furnikai őrsbeli csendőr címz. őrmester a betört románokkal harcolva a Negovanul-mare hegyen 1916 augusztus 29-én elesett.

Boda Sándor furnikai őrsbeli népfelkelő a Negovanul-mare hegyen 1916 augusztus 29-én sebesülten román hadifogságba esett, ahol meghalt.

Cseke András predeuci őrsbeli csendőr címz. őrmester 1916 augusztus 29-én Zajzonnál román hadifogságba esett, ahol meghalt.

Kálmán Gábor ajkai őrsbeli csendőr címz. őrmester 1916 augusztus 29-én Fogaras vidékén román hadifogságba esett, ahol meghalt.

Erdős Imre udvarnoki őrsbeli csendőr címz. őrmester a román betörés alkalmával 1916 augusztus 30-án a brassó-bertalani vasútállomás közelében elesett.

Kovács Gábor brassói kerületbeli és **Vizsi Imre** borostyánkői őrsbeli csendőrök 1916 augusztus 31-én az 1. swinjuchyi csatában, Szelwów mellett elestek.

Balázs András zsolnai őrsbeli csendőr 1915 augusztus végén az orosz harctéren elesett.

Harc a világháború katonaszökevényeivel.

írta: FÜLEKI JÓZSEF ny. alhadnagy.

Dobogó szívvel veszem kézbe minden reggel az újságot. Minden hírből, sorából a feltámadás szele üt meg, amire 20 év óta epedve és mélységes hittel várunk. Hogy mit hoz a jövő: háborút vagy békét, nem tudjuk. Csak azt tudjuk bizonyosan, hogy feltámadunk, mert készségesen és boldogan vállaljuk akár a háborút, akár a béke küzdelmeit.

Ha a háborús csendőri munkára gondolok, eszembe jut a világháború, azzal a sok teherrel, nehézséggel és veszéllyel, ami a népfelkelőkkel hígított őrsökre hárult. A magyar csendőr bizony akkor is a fajtája virtusával állta a sarat s igyekezett mindent jobban tenni, mint embertől telik. A hűség, kitartás, becsület és a hősiesség örök szobrát állította fel a magyar csendőr.

Sok tennivalója között a legveszedelmesebb a katonaszökevények elleni harca volt. Ember nem-járta rengetegekből, puskásan bujkáltak ezek az emberi fenevadak s puskájuk csöve a kötelességét teljesítő csendőrt kereste. Nem egy bajtárs életét oltotta ki ezek golyója. Nézzük meg csak a *Csendőrségi Lapok* „Emlékezzünk“ rovatát!...

De a csendőrt nem tudták megfélemlíteni. Ott volt mindenütt a sarkukban, megkeserítette a gyálázatos életüket, elvette éjjelük nyugalmát s lánera verte jórészüket. Ezekről mondom el fiatal bajtársaimnak néhány olyan történetet, melyekben magam is részt vettem.

Erdélyben, a Hunyad-megyei kudzsiri őrsön szolgáltam akkor. Az őrskörlet határos volt Romániával, az őrsállomás 60 km-re esett a határtól. A területet égbenyúló hegyek és őserdők borították. Itt-ott voltak csak az erdők között legelők s ezeken néhány kunyhó, pásztorszállás, esztana húzódott meg, lakói hegyi oláhok voltak. Napi járőrföldre nem volt különben emberi élet. Itt rejtőztek nagyobbára a sokszor csoportosan és fegyveresen megszökő katonák, akik általában ennek a vidéknek voltak a lakói. A távolabbi vidékre elkószálók lopták és rabolták a lakosságot, nem egy esetben gyilkosságra is vetemedtek, különösen árulóikkal szemben. Kimondott közveszélyes egyének voltak ezek, a csendőrnek úgy is kellett őket kezelnie.

A katonai parancsnokságtól és szomszédos őrsöktől sok táviratot, felhívást és megkeresést kaptam, hogy a csapatától megszökött ezt és azt a hegyi lakót fogjam el és kísértessem vissza a csapathoz. Nagy feladatot jelentett ez. A katonaszökevény — hazaérkezése után — azonnal polgári ruhába öltözött, magához vette a puskáját, élelmiszert s eltűnt a rengetegben. Csak akkor merészkedtek egyesek előjönni, ha elfogyott az élelem. Sokszor a hozzátartozók szállították megbeszélte helyekre az ételt is. Így bizony hiába tartottunk 80—100 csendőrrel és népfelkelővel 2 napos razziákat, egy szökevényt sem tudtunk elfogni.

Ha megérkezett a felhívás vagy megkeresés, egy járőrt küldtem a szökevény lakására. A szülők vagy feleség válasza persze mindig az volt, hogy az illetőt bevonulása óta nem is látták. Egy aszszony a Vöröskereszt Egyesület nyílt lapjával iga-

zolta, hogy a férje hadifogságban van, habár a B. egyénem esküdözött, hogy a szökevényt az előző napokban látta női ruhában kaszálni. Később megtudtam, hogy tévedésből címezték az asszonynak a lapot egy azonos nevű szebenmegyei hadifogoly felesége helyett.

Ha a járőr nem is találta otthon a szökevényt, úgy tett, mintha elhitte volna a hozzátartozók meséjét s ezzel az óvatosságot meglazította, szabadabban mozgott a keresett ember. A járőrt az én pót nyomozásom követte, melynek során a szökevény hozzátartozóit, rokonait, ismerőseit, barátait s ezek lakását igyekeztem lehetőleg feltűnés nélkül megállapítani. Azután haragosok, megnyerhető erdőőrök, vadászok, pásztorok és favágók után néztem, akiket B. egyénekként beszerveztem és kioktattam. Sok fáradsággal járt ez és egész haditervet kellett kidolgozni minden katonaszökevény keresésénél. Hiszen nemcsak az eredményről volt szó, hanem a járőr, illetve a B. egyének életéről is. Ezek közül is sok eltűnt nyomtalanul, örökre.

Egyik utánportyázó szolgálatom alkalmával egy erdőőr bizalmasan közölte, hogy a kerületében a régóta keresett Bléda György katonaszökevény bujkál. Észrevette azt is, hogy időnkint hazajár. Éppen a román pünkösdszombat délutánja volt. Az utánportyázott járőröm 3 órával előttem haladt el Bléda szüleinek háza előtt, akik okvetlenül látták s bizonyára jelt is adtak az erdőben bujkáló fiúnak, hogy jöhet, tiszta a levegő. Az időpontot alkalmasnak tartottam lestartásra. Az erdőszélen bujkálva, kb. 100 méterre megközelítettem népfelkelő járőrtársammal a szökevény szüleinek házát. Ebben a pillanatban gyorsan kilépett az erdő szemközti széléről egy fiatalember és a ház istállójánál eltűnt. Valószínű észrevett bennünket és ezért nem mutatkozott. Járőrtársamnak súgva parancsot adtam s pár perc múlva lövésre kész puskával az istálló két ellenkező sarkánál beugrottunk. Bléda el akart futni, de rákiáltásomra reszketve megállott. Rövidesen bilincs és fűzőlánc csörgött rajta. Úgy hoztuk le a meredek, sziklás hegyi ösvényeken és sötét erdőkön át.

Nemsokára egy másik szökevény került a kezemre, Timbus Nikoláj, akit szintén régebben kerestünk már. Egyik haragosa besúgta nekem, hogy Timbus minden éjjel hazajár, de virradatkor kioson az erdőbe. Két kutyája van, egyiket északra, másikat délre köti ki a házához vezető ösvény mellé, kb. 200 méterre s ha járőr közeledik, a kutyák ugatására Timbus beugrik a háztól 10 méternyire eső erdőbe. A következő éjjel legügyesebb népfelkelőmmel mentem szolgálatba. Virradat előtt 2 órával megközelítettük hátulról Timbus házát 10 méterre s ott lesállást foglaltunk. A kutyák nem vettek észre. Amint szürkülni kezdett, megszólalt a házban Timbus, a feleségével beszélgetett. Óvatosan a ház sarkához kúsztam, a járőrtársam tőlem 10 méterre, a leshelyéről puskájával biztosított engem. Néhány perc múlva kilépett az ajtón fegyverrel a vállán a szökevény, én abban a percben hozzáugrottam és lefogtam. Csak annyit tudott hebegni: „Váj Domnule!” (Jaj uram!). A kutyák is csak akkor kezdtek ugatni, tehát jó munkát végeztünk.

Röviden erre egyik ügyes járőröm elfogta Timbus öccsét, aki ugyancsak katonaszökevény és nagy legény volt. A járőr bizalmasan értesült, hogy az alsócsorai hegyi házaknál táncmulatság lesz. A B. egyén elvezette a járőrt és messziről megmutatta a házat. A járőr éppen akkor érkezett az ablak alá, amikor a fiatalabbik Timbus egy konyhakést szúrt a gerendába azzal a fenyegetéssel, hogy aki őt elárulja, a halál fia. Ezután elment nyugodtan táncolni. A járőr kész helyzetbe vett puskával beugrott a szobába, elkapta Timbust és pillanatok alatt megbilincselte. Katonapuskáját a pitvarban levő sütökemence mögött találták meg. Még a bálba is puskával ment. Eddig ügyes volt a járőr, de később már elbizakodott, mert a megbilincselte Timbus kísérés közben megszökött az erdőben. Lapunk 1929. évi 24. számában írtam erről.

Ugyancsak B. egyéntől értesültem arról, hogy Petreszku Juon — kinek a felesége a Vöröskereszt értesítésével igazolta, hogy férje hadifogságban van — otthon bujkál és női ruhában szokott kaszálni. Egy hajnalban mintegy 100 méterre megközelítettem a szökevény házát, mire a kutya ugatni kezdett. A szökevény kiugrott a házból és futásnak eredt. Szabályszerű felszólítás után fegyvert használtam, de eredménytelenül, a közeli erdő fái között eltűnt. Később a szomszédos örs járőre agyonlőtte.

Egy másik szolgálatom alkalmával észrevettem, hogy egy patakon át akar jönni, éppen szembe velem, Dinga György katonaszökevény. Az elmaradhatatlan puska a nyakában volt. Azonnal megálltunk s bár sötétedni kezdett már, észrevett minket és megfutamodott. A havasi embernek kiváló szeme és érzékei vannak. Felszólításomra ő sem állt meg s ezért fegyvert használtam, de a sötétség miatt eredménytelenül.

Izsák Mózes esendőr népfelkelő járőrtársával a musekitovi hegyipatak mentén haladtak, amikor észrevették, hogy egy fegyveres ember jön a patakon keresztül. Amint észrevette a járőrt, megfordult és menekült s mert a járőrvezető rákiáltására sem állott meg, a járőrvezető fegyverét használta. Az illető holtan rogyott össze. Kiderült, hogy nem katonaszökevény, hanem egy 18 éves legény, aki csak azért szaladt el, hogy engedély nélkül tartott fegyverét megmentse. A fegyverhasználat természetesen jogos volt. (Szut. 330/7. pont.)

A katonaszökevényektől több névtelen levelet kaptam, hogy agyonlőnek, ha még egyszer kimerészkedem a havasokra. Sokat jártam még azután a havasok gyönyörű világát, de a fenyegetés nem vált valóra.

1918 nyarának egy éjjelén két pénzügyőr egy havasi ház szénapadlására mászott, hogy ott háljanak. Ezt észrevette néhány katonaszökevény és sor-tüzet adott a szénapadlás fedelére. A két pénzügyőr alig tudott megmenekülni, leugrottak a padlásról és bekúsztak a házba, ahonnan aztán tüzzel elűzték az orvtámadókat. Lehetséges, hogy csendőröknek néztek őket a katonaszökevények. Többet én sem feledtem szénapadlásra s csendőreimnek is megtiltottam.

A havas népe igaz, becsületes és derék, mint ahogyan mindig azok a természet gyermekei. A jószívvel közeledőt szívesen fogadják, de óvatosak és bizalmatlanok. Nem bírálhatjuk meg őket a nagy háború katonaszökevényei után, akik elvették méltó büntetésüket. Ma már talán azok is látják, hogy kiközösítésüknek maguk voltak az okai s nem a magyar csendőr, akit bizalommal és szeretettel várhatnak vissza, mert így megy közéjük a magyar csendőr...

KATONAI ISMERETEK.

Az állványos golyószóró és annak alkalmazása.

Irtá: H — Y.

A korszerű harc kívánalmi mind több igényt támasztanak a gyalogság felfegyverzésével szemben, így azután a különböző hatóképességű és típusú fegyverek száma rohamosan szaporodik. Ennek az állapotnak kiképzési és anyagi terheit különböző megoldásokkal igyekeznek csökkenteni. Ennek a törekvésnek egyik formája a szerkezeti hasonlóságot mutató fegyverek egységesítése, amint azt a közelmultban sok hadseregnek a golyószóróra alapozva keresztül is vitték.

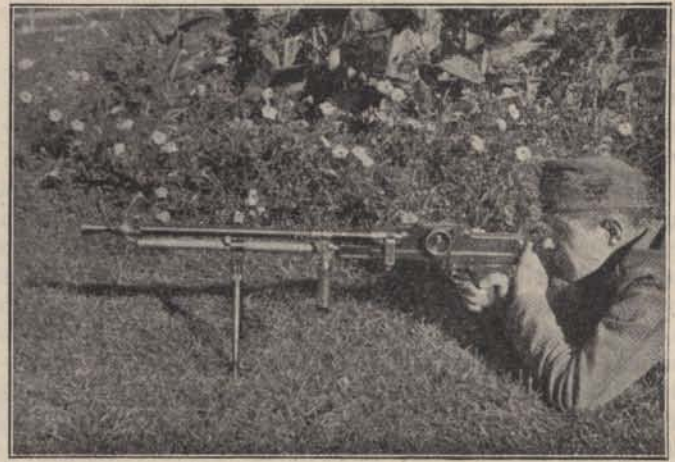
Az egységesítésnek számottevő előnyei vannak; ezek közül a legfontosabb az, hogy a kiképzés egyszerűbbé válik s a személyi tartalék képzésénél a követelmények csökkenthetők. Az egységesítéssel együtt jár a könnyebb beszerzés és utánpótlás, valamint a kezelés, karbantartás és az anyagi ellenőrzés követelményeinek szűkebb keretek közé való szorítása.

Hogy miért éppen a golyószóróval kapcsolatban került ez a kérdés elsősorban megoldásra, az abban a szerkezeti és hatáskifejtési hasonlóságban kereshető, mely a golyószóró és a géppuska között fennáll.

A kis egységek használatára szerkesztett golyószóró egyszerű villaállvánnyal van felszerelve, melyet akkor használunk, ha fekvé tüzelünk. Ülő, térdelő és álló testhelyzetben való tüzelésnél, mint a puskát úgy használjuk. A golyószóró legnagyobb irányzékállása 2000 m, erre a távolságra azonban a fenti módok egyikével sem alkalmas a golyószóró. A golyószóróval 500 m-ig minden harszerű célra, 1000 m-ig csoportokra, 1000 m-en felül csak széles és mély, tehát nagy célok ellen tüzelünk.

1. ábra. (Villaállványos golyószóró.)

2. ábra. (Állványos golyószóró.)

Ha a golyószórót, mint géppuskát akarjuk alkalmazni, akkor állványra helyezzük. Ebben az esetben a tűz jellege ugyanaz, mint a géppuskáé. Ugyanúgy löhetünk vele ponttüzet, szélességi vagy mélyességi szórást, mint a géppuskával. Az állványos golyószóró gyakorlati tűzgyorsasága ugyanaz, mint a géppuskáé, jóllehet a géppuskák nagy részénél hevederezett löszert használnak, míg a golyószóró táraiban elhelyezett löszert tüzel.

Az alábbiakban pár tájékoztató adatot közlünk a golyószóróval kapcsolatban:

- a golyószóró súlya *villaállvánnyal* kb. 9 kg.,
- tartalékos súlya a zárrészekkel 3 kg.,
- elméleti tűzgyorsaság 500 lövés/perc,
- gyakorlati tűzgyorsaság 250 lövés/perc,
- a fegyver szétszedésének ideje 23 mp.,
- a fegyver összerakásának ideje 55 mp.,
- csőcsere ideje (függetlenül a cső hőfokától) 8 mp.,
- a háromlábú állvány súlya 12 kg,
- legnagyobb tüzelőmagasság 80 cm,
- a golyószórónak az állványra illesztéséhez időszükséglet 8 mp.,

- a golyószórónak az állványról való levételéhez időszükséglet 3 mp.

Ahhoz, hogy az állványt 80 cm-es tüzelőmagasságból fekvő lövész számára szükséges helyzetbe hozzuk, mindössze 8 mp.-re van szükség.

Nagy előnye az állványos golyószórónak a szabványos géppuskával szemben, hogy a tára alkalmazása sokkal kevesebb akadályt jelent, mint a géppuskánál a heveder.

Az a körülmény, hogy a golyószórótárban csak 25-32 töltény van, míg a géppuskaheveder befogadóképessége 250 töltény, csak látszólag írható a géppuska előnyére. Figyelembe kell ugyanis vennünk azt, hogy a géppuskairányzó a 250 drb töltényt csak a legkritkább esetben tüzeli el egyhuzamban. A tüzet gyakran meg kell szakítania helyesbítések, ellenőrzések végett. Az így előálló tűzszünetek elegendők ahhoz, hogy az állványos golyószóró üres tárat el távolítsa, a következő tárat felillesszük.

A géppuskánál a hevederek töltése több ember munkáját veszi igénybe és nagyon pontosan, gépvagy segédeszközök segítségével kell végezni. Ezzel szemben a golyószóró tárainak megtöltését egy ember minden különösebb kiképzés nélkül, minden hely-

zetben, minden segédeszköz nélkül a leggyorsabban tudja végezni.

Lényeges előnyt jelent az állványos gsz-nál a légűtés. Ehhez tudnunk kell, hogy a mostani golyószórók szerkezetének anyaga oly kiváló, hogy a leg-erősebb igénybevételt is jól bírják és éppen oly működésbiztosak, mint a géppuskák. A légűtésnél elkerülhetetlen csöcsere semmi hátrányt nem jelent. A csöcsere másodpercek alatt végrehajtható, miután a szükséges fogások aszbeszt kesztyűvel történnek s így a kezelés független a cső hőfokától.

Ezzel szemben nagy hátránya a vízűtéses géppuskának, hogy a hűtővíz és annak tartalva miatt súlya jelentősen nagyobb, működéséhez a víz feltétlenül szükséges, a hűtővíz sok lövés után gőzt fejleszt és ha a hűtőburkot átlövik, akkor már csak szükségképpen, lényegesen csökkent hatásokkal használható.

A géppuska és az állványos golyószóró súlya:

Géppuska súlya 22—25 kg, állvánnyal együtt 41—51 kg.

Golyószóró súlya 9—10 kg, állvánnyal együtt 22—23 kg.

Az állvány alkalmazása nagy mértékben emeli a golyószóró löszabatosságát és azt a géppuskával egyenértékűvé teszi. Ennek megmutatására közöljük a következő adatokat:

	200 méteren		400 méteren	
	100%-os		100%-os	
	magassági	szélességi	magassági	szélességi
	szórás		szórás	
Géppuska	110 cm.	70 cm.	230 cm.	140 cm.
Golyószóró	48 cm.	67 cm.	105 cm.	120 cm.

A nagyobb súlykülönbség, amely a golyószóró javára mutatkozik, lehetővé teszi, hogy a kezelést kevesebb ember végezze. Így például az állványos golyószórót kisebb távolságra egy ember is továbbítani tudja.

Nagyobb távolságra a golyószórót a lövész a hátán viszi, az állvány pedig vagy az egyik kezelő hátára hordsaroglyába, vagy pedig kerékpárra kerül.

Az állványos golyószórót rendszerint arra használjuk, hogy vele a puskás század számára sürgető géppuska feladatokat oldjuk meg. Ennek kettős előnye van. Az egyik az, hogy a puskás század egy nagy teljesítőképességű és egyszerű fegyvert kap, mely mindenüvé könnyen tudja követni. A másik előny az, hogy így a géppuskák felszabadulnak a puskás századok állandó közvetlen támogatásának gondjaitól és a géppuskás századparancsnok vezetése alatt nagyobb hatást elérve harcolhatnak.

Az állványos golyószóró szervezési egysége a szakasz, mely rendszerint 2 állványos golyószóróból áll. A szakaszt oly célok leküzdésére használjuk, melyek ellen eddig a puskás századhoz beosztott géppuskás szakasz működött.

Gyakran hallani azt a felfogást, hogy géppuskára tulajdonképpen nincs is szükség, mert az állványos golyószóró teljesen pótolni tudja. A kérdés azonban korántsem így egyszerű. A hadiszolgálat egy fegyverrel szemben igen magas követelményeket támaszt, megkívánja a teljes érzéketlenséget az idő-

járási behatásokkal szemben. A viszonyok sokszor megkívánják a lőszer által biztosított legnagyobb lőtávolság teljes kihasználását: ennek a géppuska minden esetre könnyebben tud eleget tenni. Altalában a hadihasználat során gyakran adódnak oly feladatok, melyeket az erősebb szerkezetű géppuska tökéletesebben tud megoldani, mint a könnyű, finom állványos golyószóró.

Más a helyzet, ha a rendészeti vagy közbiztonsági szervek igényei szempontjából vizsgáljuk a kérdést. Szemben a hadihasználattal, itt a kívánalmak mérsekeltőbbek, a felhasználási mód (karhatalmi alkalmazás) lényegesen enyhébb követelményeket szab minden vonatkozásban. Mint ahogy a géppisztoly egyes államok határőrsapatainál kizsoritotta a nagy energiájú hadipuskát, éppen úgy elképzelhető az is, hogy egyes karhatalmi alakulatoknál a már meglévő golyószórók által biztosított automatikus tűzhatást nem géppuskák rendszeresítésével, hanem állványos golyószórók beállításával fogják növelni. Az így megszervezett század azután ugyanazokat a feladatokat látná el, mit különben egy géppuskás század végez. Ezzel kapcsolatban főleg a szakaszok erejére vonatkozó tapasztalatok érdemelnek figyelmet. Általánosan elfogadott ugyanis az a nézet, hogy a támogatásra hivatott önműködő fegyverek legkisebb egysége a raj, két fegyverből áll, hogy működési zavar vagy kisebb mozgás esetén is biztosítva legyen a raj tűzhatásának a folytonossága. Mivel a szakasz rendszerint két rajból áll, egy szakasz erejét 4 állványos golyószóró képezné. (L. Francia, német hadsereg.) A 3 rajos szakasszal sehol sem szereztek kedvező tapasztalatokat, mert a csupán egy fegyverből álló rajok önmagukban gyengék, együtt pedig főlegesen tüzerőtöbbletet jelentenek.

A tettenért bűnös.

(Pályázatunk anyagából.)

(Folytatás.)

Les éjjel a templom padjaiban.

1937 december 21-én a községben Vad István tthts. és Borbély József cső.-ből állott járőr az ottani plébánostól arról értesült, hogy a templomban levő perselyt minden ünnep- és vasárnap után való nap, ismeretlen tettes kilopja. A tettes kulccsal jár be, mert a templomajtót ő személyesen zárta be este és reggel, mikor megnézte, újból be volt zárva, de a perselyből a pénz hiányzott. A plébános előadása szeitint ez megtörtént kb. 8—10 esetben, csak nem szólt senkinek, hogy tudomásul ne jusson a községben.

Hazafelé menet elhatároztuk, hogy a karácsonyesti mise után befogunk ülni a templomba és meglessük a tettet. Úgy is tettünk. Amikor a templomból kijöttünk, 23 órakor elkértük a kulcsot a plébánostól, bementünk a templomba és az ajtót bezártuk magunk után. Beleültünk a padokba, az őrsparancsnokom az ajtóhoz, én pedig a persely közelében levő padba és vártuk a tettet.

Éjjel után 10—15 perc körül zörög az ajtó. Alig várunk egy pár percet, már is kinyílt és a várva-várt tettes belépett rajta. Maga után az ajtót betette és sötétben jött a perselyhez. Mikor az ajtó ki-

nyílt, természetesen mi mindketten a padban lebújtunk.

Amikor az ismeretlen odaért a perselyhez és a perselyt kizárta és a benne volt pénzt kezdte kiszedni, én a perselynél levő padból lassan felálltam és hirtelen kiugrottam onnan és az ismeretlen egyén vállán a kabátot megragadtam, rákiáltottam, hogy a „Törvény nevében foglyom!”. Ekkor az őrsparancsnokom is odaugrott, de mire odaért, a kezeim között levő tettes már összeesett. Villanylámpánál felismertük, hogy ugyanabba a községbe való kovácstanonc volt a tettes.

Borbély József I. cső. (Vágsellye.)

A Szut. 6. melléklete.

1931. évben a gombai őrsön teljesítettem szolgálatot. Egyik nyárvégi napon a II. számú őrzőjárat portyázása közben útunk néhány km-en át a Monor-Pánd között áthaladó törvényhatósági úton vezetett. Rekkenő meleg volt. Megnéztem az órát: fél 10 óra volt, előre voltunk az előírt időnél 40 perccel. (Még akkor érvényben volt a Szut. 6. mellékletében előírt portyázási idő.) Egyik külközség 2 km-re lehetett. Hogy ezt a 40 percet „behozzuk”, az útmenti bokrokba leültünk, rágyújtottunk, s hogy jobban teljék az idő, fiatal járőrtársamnak magyaráztam a megelőző szolgálat lényegét. Az úton semmi forgalom nem volt. Kb. 10 perc múlva, messze az országúton egy stráfkocsi körvonalai tűntek fel, felénk közeledett, látszott, hogy nehéz terhet hoz, mert esigalassúsággal haladt. Kb. 10—15 lépésre tőlünk egy fa alatt megállt. A kocsis leszállt. Megismerem: a pándi „Hangya”-szövetkezet kocsisa volt, árut szállított Monorról. Minket a kocsis nem látott.

Az egyik ló vonóhámkötele elszakadt s így csak a másik ló húzott, persze csupa víz volt. Mivel innen kezdve az út menetelesen emelkedett, hámkötél hiányában egy lóval nem lehetett tovább menni. A kocsis körülnézett, de nem jött senki. Erre kifogta az egyik lovat, ráült és a kocsit otthagyva, elvágtatott a 2 km-re lévő faluba, mint később kiderült, hámkötélért ment.

Alig távozott el a kocsis 100—150 méterre, az útmenti kukoricásból egy ember sompolygott ki a kocsinhoz. Körülnézett, majd felemelte az árut takaró ponyvát, egy nagyobb csomagot a kocsiról levett és bevitt a kukoricásba. Majd nyomban visszajött, fiúrkészve körülnézett s egy jókora csomagot vett le ismét.

Mikor leugrott a kocsiról, hogy a kukoricásba menjen, felugrottunk. Rákiáltottam: „Megállj!”. Emberünk földbe gyökerezett lábbal, hóna alatt a nagy csomaggal, rémülten nézett ránk, mintha az égből pottyantunk volna le. Igazoltattam. Községbeli munkásember volt, ki tengerijét ritkította. Az ellopott áru 10 kg kávé s 25 kg cukor volt, kb. 80 pengő értékben. Közben visszaérkezett a kocsis az új hámkötéllel. Mikor közöltem vele a távollétében történeteket, sírt örömeiben, mert — mint mondotta — az üzletvezető vele fizettette volna meg a hiányzó árukat.

Ez a tettenérés a kiszámíthatatlan véletlen műve volt, mert ha nem vagyunk előre 40 perccel, nem időztünk volna az út mentén.

Rácz Miklós őrm. (Takcsány.)

Útkereszteződésnél.

Egy borús nyári éjjelen, már fáradtan lépkedtünk a következő tereptárgy felé, mikor a járőrvezetőm visszafordulva, lassan súgta, hogy itt leszállást fogunk tartani.

Hamarosan el is foglaltuk helyünket egy mély árok mellett, az útkereszteződésnél. Az árokpart szántóföldfelőli részén, a finom, friss fűre leheveredtünk és némán figyeltünk. Egyikünk az út északi, a másikunk a nyugati részét figyelte. A fáradtság és a figyelés annyira megviselt, hogy bizony, mit tagadjam, elszundikáltam.

Nem aludhattam sokat, vagy talán csak perceket, de az is igen jó hatással volt. Gyenge rázás vert fel a mindennél édesebb álmomból. Járőrvezetőm azt súgta, hogy figyeljek a major felé, mert onnan valami gyanús neszt hallott, ott mozognak is és mintha erre tartanának.

Alig 10 perc múlva egy egylovas kocsit állt meg nem messze tőlünk és arról három alak szállt le. Még tanácskoztak valamit, de a beszéd nem volt kivehető. Mindhárman a kocsit otthagyva, a major irányába eltávoztak.

Mikor már annyira jártak a kocsitól, hogy nem vehettek észre, én a kocsinhoz mentem óvatosan. Meglepetéssel láttam, hogy a ló lába rongyokkal volt betekerve, a kocsit kerekei is zsádkarabokkal voltak átesavarva.

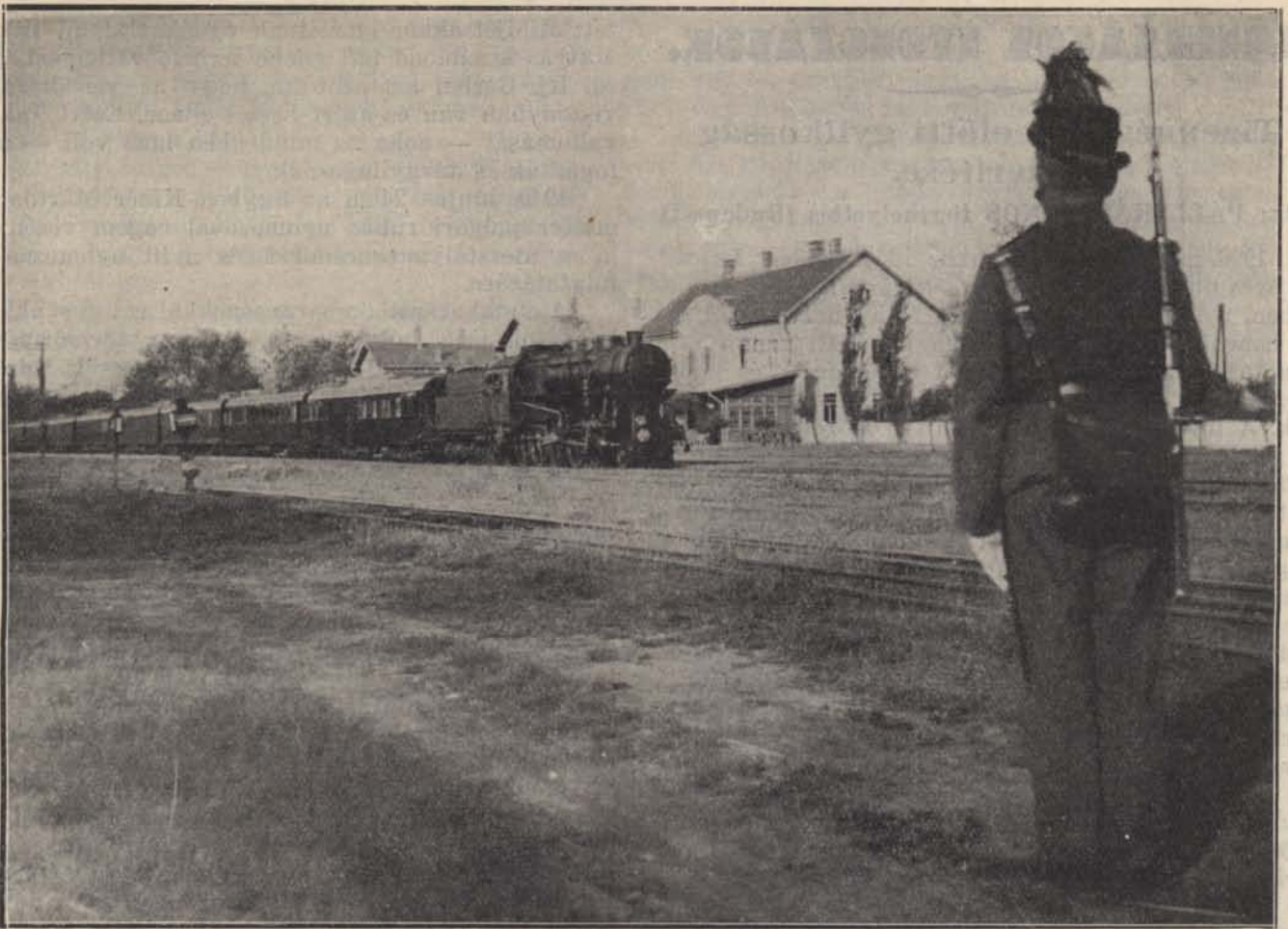
Körülbelül 1 óra múlhatott el, mikor az egyik alak közeledett. A major felől terhet cipelt. Azt az árokpartra dobva, visszaindult. Utána hamarosan a következő jött és ugyanúgy, mint az első, az is azonnal visszafordult. Így jött a harmadik, fordultak ismét — a szemeink előtt. Mikor már 10 csomag együtt volt, összejöttek a kocsinhoz tartozók, de nagy meglepetésünkre nem hárman, hanem négyen voltak. A négy közül az egyik elég jól hallható hangon mondta a többieknek, hogy: „Csak menjetek, az út tiszta, mert láttam, hogy a csendőrök estefelé mentek el erre és mostanában úgysem érnek rá erre jönni. A részemet majd délben hozza ki valamelyiketek”. Ezután a negyedik ember el is távozott, vissza a major irányába.

Minket most már csak a kocsit érdekelt. Minden pereben szerettem volna az ottmaradtak nyaka közé ugrani, de a tapasztalt és idős őrsparancsnokom nem engedte. Csak vártunk tehát. Mikor a kocsira a zsákokat felrakták és az indulásra készülődtek, őrsparancsnokom hozzám érve, figyelmeztetett, hogy most itt az idő és cselekszünk. A partról hirtelen felugorva, a kocsit mellett termettünk és a „Törvény nevében” szavakkal, készen tartott puskákkal, a földre leülésre készítettük a díszes társaságot, azután átmotozva őket, összebilincseltek és a községbe kísértük.

Ott azután minden kitudódott. A községből három ember kocsival járt ki már több ízben is a majorhoz és az ottani gépész hamis kulcsával, a géppésszel együtt a magtárba bejártak és onnan a gabonát rendszeresen lopták. Az eladott gabona árán megosztzkodtak.

*Orbán József I. thfts.
(Hosszúpereszteg.)*

(Folytatjuk.)

Vasútbiztosító szolgálatban.

Galambos tthts. felv., Szombathely.

A helyes táplálkozásról.

írta: DR. PUTNOKY ISTVAN.

— Befejező közlemény —

Az eddig tárgyalt vitaminokon kívül a vitaminok egész sorozatát fedezték fel, de erről részletes és pontos beszámolót még adni nem lehet, mert ezek kísérletezés alatt állva, pontos eredményt és részletes ismereteket még nem szolgáltathatnak. Kivétel az „E” vitamin, amelyet jól ismernek, viszont ennek ismertetése nem szükséges azokhoz az ismeretekhez, amelyeket az eddigiek során adtunk s amelyek a helyes táplálkozás tárgykörébe tartoznak.

A vitaminok ismertetése után minden olvasó világosan láthatja azt, hogy a vitaminok az egészség fenntartásának legfontosabb tényezői. Hiányuk betegséget és súlyosabb esetekben halált idéz elő.

Az ésszel gondolkodó és képzett magyar ember tehát nem hanyagolhatja el táplálkozásánál azokat a szempontokat, amelyek a vitaminok szerepére vonatkoznak. Amikor táplálékot veszünk fel, ne csak azt nézzük, hogy pillanatnyilag mit kívántunk meg, hanem gondoljunk a szervezetünk állandó vitamin-szükségletére és ahhoz igazodjék étrendünk.

Olvasóink jórésze a közlemények elolvasása után tudatosan fogja táplálkozását vitamindússá tenni, de azok számára, akik a cikksorozatunknak csak egyes részét olvasták el, az alábbi étrendet szeretnénk tanácsolni:

Reggeli: Tej, vaj, tojás — barna kenyér.

Tízórai: Tej — barna kenyér.

Ébéd: Bármilyen leves, zöldsézelék, hús — barna kenyér, gyümölcs.

Uzsonna: Vaj — barna kenyér.

Vacsora: Zöldsézelék — barna kenyér, gyümölcs.

Ha pl. téli időben szalonnát vagy szárazkolbászt fogyasztunk, mindig együnk hozzá hagymát. Nyári időben ugyanezekhez zöld hagymát, nyers paradicsomot, zöld paprikát vagy sózott ugorkát fogyasszunk. Ezekkel a növényi tápanyagokkal megfelelő mennyiségű vitamint tudunk a szervezetünkbe vinni s így az egyébként káros egyoldalú táplálkozást ki tudjuk velök egyensúlyozni. Ez a csendőrnél igen fontos kérdés. Szervezete állandóan és erősen igénybe van véve, szellemileg, testileg állandóan frissnek kell lennie, súlyos szolgálatát jól csak így tudja ellátni. Amint már mondtam, a jólakást igazi, okos, helyes értelmezés szerint nem a feszült, „dagadt” gyomor jelenti, hanem az az erő-többlet, vitaminmennyiség, amit a helyesen megválasztott étrenddel adunk a szervezetnek. A csendőr a maga világában olcsón jut ezekhez a táplálékokhoz, igyekezzék megszokni a keveset, de erőt adó anyagokat otthon is, szolgálatban is. Áldásos munkát végez ezzel önmaga s általában a nemzet összereje szempontjából is. De a magunk ily okos ellátásán túl, hívjuk fel a barna kenyér, tej és tejtermékek, gyümölcsfélék fogyasztására magyar testvéreink figyelmét is, és magyarázzuk meg nekik jó szóval azt, hogy a helyes táplálkozásukkal megerősítik a magyar fajtát, s ezzel a magyarság jövőjét biztosítják ezen véráztatta ősi földön.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Tizennégy év előtti gyilkosság kiderítése.

írta: PÁLINKÁS JÁNOS tiszthelyettes (Budapest).

1926. május 10-én 15 órakor idős Gerber Lajos* 56 éves dunaharaszti lakost a határban fekvő szőlőjében, a kunyhója előtt átlőtt fejével halva találták. A boncolás megállapította, hogy néhai aznap 7—8 óra tájban 20—30 cm közlelő lötték fejbe és koponyájában 1 drb. 7.65 mm-es pisztolylövedéket találtak. A lövedéken még a cső által okozott huzagolás is jól látható volt. A pisztoly azonban hiányzott az áldozat mellől. A tettes a halott lábán volt eszímákat is lehúzta és magával vitte, hogy rablógyilkosság látszatát keltse. Arról azonban megfélekedett, hogy az áldozat zsebóját és zsebében volt 50.000 koronáját is magával vigye.

A bűncselekmény elkövetésével annak idején az áldozat régi haragosát, Kreiter Márton mezőőrt gyanúsították, kit az örs gyilkosság gyanúja miatt el is fogott és átadott a pestvidéki kir. ügyészségnek. Kreitert a pestvidéki kir. törvényszék vizsgálóbírája vizsgálati fogságba is helyezte.

Ezzel az örs a bűncselekményt mint kiderítettet könyvelte el, az ügydarabok irattárba kerültek és 1936. évben kiselejtették — azokat. Így az örsön a gyilkosságról semmi irat nem maradt hátra.

Mivel azonban a törvényszéki fegyverszakértő kétségtelenül megállapította, hogy a halált okozó 7.65 mm-es lövedéket nem a gyanúsítottként átadott Kreiter mezőőr 9 mm-es Gasser-rendszerű forgópisztolyából, hanem egy 7.65 mm-es öbméretű huzagolt csövű pisztolyból lötték ki, Kreiter mezőőrt 6 heti vizsgálati fogság után szabadlábra helyezték.

1940. május hó 2-ik felében az 1. nyomozó alosztályparancsnokság bizalmas úton arról értesült, hogy néhai idős Gerber Lajos gyilkosát a családjában kell keresni, mert valószínűleg Lajos nevű fia lötte agyon, hogy örökségét mielőbb megkaparintassa.

1940. május 24-én Nagy Géza törzsőrmester polgári ruhás nyomozót vezényelték ki Dunaharaszti községbe, hogy az ügyben bizalmas puhatolást végezzen. Nagy törzsőrmester 4 napos bizalmas adatgyűjtés után bevonult azzal, hogy ifj. Gerber Lajos ellen sikerült több terhelő tanut felkutatni, de olyan tanu nem akadt, aki nevezett a gyilkosság napján látta volna a helyszínen, vagy annak közvetlen közelében.

A további adatgyűjtésre B. egyéneket szervezett be.

Amikor 1926. évben a pestvidéki kir. törvényszék vizsgálóbírája Dunaharaszti az ügyben kihallgatásokat végzett és ifj. Gerber Lajos neve gyanúsítottként szóba került, a kihallgatott 26 tanu közül többen azt vallották, hogy ifj. Gerber a gyilkosság reggelén ¼6 órakor a Dunaharaszti-ról induló vonattal Budapestre utazott s aznap a sertésvágóhídon dolgozott, ahonnan csak a 15 órás vonattal tért haza. Apját pedig aznap délelőtt lötték agyon, így neve-

zett alibijét akkor igazoltak vették. Csupán Takács Mátyás kosárfonó tett ellene terhelő vallomást, akitől ifj. Gerber azt állította, hogy az vele haragos viszonyban van és azért beszél ellene. Ezért Takács vallomását — noha az mindenben igaz volt — nem fogadták el tárgyilagosságnak.

1940. június 24-én az ügyben Kézér Márton őrmester polgári ruhás nyomozóval engem vezényelt ki az alosztályparancsnokság a nyílt nyomozás lefolytatására.

A dunaharaszti őrsparancsnokkal az ügyet akként beszéljük meg, hogy aznap a Nagy törzsőrmester által szervezett B. egyéneket felkeressük, adataikat, értesítéseiket átvesszük és további bizalmas felderítést végezve csak másnap reggel kezdjük meg a nyílt nyomozást egyenruhás járőrökkel.

A megelőző bizalmas felderítés során megtudtuk, hogy a Nagy Géza törzsőrmester által bizalmasan kikérdezett és B. munkára szervezett egyének Nagy törzsőrmester távozása után értesítették ifj. Gerber Lajost, hogy apja meggyilkolásával őt gyanúsítják és már nyomoznak is ellene. Gerber ezután sorra járta mentő tanuit és kérte őket, hogy mellette tanuskodjanak. Ez alkalommal sikerült még 2 terhelő tanut felkutatni, kiket ifj. Gerber alibi tanunak akart megnyerni és akiknek bort és pénzt ajánlott fel, hogy mellette tanuskodjanak.

Megállapítottuk azt is, hogy ifj. Gerber lábán látták azt a eszímát, melyet az áldozat lábáról a tettes magával vitt. Ezt azonban senki nem merte határozottan állítani, mert a eszímákat csak Gerber Márton látta és ismerte fel, ki azonban ez év június 8-án szívbajban elhalálozott.

A másnap, azaz 1940. június 25-én reggel megindult nyílt nyomozás kezdetén ifj. Gerber lakásán tartott házkutatás során 1 pár puhaszárú belélnélküli eszímát találtunk. A eszímára vonatkozólag ifj. Gerber Lajos felesége azt adta elő, hogy azt férje ezelőtt 4—5 évvel ismeretlen kereskedőtől vásárolta Budapesten, míg maga ifj. Gerber Lajos azt állította, hogy azt 1939. nyarán vásárolta Budapesten a Teleki-téren 23 pengőért. A eszímáról azonban még a nemszakértő is megállapíthatta, hogy igen régi és már fejelve is volt. Ezért a járőr a eszímát őrizet alá vette.

A házkutatás után az addig felkutatott tanukat a községházához idéztettük, míg ifj. Gerber Lajost a járőr ugyanoda elővezette, megmotozta és ottartózkodásra utasította.

A tanuk kikérdezése során ifj. Gerber Lajosra az alábbiakat sikerült megállapítani:

1. A gyilkosság előtt 2—3 nappal kertjükben volt szilvafába egy Frommer ismétlőpisztolyból célbalövést gyakorolva 2—3 lövést tett, amit a szomszédjában lakó Faragó Gyula is látott.

2. A gyilkosság napján 5 órakor Faragó Gyula cipésszel együtt ment a dunaharaszti Máv. állomásra, de a vonatra felszállni nem látta senki.

3. A gyilkosság reggelén ¼6 órakor a dunaharaszti határban a helyszíntől 1.5 km-re találkozott vele Takács Mátyás kosárfonó, akinek azt mondta, hogy szőlőjükbe megy dolgozni.

4. A gyilkosság napján 15 óra tájban Soroksáron szállt fel a Budapest felől jövő vonatra és érkezett haza, hogy azt a látszatot keltse, mintha Budapest-ről jönne haza munkából.

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

5. A gyilkosság napján 19 órakor arra kérte Faragó Gyulát, hogy kihallgatása esetén vállalja azt, hogy aznap reggel együtt mentek Budapestre munkába, a lövésekről pedig hallgasson, akkor 1 hektoliter bort fog neki adni.

6. A gyilkosságot követő nap délelőttjén felkereste Gelb Mihályt és közölte vele, hogy meg fog szökni Jugoszláviába, Apatinba, majd beleegyezését kérte ahhoz, hogy a feleségének küldendő leveleit az ő címére küldhesse.

7. A gyilkosságot követő nap estéjén felkereste Kiss György cipészt és arra kérte, hogy hívja ki lakásából Takács Mátyást, mert vele négy szemközti szeretne beszélni. Ez meg is történt. Takácsot ifj. Gerber Lajos kérte, hogy kihallgatása esetén mondja azt, hogy nem a gyilkosság napján találkoztak a határban, akkor bort, pénzt és élelmet fog neki adni.

8. A gyilkosságot követő napokban felkereste Weiss Sándor hadirokkantat és kérte, hogy a gyilkosság-ügyben történő kihallgatása során mondja azt, hogy a gyilkosság napján Budapesten a Közvágóhídnál látta őt, amint gyalog ment a fővárosba munkát keresni, meg fogja neki hálálni.

9. Apja temetése utáni napokban sürgette anyját, hogy a vagyont mielőbb ossza szét és örökségét adja ki neki.

10. Anyja, özv. Gerber Lajosné, tanuk előtt kijelentette, hogy azért osztotta szét vagyonát, mert nem akart úgy járni, mint férje, hogy a vagyonért eltegyék láb alól. Ezzel Lajos nevű fiára célzott.

11. Kiss György eszmadia határozottan állította, hogy az ifj. Gerber Lajos lakásán talált és őrizetbe vett csizmát ő készítette néhai id. Gerber Lajosnak és a csizma azonos azzal a csizmával, melyet az áldozat lábáról meggyilkolásakor elvittek.

A nyílt fellépés megtörténte után Gerber mentőtanui között már csak kettő akadt, aki amellet tanuskodott, hogy a gyilkosság napján reggel a 1/6 óras vonattal velük utazott ifj. Gerber Lajos Budapestig és velük is érkezett vissza. Mikor azonban a következő nap ismét kikérdeztem őket, sírva ismerték be, hogy előző napi tanuvallomásuk nem fedti a valót, de nem merték bevallani az igazat, mert féltek Gerbertől, aki mindenkit megöléssel fenyegetett meg, aki ellene tanuskodik.

Az 1—3., 5., 7. és 8. pontban foglaltakat az ott megnevezett tanuk annakidején, az előző nyomozásnál bizalmasan közölték a nyomozó járőrökkel, de közléseiket figyelmen kívül hagyták, mert akkor Kreiter mezőőr már gyanúsítottként őrizetbe volt véve.

Ezután ifj. Gerber Lajos gyanúsított kikérdezéséhez fogtunk, ki tagadásban volt. Kikérdezése kezdetén kijelentette, hogy ha bűnösségét be akarjuk bizonyítani, legalább 2—3 tanu kell, azt pedig nem tudjuk előállítani, mert senki sem látta, hogy ő lőtte volna agyon az apját. Erre a már összegyűjtött adatokból néhányat elébe tártunk, amire kijelentette, hogy az mind hazugság. Ezután azonban már észrevehető volt rajta, hogy erősen gondolkozik s megkísérelte, hogy ő tudjon meg tőlünk minél többet, hogy mennyit tudunk a dologból. Ez természetesen nem sikerült neki, mert mi is rése voltunk s így a

védekezése mind bizonytalanabbá vált. Ekkor már — noha a csizmán kívül más tárgyi bizonyíték még nem volt — éreztük, hogy az igazi tettes áll előtünk és a beismerés már csak órák kérdése.

A harmadik napon, a beismerés megtörténte előtt azt kérdezte a gyanúsított, hogy ha az eset kiderül, elveszik-e a tettes vagyonát, amire megnyugtattam, hogy arról szó sem lehet. A megnyugtató válaszmra azután beismerte, hogy apját fent jelzett helyen, előre megfontolt szándékból ő lőtte agyon s az esetre nézve a következőket adta elő:

1920. évtől, a gyilkosság elkövetéséig, közötté és apja között a civakodások és veszekedések napirenden voltak. Ezek során ő atyját többször meg is verte. A gyilkosság előtt egy hónappal elhatározta magát, hogy atyját agyonlővi. A gyilkosság végrehajtásával azután állandóan foglalkozott és csak az alkalmas pillanatra várt, mi a fenti napon be is következett, amikor apja kora reggel kiment a szőlőjükbe permetezni.

1926 május 10-én 1/5 órakor felkelt és a katonaládájában addig rejtegetett 7.65 mm-es katonai Frommer-ismétlőpisztolyt táskával együtt egy gyékényszatyorba tette, tetejére kenyeret és szalonnát tett és 5 órakor azzal ment el hazulról a dunaharaszti Máv. állomásra, hogy Budapestre a sertés-vágóhídra megy munkát keresni.

Amikor a vonat 1/6 órakor Budapest felé elindult, ő nem szállt fel, hanem a vasúti híd alatt átment Rákóczi-ligetre és az Alkotmány-utcán felment a dunaharaszti határ Soroksár felé eső részébe. Közben az Alkotmány-utca északi végén álló Szentháromság-szobornál találkozott Takács Mátyás kosárfonóval, ki kérdezte őt, hogy hová megy ilyen korán. Erre azt válaszolta, hogy a szőlőbe megy kapálni. Ekkor kb. 1/6 óra volt. Ő azután a földeken keresztül egyenesen felment a soroksári határt jelző dűlőútra, amelyen a vasúton áthaladva, szőlőjükbe ment. Ott körülnézett s mivel akkor még senki nem volt a közelben és még apja sem érkezett ki, beült a nádból készült kunyhóba és annak ugyancsak nádból volt ajtóját maga után behúzta. A kunyhóban kipróbálta a pisztolyt, hogy jól működik-e és azzal egy lövést tett a földbe. Ekkor kb. 1/7 óra volt. Azután kb. egy óra múlva érkezett oda az apja is és permetezni kezdte a szőlőt. Amikor apja két sort megpermetezett és a szőlő Dunaharaszti felőli végéhez ért, ő kijött a kunyhóból és a kunyhó körül több karót kiszedett és azt ledobálta a földre. Ezzel fel akarta hívni apja figyelmét, hogy valaki idegen járt ott. Arra számított ugyanis, hogy apja a karók kiszedőjét keresni fogja és ennek során betekint a kunyhóba is. Ekkor alkalma lesz apját agyonlőni anélkül, hogy az látná, hogy ki lőtte meg. A karók kiszedése után ő visszatért a kunyhóba, kezébe vette a töltött és felhúzott pisztolyt s úgy várta apját. Kb. 8—10 perc múlva apja odaért a kunyhóhoz, odament a kunyhó ajtójához s egyik tenyerét éllel a szemei fölé tette és belesett az ajtó felső nyílásán. Ebben a pillanatban 20 cm távolságból atyját fejbe lőtte, ki a lövés eldördülése után hangtalanul hanyatt esett és azonnal meghalt. Ekkor ő néhány percig még várt a kunyhóban, majd kijött, körülnézett és mivel senkit sem látott, megindult a soroksári határ felé. Néhány lépés után azonban visszafordult, lehúzta apja lábáról a csizmát, hóna

alá vette és azzal a szőlőjük nyugati oldalán levő barázdán, futva kiment a soroksári határt jelző dülő-útra. Futás közben a még zsebében volt pisztolytöltényeket eldobálta s mivel a közelben nem látott senkit a dülőúton, lement a vasútvonal nyugati oldalán fekvő akácós erdőbe, hol egy kis barázdába kézzel, 20—25 cm mélyen elásta a pisztolyt táskával együtt. A csizmát egy másik akácóserdőben ásta el.

Apja csizmáját azért húzta le és vitte el, hogy ezzel azt a látszatot keltse, hogy rablógyilkosság történt. Ezzel a nyomozást más irányba akarta terelni, nehogy őt vegyék gyanúba. A csizma elrejtése helyétől azután a soroksári szántóföldeken felment a soroksári temető mellett levő akácós erdőbe, ott lefeküdt és megvárta, amíg aznap délután 15 órakor a Budapest felől a személyvonat odaérkezett, arra a soroksári állomáson felszállt és Dunaharasztra utazott, hogy azt a látszatot keltse, mintha valóban munkából érkezett volna haza. Hazaérkezése után nemsokára egy asszony hírül vitte, hogy apját a szőlőben agyonütötték. E hírre ő is kiment a helyszínre. Nemsokára odaérkezett az orvos is, aki a halottat megvizsgálta, közben megérkeztek a csendőrök is és apja hulláját kocsira téve, bevitték apja házához.

Azt a pisztolyt, amellyel apját agyonlőtte, 1919. év őszén találta a velük szemben levő községi telken pisztolytáskával és egy doboz tölténnyel együtt s azóta katonaládájában rejtegette. E pisztolyra fegyvertartási engedélye nem volt.

A beismerés megtörténte után a gyanúsított kivezette a járőrt a helyszínre, bizalmi egyének jelenlétében eljátszotta a büncselekmény lefolyását, utána a pisztoly elrejtési helyére vezette a járőrt, ott ásót kért és egy órai ásás után 25 cm mélyről ásta ki a gyilkosságnál használt 7.65 mm-es katonai Frommer ismétlőpisztolyt táskával együtt. A pisztoly megtalálásakor is töltött és felhúzott állapotban volt.

A gyanúsított a bűnjelek megtalálása után beismerte azt is, hogy a tanúkat az 1—11. pont alatt felsoroltak szerint befolyásolni igyekezett és biztosnak érezte magát abban, hogy cselekménye soha sem fog kiderülni. Atyja csizmáját később kiásta rejtek helyéről és elvitte. Jó állapotban volt s így sajnálta, hogy a földben elrothadjon.

Megjegyzendő hogy a tanúk csak akkor kezdtek nyíltan beszélni, mikor megtudták, hogy gyanúsított őrizetben van, ami arra vezethető vissza, hogy mindenki félt a gyanúsítottól, kit kötekedő, verekedő természetű, mindenre képes embernek ismertek.

A leírt esetről a gyilkosság indító oka a kapzsizság volt, de a gyilkos kapzsizsága okozta egyben a vesztét is. Sajnálta az áldozatáról lehúzott és még jó állapotban volt csizmát és ezért azt előszedte biztos rejtek helyéről, hogy viselje. Ezzel döntő tárgyi bizonyítékot szolgáltatott maga ellen. Valószínűtlennek látszik, hogy a csizma nélkül rászánta volna magát a beismerésre, mert a gyilkosságot jól átgondolva, alaposan előkészítve hajtotta végre és így bízott abban, hogy az soha sem fog ráderülni. A tanúk beszerzése is nehézségekbe ütközött, mert a

gyilkos a befolyásolásuk terén mindent elkövetett. Igért, fenyegetett. Egyeseket sikerült is megfélemlítenie, akik azután csak akkor mertek beszélni, amikor a csendőrökre került gyilkostól már nem kellett tartaniok. Ha nyomozások során azt észlelnék, hogy a tanúkat megfélemlítették, igyekezzünk B. egyének segítségével kivenni belőlük azt, amit tudnak. A megfélemlített tanu is sok mindent kikotyoghat magafajta embernek, amit a hivatalos kikérdezést fogantató csendőrről nem merne elmondani.

Amennyire ki kell emelni a 14 év multával lefolytatott eredményes pótnyomozást, mint minden tekintetben elismerésre méltó teljesítményt, annyira csodálkozni kell azon, hogy ez a gyilkosság nem derült ki már az eredeti nyomozás során. Ennek is megvan a magyarázata. Sok nyomozó csendőr esik ugyanis abba a hibába, hogy attól kezdve, midőn a nyomozás folyamán egy gyanúsítható személyhez jut, elveszti tárgyilagosságát, elfogulatlanságát és minden további tevékenységével csupán arra törekszik, hogy ezt a gyanúját alátámassza. A további nyomozás teljesen egyoldalúvá válik. Megszűnik a felbukkanó újabb adatok tárgyilagossága, elfogulatlan mérlegelése és értékelése. A csendőr belelovalja magát a gyanúba, a gyanúsítottat feltétlenül bűnösnek tartja. Ez a beleélés elveszi éleslátását. Az ilyen csendőr kétkézzel kap minden újabb adat után, amely a gyanújának alátámasztására alkalmas és gondolkodás nélkül féltétől mindent, ami az elképzelésébe nem illik bele, ami a gyanúját más — sokszor a helyes — irányba terelhetné. Így történt ez itt is. A pótnyomozás során szereplő terhelő tanúk elmondták, hogy megfigyeléseiket már az eredeti nyomozás során közölték a nyomozó járőrökkel. Itt azonban már süket fülekre találtak. A nyomozó járőrök akkoriban már a mezőrt gyanúsították, őt tartották a bűnösnek. Véleményük megcsontosodott, a nyomozás teljesen egy vágányra — még pedig a hamis vágányra — terelődött. Minden nyomozó csendőrnek ügyelnie kell arra, hogy ebbe a hibába ne essék.

CSENDŐR LEXIKON.

31. Kérdés. *Egy nyugállományú csendőregyént a bíróság vétség miatt 50 pengő pénzbüntetésre és egy évi hivatalvesztésre ítélte, aminek következtében az elítélt a nyugdíját elvesztette. A pénzbüntetést közkegyelem következtében nem hajtották végre. Vonatkozik-e a közkegyelem a mellékbüntetésre (hivatalvesztésre) is, ha igen, az elvesztett nyugdíját újra folyósítani kell-e?*

Válasz. A közkegyelem csak a főbüntetésre vonatkozik, a mellékbüntetésekre, valamint az ítélet egyéb jogkövetkezményeire (pl. a bűnügyi költségekre, kártérítésre) nem. Nem érinti a közkegyelem a bűnösség kérdését sem, mert a kegyelem nem azt mondja ki, hogy az elítélt nem bűnös, hanem, hogy a reá jogerősen kiszabott büntetést nem kell végrehajtani. Visszaesés szempontjából (pl. lopásnál) a kegyelem folytán elengedett büntetés nem jön számításba.

Ezekből láthatjuk tehát, hogy a főbüntetésnek közkegyelmi úton történt elengedése után is érvényben marad a hivatalvesztés, ezen a címen tehát a nyugdíjat sem lehet újra folyósítani. Újabb gyakorlat szerint a megkegyelmezés mellékbüntetésre (pl. hivatalvesztésre, foglalkozástól eltiltásra) is, vagy csak a mellékbüntetésre is vonatkozhatik, a főbün-

tetés elengedése nélkül, vagy annak végrehajtása után, de ez mindig csak egyéni és sohasem közkegyelem keretében történhetik.

A kérdésben tárgyalt esetben tehát az elítélt külön kérheti a hivatalvesztésnek kegyelmi úton való elengedését. Az elkövetett cselekményt és az ítélet részleteit nem ismerjük ugyan, de abból a körülményből, hogy a bíróság a szabadságvesztésbüntetés helyett alkalmazható pénzbüntetés legkisebb mértékét alkalmazta, arra következtetünk, hogy csekélyebb súlyú vétségről lehetett szó, amely esetben a bíróságnak jogában állott volna a hivatalvesztés kimondását a Btk. 54. §. 2. bekezdése értelmében hivatalból is mellőzni.

Az elvesztett nyugdíjat azonban még abban az esetben sem lehet újra folyósítani, ha a Kormányzó Úr Ó Főméltósága kegyelemből a hivatalvesztést is elengedné. A kegyelmi tény ugyanis mindig csak végre nem hajtott büntetésre, illetőleg a büntetésnek még hátralévő részére vonatkozhatik; már végrehajtott büntetést a dolog természeténél fogva nem lehet elengedni. Már pedig a hivatal, szolgálat, állás, illetőleg az ezek után járó nyugdíjigény, nyug- vagy kegydíj elvesztése az ítélet jogerőre emelkedésével egyidejűen bekövetkezik, a hivatalvesztésbüntetés tehát ebben a vonatkozásban már az ítélet jogerőre emelkedése folytán végrehajtottnak tekintendő.

Igaz ugyan, hogy a Btk. 55. §-ának rendelkezése szerint a hivatalvesztés csak a bíróság által meghatározott idő tartamára szól, ennek azonban a Btk. 55. §. 5. pontjának, valamint 58. §-ának helyes értelmezése szerint csak az említett hivatalok stb. elnyerésére való képesség szempontjából van jelentősége és pedig olyan értelemben, hogy az elítéltnak az ítéletben meghatározott időtartam elteltéig a Btk. 55. §-ában megjelölt hivatal stb. elnyerésére nincs jogképesége. A hivatalvesztésnek kegyelmi úton történő elengedése is tehát azt jelenti, hogy a kegyelmet nyert elítélt közhivatalra való jogképességét stb. újra visszanyerte, ellenben nincs a kegyelmi ténynek olyan joghatálya, hogy a már végrehajtottnak tekintendő azt a jogkövetkezményt, hogy a nyugdíját elvesztette, megszüntesse és a nyugdíja élvezetéhez fűződő, elvesztett jogát helyreállítsa.

Kétségtelen, hogy a törvénynek ez a rendelkezése súlyos, különösen ilyen esetben, amilyen a kérdésben tárgyalt eset is, amikor t. i. a főbüntetés mértéke és kihatása aránytalanul csekélyebb, mint a mellékbüntetésé, amely éppen ezért az elítéltet voltaképpen főbüntetésként sújtja.

Ebben az esetben tehát az elítélt legfeljebb csak kivételes ellátásért folyamodhatik akkor, ha rászorultságát beigazolja. A kivételes ellátás összege esetleg a nyugdíj teljes összegéig is terjedhet és a pénzügyminiszter, valamint a minisztertanács hozzájárulásával a belügyminiszter engedélyezi. Nem engedélyezhető kivételes ellátás annak, akit a bíróság olyan bűncselekmény miatt ítél el, amely az állam iránt való hűséggel ellenkezik. Ilyenek: a hűtlenség, valamint általában az 1921: III. t. c. be. ütköző, illetőleg az 1938: XVI. t. c. 5. §-a szerint minősülő (az állami és társadalmi rend elleni) bűncselekmények.

Az, akit kivételes ellátásban nem részesítenek vagy nem részesíthetnek, kegyelmi ellátásért folyamodhatik, de csak akkor, ha teljesen vagyontalan és teljesen munka- és keresetképtelen. A kegydíjat a pénzügyminiszter és a minisztertanács előzetes hozzájárulásával a belügyminiszter javaslatára a Kormányzó Úr Ó Főméltósága engedélyezi. A családító részére az engedélyezett kegydíj az özvegynek nem ad igényt ellátásra.

32. Kérdés. *Az örs közeledési kihágás miatt feljelentést tesz. A rendőri büntetőbíróság az eljárást büntetendő cselekmény hiánya miatt megszünteti és az arra vonatkozó határozatot az örsrel közli azzal, hogy a határozat ellen felfolyamodással élhet. Van-e az örsnek ilyen esetben felfolyamodási joga és ha igen, milyen törvény vagy egyéb rendelkezés alapján?*

Válasz. A rendőri büntetőbíróság határozatának az a része, hogy ellene a feljelentést tevő örs felfolyamodással élhet, téves. A bíróságnak bármilyen ítélete vagy végzése (határozata) ellen ugyanis csak az élhet felfolyamodással vagy általában perorvoslással, aki az eljárásban jogilag érdekelt. A rendőri büntetőeljárás alaki szabályait megállapító 65.000/1909. B. M. sz. rendelet (Rbsz.) 176. §-a szerint — több-kevesebb korlátozással — fellebbezéssel élhet: a terhelt és törvényes képviselője, a tisztí ügyész, a terhelt meghatalmazottja és házastársa, a terhelt örököse, a magánvádló, a sértett és jogutódja, a szakképviselő és azok az érdekeltek, akikre az ítélet

rendelkezést tartalmaz. Általában ugyanezeket illeti meg a 182. §. értelmében a felfolyamodási jog is. Nem illeti meg azonban sem fellebbezési, sem pedig felfolyamodási jog a feljelentőt, ha az ügyben a feljelentés megtételén kívül egyébként nincsen érdekelve. Ezt a belügyminiszter elvi döntésként több ízben kimondotta.

Ha a csendőr a maga általános szolgálati kötelességéből folyóan valaki ellen feljelentést tesz, anélkül, hogy az ügyben egyébként személyesen érdekelve volna, őt mindig csak feljelentőnek kell tekinteni; sértettnek nem tekinthető, a vádat pedig — hivatalból üldözendő büntetendő cselekmény esetében — a közbíró (kir. ügyész, ügyész vagy ügyészi megbízott) hivatott képviselni. A csendőr feladata azzal, hogy az ügyet feljelentette, véget ért; annak további elintézésébe bele nem folyhat.

33. Kérdés. *A. összevész B.-vel, majd vasvillát ragad és B.-t azzal üldözi. Menekülés közben B. a sötét udvaron előbb egy kifeszített ruhaszárító kötélnek, majd a félig nyitott kapunak nekiszalad, minek következtében előbb a nyakán horzsolást szenved, majd úgy beüti fejét a kapuba, hogy 20 napon felül gyógyuló testi sérülést szenved. A. egyébként B.-t nem bántalmazta. Milyen büntetendő cselekmény miatt kell A.-t feljelenteni?*

Válasz. Ha az A. által alkalmazott fenyegetés komoly volt és alkalmas volt arra, hogy B.-ben alapos félelmet gerjesszen, akkor a vasvillával üldözés a Kbtk. 41. §-ába ütköző közönséges elleni kihágás (veszélyes fenyegetés), amely elől B. joggal menekült, mert a törvény a megtámadottra bizza, hogy a jogtalan támadással szemben jogos védelemmel él-e vagy pedig elmenekül-e az elől.

B.-t a csendőrnek szándékosan — tehát nem gondatlanságból — elkövetett súlyos testi sértés miatt kell feljelentenie. Testi sértésnél ugyanis a szándéknak csak arra kell irányulnia, amit a gyanúsított tett, nem pedig az eredményre. Az eredményre irányuló szándékot a törvény csak a 305. és 309. §-ok esetében kívánja meg. Üldözésnél a gyanúsítottnak mindig számíthatnia kell azzal, hogy az üldözött — különösen sötétben vagy beépített területen — elesik vagy mint ebben az esetben is, izgatott lelkiállapotában valaminek nekimegy és testi sérülést szenved; ezért tehát a gyanúsítottnak fel kellene kell akkor is, ha a szándéka nem erre irányult. Egyáltalán: az, hogy a gyanúsított testi sértést akart-e okozni vagy sem, mellékes; ha azt a cselekményét (itt: az üldözést), amely a testi sértést okozta, szándékosan követte el, szándékos testi sértés miatt felel. Nem vonatkozik ez természetesen arra az esetre, ha a sértettet jogosan (pl. jogos elfogás végett) üldözték.

Függetlenül a gyanúsított cselekményének minősítésétől, a sértettnek az elszenvetett testi sérülésért kártérítésre van joga a Btk. 311. §-a alapján.

34. Kérdés. *A Kbtk. 16. §-a szerint kihágás esetében az elzárásbüntetés leghosszabb tartama két hónap. Ennek ellenére a széna és szalma zár alá vétele tárgyában a folyó évi 16. sz. Csendőrségi Közlönyben megjelent 5170/1940. M. E. számú rendelet 6. §-a az e rendeletbe ütköző kihágást háború idején hat hónapig terjedhető elzárással bünteti. Milyen jogszabály alapján emelhető fel az elzárásbüntetés tartama hat hónapra?*

Válasz. A rendelkezés az 1916: IV. t. c. 6. §-án alapszik. Ez ugyanis felhatalmazza a kormányt, hogy a háborúval kapcsolatos törvényeknek, valamint az e törvények alapján kiadott rendeleteknek vagy hatósági rendelkezéseknek megszegését kihágással nyilvánítsa és

1. az ilyen kihágás büntetését hat hónapig terjedhető elzárásban és kétezer pengőig terjedhető pénzbüntetésben állapítsa meg (a pénzbüntetés legmagasabb összege egyébként kihágás esetében az 1928: X. t. c. 5. §-a szerint hatszáz pengő);

2. ha megállapítható annak a nyereségnek a mennyisége, amelyet a tettes a cselekményével illetéktelenül elért, a pénzbüntetés összege a nyereség kétszeresével felel meg;

3. a pénzbüntetés behajthatatlansága esetében az elzárásbüntetés tartama három hónappal felel meg (vagyis ilyen esetben az elzárásbüntetés leghosszabb tartama kilenc hónap);

4. kihágások halmaza esetében az összbüntetésül kiszabott és a pénzbüntetés helyettesítő elzárásbüntetés tartama együttvéve egy év lehet.

5. az e törvény rendelkezései alá eső kihágások miatt a büntető eljárás egy év alatt, a kiszabott büntetés pedig két év alatt évül el.

Hangsúlyozzuk azonban, hogy ezek a rendelkezések kizáróan csak a háborúval kapcsolatos kihágások esetében és háború idején alkalmazhatók; rendes viszonyok között a Kbtk. 16. §-a mértékadó, feltéve, hogy egyes kihágásokra a törvény mást nem rendel. Ilyen kivételes rendelkezést eddig csak a bortörvény — 1936 : V. t. c. — 49. §-a tartalmaz, amely e törvénybe ütköző egyes kihágásokat három hónapig terjedhető elzárással büntet.

35. Kérdés. Van-e jogszabály arra, hogy kinek milyen címzés jár?

Válasz. A hivatali és magánéletben használható címzések kérdését törvények vagy más jogszabályok nem rendezik, kivéve a királyi és kormányzó címzését, illetőleg megszóllítását. Mások címzése és megszóllítása csupán régi társadalmi szokáson alapszik, ezt a társadalmi szokást azonban hivatalosan is figyelembe veszik azáltal, hogy személyhez szóló hivatalos iratokban is mindenkit az őt megillető címzéssel illetnek.

Nálunk a címek és rangok tekintetében bizonyos túltengés észlelhető s ezért nem mindig könnyű eltalálni, hogy kit milyen cím vagy megszóllítás illet meg, különösen a polgári hivatali életben, ahol sokan magasabb fizetési osztály címét viselik, mint amilyen őket az állásuknál fogva megilleti. Polgári tisztviselőknél a személyi címzés és megszóllítás a fizetési osztályhoz igazodik. Általában a VIII. fizetési osztályig tekintetes, a VI. fizetési osztályig nagyságos, a III., IV. és V. fizetési osztályban méltóságos, attól felfelé nagyméltóságú cím illeti meg a polgári tisztviselőket.

Bírák megszóllítása: az I. fizetési csoportban tekintetes, a II. fizetési csoportban nagyságos, a III., IV. és V. fizetési csoportban méltóságos, a VI. fizetési csoportban nagyméltóságú.

Tiszteknél a megszóllítás nem a fizetési osztályhoz, hanem a rendfokozathoz igazodik, amely az előbbivel nem azonos. A megszóllítás századosig tekintetes, alezredesig nagyságos, az ezredes és tábornok méltóságos, az altábornagy és az ennél magasabb rendfokozatú tábornokok megszóllítása nagyméltóságú. A tábornokok megszóllítása „Tábornagy Úr!“. (Az utóbbi két megszóllítást a Szolg. Szab. I. rész 106. pontja előírja.) A királyi ház tagjait rendfokozatukra tekintet nélkül „Királyi Fenség“-nek kell szólítani.

A régi szokásjog ismertetése végett egy 1848-ban megjelent összeállítás alapján felsoroljuk, hogy pl. az 1840-es években milyen címzések, illetőleg megszóllítások voltak használatosak. Az összeállításból megállapíthatjuk az utóbbi száz év alatt bekövetkezett eltéréseket is. (Az egyes állások stb. előtt feltüntetjük a fizetési osztályt, amelybe a megnevezettek az 1840-es években tartoztak. Azok, akik előtt nincs római szám, nem voltak fizetési osztályba sorolva).

Nemzetes, vitélő, stb.

XII. Kir. táblai jurátus;

XI. Gimnáziumi tanár, póstamester.

Mezővárosi bíró (polgármester), kisebb hivatalok iktatója, kiadója, ellenőre, gyáros, gyógyszerész, kereskedő, sebéssz, ispán, tisztartó, kasznár, nemesember (az utóbbi ha nem táblabíró, mert ha igen, akkor tekintetes).

Tekintetes:

VI. Kir. tábla bírása;

VII. Megyei első alispán, kerületi tábla bírása, váltótörvényszéki bíró, egyetemi tanár;

VIII. Megyei másodalispán, udvari titkoknok, helytartósági titkoknok, nagyobb hivatalok iktatója, kiadója és ellenőre;

IX. Megyei főjegyző, főadószedő, főszolgabíró, táblabíró, udvari fogalmazó, helytartósági fogalmazó;

X. Megyei aljegyző, alszolgabíró, akadémiai tanár;

Szab. kir. városi polgármester, tanácsnok, kapitány, jószágigazgató, doktor, ügyvéd (az utóbbi szokásból);

Kapitány, hadnagy (al-, fő-),

Nagyságos:

VI. Helytartói tanácsos, királyi ügyek igazgatója, egyetemi rektor.

Ezredesi helytartó (alezredes), őrnagy.

Méltóságos:

V. Udvari tanácsos, a hétszemélyes tábla bírása, főispán. Cs. kir. kamarás, püspök (katolikus), személynök.

A gróf és báró megszóllítása családok szerint méltóságos vagy nagyságos.

Tábornok, ezredes.

Nagyméltóságú:

III. Bán, kancellár, országbíró.

Zászlósúr, belső titkos tanácsos.

Parancsoló tábornok, tábornoki helytartó (altábornagy).

HALOTTAINK

Czirok István csendőr (kalocsai őrs) 1940 július 20-án lóúsztatás közben lóról esett és vízbefullt. A testületnél 1939 január hó 1-től szolgált. Kitüntetései: Felvidéki Emlékérem.

Nyugállományú bajtársaink közül meghaltak:

Tokaji János alhadnagy (III. ker.) 1899—1933-ig szolgált,

Csergő József tiszthelyettes (I. ker.) 1908—1930-ig szolgált,

Juhász János törzsőrmeester (III. ker.) 1901—1914-ig szolgált,

Dévai István törzsőrmeester (VIII. ker.) 1914—1933-ig szolgált,

Tóth György őrmester (IV. ker.) 1907—1913-ig szolgált a testületnél.

Kegyelettel őrizzük emléküket!

HIREK

Díszérem odaítélése. A m. kir. honvédelmi miniszter úr a székesfehérvári II. kerület állományába tartozó Horváth Sándor I. alhadnagy; a pécsi IV. kerület állományába tartozó Illényi Béla irodai alhadnagy, Kocsis János szv. alhadnagy, Bereczki András irodai tiszthelyettes, Szabó Béla szv. alhadnagy, Muzsly Medárd szv. alhadnagy, Pozsonyi József alhadnagy; a debreceni VI. kerület állományába tartozó Lászlófi Mihály irodai alhadnagy, Vértes József szv. alhadnagy, Perei György alhadnagy, Nagy Ambrus alhadnagy, Perényi Zsigmond alhadnagy, Szántó János alhadnagy, Szolnoki Lajos alhadnagy és Bors Márton tiszthelyettes részére a 35 évi hű szolgálatokért a *Díszérem* odaítélte.

Dicséretes. A székesfehérvári II. kerület parancsnoka **Zalka János** csendőrt, mert esch megszállás alatt 1936. évben Fél községben elkövetett és akkor kiderítetlen maradt 1500 pengő kárértékű lopás és orgazdaság tetteit, mint járőrvezető, 107 és fél órán át tartó fáradságos nyomozással kiderítette, a bűnjeleket részben biztosította, mely tevékenységével nagyban hozzájárult örskörlete közbiztonsági viszonyainak megszilárdításához s egyben a visszacsatolt felvidéki lakosság előtt a testület tekintélyének és megbecsülésének emeléséhez, *okirattal*; **Gecsei Lajos** prb. csendőrt, mert esch megszállás alatt 1936. évben Fél községben elkövetett, és akkor kiderítetlen maradt 1500 pengő kárértékű lopás tetteinek kinyomozásánál, mint járőrtárs 107 és fél órán át

tartó nyomozás alkalmával járőrvezetőjét fáradságot nem ismerő odaadással eredményesen támogatta, mely tevékenységével nagyban hozzájárult az ősrs közbiztonsági viszonyainak megszilárdításához, nyilvánosan megdicsérette.

A szombathelyi III. kerület parancsnoka *Balassa Jenő* őrmestert *dicséret okirattal* látta el, mert különleges és bizalmas szolgálati feladatát a m. kir. honvédségnél szokatlan és nehéz körülmények között nagy odaadással, példás körültekintéssel, leleménységgel és igen eredményesen oldotta meg. E szolgálatának ellátása során kimagasló kötelességtudásának adta tanujelét, mellyel a m. kir. honvédségnek elismerését is kiérdemelte s ezáltal a testület hírnevének öregbítéséhez is hozzájárult.

Fegyverhasználat. Mult hó 27-én Tóth János tiszacsegei lakos anyósát fejsszével agyonverte s a helyszínére siető *Boros Gábor* törzsőrmester és *Kerekes Rezső* nt. őrmesterből állott járőr elől elmenekült. Járőr üldözöbe vette s miután többszöri felszólításra sem állt meg, *Boros* törzsőrmester rálőtt. A lövés kisebb sérülést okozott. Járőr gyanúsítottat elfogta, majd elsősegélyben részesítette.

Közúti baleset. A győri közlekedési ősrs gépkocsijával szolgálatot teljesítő *Olajos Lajos* törzsőrmester v. és *Kulcsár Ferenc* csendőrből állott járőrnek mult hó 31-én Takácsi köz-
ség mellett egy kőtonnás honvédségi gépkocsi szabálytalan hajtással nekiment. A csendőrségi gépkocsi középfokban megrongálódott, a járőr sértetlen maradt.

A csendőrségi jutalmazási alapra felajánlott jutalékok. *A budapesti I. kerületben:* Major Imre őrmester és Bugyi Bálint csendőr együtt 2 P 50 f., Zólyom János tiszthelyettes, vitéz Szöllősi Lajos törzsőrmester, Nagy István törzsőrmester és Cselényi József törzsőrmester együtt 3 P 76 f., Délezeg Ignác és Tarnai Gyula csendőrök együtt 5 P, Dávid János őrmester 5 P; *a székesszékhelyi II. kerületben:* Radványi Béla törzsőrmester és Bognár János prb. csendőr együtt 5 P, Mérei János törzsőrmester és Perjesi László csendőr együtt 5 P, Molnár Ferenc törzsőrmester és Sipos Imre csendőr együtt 2 P 32 f., Koroncai József törzsőrmester és Maros Géza prb. csendőr együtt 2 P 50 f.; *a szombathelyi III. kerületben:* Székely József tiszthelyettes és Pintér György csendőr együtt 2 P 50 f., Halmos István törzsőrmester és Csizmazia Lajos csendőr együtt 2 P 50 f., Horváth Ferenc törzsőrmester és Göcze Sándor csendőr együtt 14 P 90 f., Horváth József törzsőrmester és Nagy Antal csendőr együtt 14 P 90 f., Talasz Ferenc törzsőrmester és Botka József törzsőrmester együtt 9 P 94 f., Noblik József alhadnagy, Övári István tiszthelyettes és Dömötör József őrmester együtt 86 P 82 f., Valkó József törzsőrmester és Bertalan József csendőr együtt 14 P 90 f., Kocsis Géza csendőr és Nemes Lajos prb. csendőr együtt 2 P 50 f., Németh Géza törzsőrmester és Nemes József prb. csendőr együtt 60 P, Balázs János törzsőrmester és Vörös Ferenc prb. csendőr együtt 20 P, Nagy Lajos tiszthelyettes, Kiss Sándor csendőr, Karvalics István prb. csendőr, Horváth István prb. csendőr együtt 20 P, Gémesi Lajos törzsőrmester és Bányász István prb. csendőr együtt 14 P 92 f., Balogh György törzsőrmester és Lakos Imre prb. csendőr együtt 9 P 94 f., Kovács Sándor csendőr és Rácz Kálmán prb. csendőr együtt 3 P 60 f.; *a pécsi IV. kerületben:* Varga Domokos törzsőrmester és vitéz Somogyvári Henrik csendőr együtt 14 P 90 f., Kovács Jenő és Iványi István csendőrök együtt 2 P 50 f., Balogh István őrmester és Odor

János prb. csendőr együtt 22 P 68 f., Karmassz Imre törzsőrmester és Oszlánózi József csendőr együtt 1 P 26 f., Keszthelyi György tiszthelyettes és Borda István prb. csendőr együtt 5 P, Horváth György III. törzsőrmester és Kovács Mihály csendőr együtt 25 P 60 f., Galambos Lajos törzsőrmester és Kosztolányi István csendőr együtt 25 P 60 f., Bernáth János törzsőrmester és Varga Ferenc csendőr együtt 39 P 70 f., Varga József törzsőrmester és Molnár József csendőr együtt 1 P 70 f.; *a szegedi V. kerületben:* Révész Ferenc törzsőrmester és Fekete László csendőr együtt 5 P 78 f., Bartalus László törzsőrmester és Szóke Ferenc csendőr együtt 12 P 43 f., Tamás András őrmester és Herczeg József csendőr együtt 86 f., Tihanyi József II. csendőr és Takácsi Péter prb. csendőr együtt 2 P 72 f., Varró József törzsőrmester és Fehér Károly őrmester együtt 8 P 30 f., Madaras Sándor törzsőrmester és Vasvári Lajos csendőr együtt 5 P, Mónus Pál törzsőrmester és Libertényi Gyula csendőr együtt 1 P; *a debreceni VI. kerületben:* Magyar József tiszthelyettes 9 P 14 f., Hegedűs István tiszthelyettes 63 f., U. Nagy József tiszthelyettes 33 f., Lázár Manó tiszthelyettes 16 P 97 f., Hegyfalusi András törzsőrmester 9 P 15 f., Boros Gábor törzsőrmester 9 P 83 f., Gödri Zsigmond törzsőrmester 17 P 30 f., Varga Demeter törzsőrmester 4 P 97 f., Csik Gyula törzsőrmester 16 P 97 f., Ladányi Miklós törzsőrmester 16 P 97 f., Tolcsvai Antal törzsőrmester 16 P 87 f., Pásztor Béla őrmester 16 P 97 f., Varga Gábor őrmester 1 P 50 f., Erdélyi Antal őrmester 9 P 83 f., Vass Sándor csendőr 75 f., Győri Sándor csendőr 75 f., Ujj László csendőr 4 P 97 f., Balázs Lajos csendőr 63 f., Horváth Lajos tiszthelyettes 7 P 45 f., Dombóvári Gyula törzsőrmester 2 P 50 f., Kovács Sándor csendőr 5 P, Kadas József prb. csendőr 2 P 50 f.; *a miskolci VII. kerületben:* Tóth Lajos törzsőrmester, Katona János és Pál Imre csendőrök együtt 5 P, Szekeres István tiszthelyettes, Nagy Bertalan és Madácsi János csendőrök együtt 2 P 85 f., Mészáros József törzsőrmester és Vigh Balázs csendőr együtt 92 f., Bartha Gábor törzsőrmester és Bodó Kálmán törzsőrmester együtt 1 P 24 f., Nagy István törzsőrmester és Kapás József őrmester együtt 2 P 79 f., Simon Benedek őrmester és Ari Ferenc prb. csendőr 1 P 80 f., Fürjes György törzsőrmester és Geröcs János prb. csendőr együtt 72 f., Nagy Lajos tiszthelyettes és Hargitai Pál csendőr együtt 42 f., Jakabos János őrmester és Zsolya János csendőrök együtt 5 P 40 f., Harangi Mihály tiszthelyettes és Zsófi Imre prb. csendőr együtt 46 f., Tóth Imre őrmester és Bódi Sándor csendőrök együtt 50 f., Harangi Mihály tiszthelyettes és Csontos István őrmester együtt 2 P 59 f., Harangi Mihály tiszthelyettes és Zsolya János csendőrök együtt 1 P 31 f., Szakáll Elemér tiszthelyettes és Gulyás Bertalan csendőrök együtt 2 P 85 f., Regős Pál tiszthelyettes, Ducza István törzsőrmester, Márton József őrmester és Veres Lukács csendőrök együtt 14 P 25 f., Járdánházy Gábor tiszthelyettes és Kiss István csendőrök együtt 14 P 88 f., Beke Dávid tiszthelyettes és Szabó Péter csendőrök együtt 39 P 76 f., Irinyi András törzsőrmester és Koós Ferenc csendőrök együtt 24 P 88 f., Homonnai András tiszthelyettes 58 f., Bodrogközi András és Buzás István csendőrök együtt 7 P 34 f., Mátyus Antal törzsőrmester és Gulyás János csendőrök együtt 4 P 24 f., Sárvári József tiszthelyettes 5 P, Csiki András és Balogh István III. csendőrök együtt 5 P; *a kassai VIII. kerületben:* Szernai Endre őrmester és Makra Endre csendőrök együtt 3 P 72 f., Kiss János I. törzsőrmester és Tóth András csendőrök együtt 6 P 64 f., Fekete József és Kerepesi Antal csendőrök együtt 10 P, Miklós Antal törzsőrmester és Erdei József prb. csendőr

**FÉNYKÉPEZŐ
GÉPEK**

**ÉS KELLÉKEK
SZAKÁLGÉZA
SZAKÜZLETÉBEN
V. DOROTTYA UTCA 11.**

Fényképezzen

anyaggal!

Sport
felszerelések
szaküzlete

Maurer István

Bpest, vi. Teréz-krt 4. Tel.: 118-194

együtt 5 P, Tókar Lajos törzsrörmester és Barkaszi Miklós törzsrörmester együtt 26 P 23 f., Viasz István, Takács Ferenc és Szalai József csendőrök és Bihari János prb. csendőr együtt 9 P 04 f. tettenérői és feljelentési jutalékban részesültek. A jutalékok valamennyien felajánlották a csendőrségi jutalmazási alapra. A felajánlott összegeket a honvédelmi miniszter úr elfogadta.

Adomány. A szombathelyi csendőr őrsparancsnok iskola 3. századának 1940 május 23-án járőrvezetői iskolát végzett hallgatói 24 P 98 fillért küldtek be hozzánk a *csendőrségi jutalmazási alap javára*. Az összegeket rendeltetési helyére juttattuk.

Csendőrségi Közlöny 16. szám. Szabályrendeletek. Széna, takarmányszalma, valamint egyéb szalma bejelentése, zár alá helyezése és igénybevétele, Tüzelőanyagbeszerzés és tüzelőanyag felhasználásának korlátozása, Gépjárművek hangjelzésére vonatkozó módosítás. Elhelyezési kimutatás helyesbítése. Volt csendőregyének rendfokozata.

A kihágások és felsőbírósi határozatok, írta: *Tusnádi Elthes Gyula* dr. egyetemi m. tanár, a Kihágási Tanács büntetőbírája. A törvényekbe és miniszteri rendeletekbe ütköző kihágások, döntvényekkel és magyarázatokkal. I—II. kötet, összesen 1085 oldal. Teljes vászonkötésben csendőröknek kedvezményesen 16 pengő és 82 fillér postaköltség. Fizethető négyhavi részletben is befizető lapokkal. Megrendelhető a szerzőnél. Budapest, XI., Fadrusz-utca 4. IV. 2.

Tájékoztató a Vitézi Rend Zrínyi Csoportjáról és a közreműködés módjáról. A Vitézi Rend Zrínyi Csoportja lényegében a magyar katonaszmény szolgálatát végző bajtársi munkaközösség. (Felsőbb döntés alapján 1935-ben alakult, érdemlegesen 1937. óta működik.) Mint a Vitézi Rend egyik szerve, szellemi és erkölcsi eszközökkel, társadalmi úton támogatja a katonai és nemzetnevelés, a honvédelmi propaganda és a nemzetvédelem munkáját. A magyar öntudat, az áldozatos hazafiság, valamint a korszerű katonai szellem széleskörű kibontakoztatásán fáradozik azzal a rendeltetéssel, hogy a katonanemzeti közgondolkodás és a „*hősi embertípus*” kialakításával állandó értékű, összefogó szerepű és erejű intézményt teremtsen a magyar katonai gondolat és testvéri sorsközösség számára.

A csoport vezérő eszményképe *gróf Zrínyi Miklós*, a költő és hadvezér.

Jelmondata: „*Dolgozz, harcolj a Hazáért önként és önzetellenül!*” Általában csak az utolsó két szó van használatban.

A Csoport egyszerű jelvénye: Négy levélből álló keretben két keresztbe helyezett kard, alatta a „Z” betű. díszesebb kivitelben: ugyanez négyszögű alapon nemzetiszín megoldásban.

A Csoport tevékenysége, amelyet az illetékesektől jóváhagyott „*Működési Tervezet*” szabályoz, három irányú: védőleg, termelő és terjesztő. Munkatársa lehet bármely magyar katonai vagy polgári személy, aki a célkitűzések érdekében működni kíván és tud, mégpedig:

a) „belső vagy külső munkatárs”-ként tudományos, irodalmi, művészeti és általában szellemi téren alkotó tevékenység alakjában;

b) mint „pártoló munkatárs” a Csoport kiadványainak (lapok, könyvek, képek s egyéb szellemi termékek) átvétele, terjesztése, valamint előadások rendezése és látogatása stb. által.

A 10—18 éves ifjúság köréből jelentkezők mint „*Zrínyi apród*”-ok működhetnek.

A belső munkatársak száma korlátozott: feladatukat meghívás útján töltik be. A külső és pártoló munkatársi szerepre önként lehet jelentkezni.

A Csoport munkájában a m. kir. Honvédség tényleges állományú személyei (vezérkari tisztok is) közreműködhetnek.

„Tagdíj” nincs, de kívánatos, hogy minél több munkatárs egyben tagja legyen a „*Vitézi Rend Zrínyi Csoportja Munkatársainak Irodalmi és Művészeti Szövetkezete*” néven alakult kereskedelmi társaságnak, amely a Csoport célkitűzéseinek gyakorlati megvalósítását szolgálja s mint ilyen jogi személy a Csoport érdekkörébe tartozik.

Munkatársak kötelességei:

1. A bajtársi szellem ápolása, egymás megismerése és segítése, valamint a közös munka egységes végzése érdekében az időnként tartott Zrínyi-összejöveteleken, értekezleteken pontos megjelenés, a Csoport különféle előadásain személyes részvétel, esetleg vendégek meghívásával;

2. állandó figyelő szolgálat a szellemi és társadalmi élet területén, adatgyűjtés és javaslattevés a vezetőség számára;

3. tervszerű önművelő munka, szellemi és erkölcsi felkészülés a Zrínyi eszmékör terjesztésére s az ennek érdekében vállalt feladatok végrehajtása;

4. a Csoport lapjainak, könyveinek s egyéb kiadványainak átvétele, tanulmányozása és felhasználása, a személyi és közös munka előmozdítása, de egyben új munkatársak megnyerése érdekében is.

A munkatársak jogai:

1. Minden munkatársnak joga van a célkitűzések érdekében tehetőségét szabadon kifejteni, illetve rátermettségét valamely munkakörben gyakorlatilag is hasznosítani.

2. Minden munkatárs nyilvánosan is használhatja a követhető megjelölést: „A Vitézi Rend Zrínyi Csoportjának (belső, külső, pártoló) munkatársa”, röviden „Zrínyi munkatárs”.

Ifj. Buday Béla

CSÓNAKMOTOROK, BENZINMOTOROK ÜZEME

RÁKOSPALOTA, Bocskay-utca 71. * Telefon: 29-58-44.

Óskeresztény vállalat. Honvéd kincstári szállító.

Tichler János

papíráru, papírzacskó és gyógyszerészeti papíráruk gyára

Budapest, VI., Ó utca 37. Tel.: 129-748

Nedves falak

száraztételéhez „**SANIT**”

habarcsőmítő **Posnansky és Strelitz R. T.**

BUDAPEST, V., ZSITVAY LEÓ-UTCA 13 SZÁM. TELEFON: 12-28-29, 12-82-85

Böröcsök Mihály

ÓSKERESZTÉNY CÉG. HONVÉD KINCSTÁRI SZÁLLÍTÓ.

TAKARÉKTÜZHELYEK MESTERE

HADIROKKANT EMLÉKLAPOS FŐHADNAGY

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-ÚT 109/c. ÜZEM: VIII., KOSZORÚ-U. 18. Tel. 13-88-44.

Klekner Lászlóné

ASZTALOS, LAKATOS, VASSZERKEZET és REDŐNYGYÁRA

BUDAPEST, X. BANYA-UTCA 6

TELEFON: 119-001. BAROSS SZÖVETSÉG TAGJA.

3. Minden munkatárs jogosult a „Zrínyi-jelvény” viselésére és annak, valamint a Csoport jelmondatának és a „Zrínyi-fohász” sorainak magánlevelezésben való alkalmazására is.

4. A munkatársak, amennyiben egyben a Zrínyi Szövetkezet tagjai, ingyen vagy jelentős kedvezménnyel igényt tarthatnak a Csoport kiadványaira.

A Csoport munkatársai felvételükről, illetve a felkérésről művészi kivitelű okiratot kapnak.

A Csoport minden szellemi és anyagi vonatkozású ügyét — az Országos Vitézi Szék elvi hozzájárulásával — a budapesti Központi Vezetőség intézi, melynek tagjai az egyes szakosztályok vezetőivel együtt megbízás alapján töltik be tisztségüket. A Csoport munkáját a vitézi szervek országosan támogatják.

Budapesten kerületenként, vidéken egyelőre vármegyénként (később járasonként, majd községenként) alcsoportok alakulnak. Ezek vezetését a vármegyei vitézi székkapitányok véleményezése alapján a Csoport központi vezetősége alakítja meg, amely időnként „Zrínyi-üzenet” (körlevél) alakjában szabályozza az állandó érintkezés fenntartását és a munkatársak tervszerű foglalkoztatását, helyes magatartását, illetve munkájuk eredményeinek felhasználását. Ezek a körlevelek rendszerint a Magyar Katonaujság c. hetilapban jelennek meg, amely egyébként is szellemi szöcsöve a Zrínyi Csoportnak. (Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Reviczky-u. 4/b.)

*A Vitézi Rend Zrínyi Csoportjának
Központi Vezetősége.*

A Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap támogatásával szerkesztett repülésügyi folyóirat, a *Magyar Szárnyak* augusztusi számában a légügyi krónikát *Bisits Tibor* repülőőrnagy írta, míg vitéz *Szabó Lajos* a stukatámadásról, *Raczkó Lajos* az M 22-esek egyiptomi útjáról, *Karvai Prugberger Viktor* a folyadékűtésről és *Szilas Tibor* a vitorlázó repülésről értekezik. Érdekes cikkeket találunk még a német repülőgépek legújabb rombolóiról, az angol légvédelmi eszközökről, az első kassai repülőbiztonsági avatásról, a jugoszláv légiforgalomról, a japán repülőgépek munkájáról és a leánymodellezők versenyéről. Mutatványszámot a kiadóhivatal (Üllői-út 12) kívánatra ingyen küld.

Ki tud róla? *Szoból Gyulát*, ki 12 évvel ezelőtt lépett a csendőrség kötelékébe s többek között az ónodj őrön is szolgált, keresi testvérbátyja Szoból János Kassa, Pesti-út 20. szám alatti lakos.

Gáspár György próbacsendőrt, aki folyó évi január 2-től május 24-ig az ungvári gyalog tanalosztálynál járőrtársi tanfolyamon volt, s onnan a debreceni VI. csendőrkerülethez lett áthelyezve, keresi Szálkai József prb. csendőr: Utcás, csendőrség. Gáspár prb. csendőrt kéri a szerkesztőség, hogy címváltozását ide is jelentse be, mert a lapja a régi címéről visszajön a szerkesztőséghez.

SZEMÉLYI HIREK.

Előléptek alhadnagyokká: a budapesti I. kerületben: Hódi Sándor, Keresztes Andor, Gyórfi Áron és Erdős Lajos szv. tiszthelyettesek.

Új őrsparancsnok: a debreceni VI. kerületben: Petők Sándor tiszthelyettes.

Külső csoportvezetői megbízatást kapott: a budapesti I. kerületben: Horváth Sándor III. tiszthelyettes (nyomozóosztály törzsosztályánál).

Belső csoportvezetővé kinevezték: a budapesti I. kerületben: vitéz Bagi József irodai tiszthelyettest (a nyomozóosztály törzsosztályánál).

Véglegesítették: a szombathelyi III. kerületben: Bognár Márton II., Kreka József, Kalotai (Krasovecz) József, Ponyódi (Toplek) József, Tér István, Szőke József, Szerecz Ferenc, Nemes József I., Darabos Ferenc, Vörös János I., Vass József II., Bakai József, Kelemen Sándor, Sebestyén Vilmos, Takács Péter; a pécsi IV. kerületben: Végvári Kálmán; a szegedi V. kerületben: Sarkadi Tihámér, Radó András, Pokornics Antal, Garai Ferenc, Bárány András, Dombi Lajos, Dudás János, Szlusni Sándor, Csorba (Cserba) István, Poljovka János, Fodor András, Lacházi (Lung) Pál, Varga Ferenc, Okos Barnabás, Karvaj (Krencsán) József, Pálkovács László, Godány Kálmán, Borbély József II., Varga Lajos II., Csigeti János, Benkő József, Benyus Rezső, Budai István, Kishalmi (Korim) István, Kőhegyi (Karkesz) Károly, Czuczai Imre, Mátó István, Puskás János, Tiba Péter, Megvegy András, Barna István.

Zöl őviti

a hideget és a meleget az
ORION hőpalack. Télen
forró, nyáron jéghideg italt
vihet ebben magával.
Az egészség őre:

ORION HŐPALACK

Szabó Béla, Fialka Ferenc, Pásztor István, Bajai (Czikora) László, Petrik László, Huszár János, Székis János, Szabó Mihály, Balatoni (Fridrich) János; *a debreceni VI. kerületben:* Tihanyi Béla, Molnár József, Kasza Miklós, Csikai Mihály, Szilágyi János, Szabó Béla, Orosi Pál, Lipkovics Máttyás, vitéz Bodnár Imre, Kiss József IV., Buda (Bulátkó) János, Dajka Sándor, Aszalós Bálint, Forgács István, Kiss Imre, Aranyosi Mihály, Herceg Ferenc, Simon Gáspár, Árvai Ferenc, Berkó P. Pál, Makra Lajos, Peregi (Pauló) István, Szabados István, Berényi István, Varró Ferenc, Gombos Sándor csendőröket, a próbaszolgálati idő letelte után.

Házasságot kötöttek: *Náday Ferenc g. százados Varga Judith úrhölgygel Szolnokon; a budapesti I. kerületben:* Zsiros Sándor tiszthelyettes Bíró Erzsébettel Főton, Csordás Sándor őrmester Cs. Szabó Eszterrel Tápiószelén, Aszódi György őrmester Tóth Ilonával Budapesten, Besenyei Lajos őrmester Gulyás Erzsébettel Jászszentandrásán, Tömöri Gyula őrmester Kurdi Erzsébettel Vácon, Nagy Sándor őrmester Rédei Erzsébettel Kecskeméten, Tóth Sándor őrmester Szabó Máriával Kacsón, Tóth Árpád őrmester Durst Erzsébettel Almás-kamaráson; *a székesfehérvári II. kerületben:* Horváth József III. tiszthelyettes Kovács Irénnel Györszentmártonban; *a szombathelyi III. kerületben:* Bartos Sándor tiszthelyettes Sulyok Terézszel Balatonfűreden; *a pécsi IV. kerületben:* Pap Kálmán tiszthelyettes Doór Eleonórával Dunaföldváron, Ágoston József II. törzsőrmester Sipos Margittal Kaposváron, Nagy Lajos VII. törzsőrmester Teplicky Gizellával Babócsán, Lehel József törzsőrmester Bucsky Irénnel Tabon, Vig János őrmester Horváth Gizellával Tabon, Halmi János tiszthelyettes Kovács Máriával Cécén, Szalinay Lajos őrmester Schwartz Vilmmával Pécsen, Tapodi Antal őrmester Brecka Juliannával Fonyódon.

Született: *a budapesti I. kerületben:* Bóta Sándor tiszthelyettes feleségének Veronika-Katalin leánya, Horváth József I. tiszthelyettes feleségének József-László fia; *a székesfehérvári II. kerületben:* Keresztény József tiszthelyettes feleségének József-János fia, Majoros István tiszthelyettes feleségének Ilona-Margit leánya; *a szombathelyi III. kerületben:* Fehér Gyula őrmester feleségének Ilona leánya, Andó István törzsőrmester feleségének Éva leánya; *a pécsi IV. kerületben:* Dobos István tiszthelyettes feleségének István fia, Boros József törzsőrmester feleségének Tibor-János-József fia, Palotai József törzsőrmester feleségének Edit-Éva leánya, Kertész Vilmos törzsőrmester feleségének Vilmos-Sándor fia, Csabafi Imre tiszthelyettes feleségének Imre-Gyula fia; *a szegedi V. kerületben:* Sövény Sándor törzsőrmester feleségének Márta-Terézia leánya, Gyarmati László őrmester feleségének Erzsébet leánya; *a debreceni VI. kerületben:* Boda István tiszthelyettes feleségének Eszter-Margit leánya, Salamon János tiszthelyettes feleségének Erzsébet leánya, Nagy Gábor I. törzsőrmester feleségének Katalin-Julianna leánya, Gy. Balogh István őrmester feleségének Mária leánya, Varsányi Antal törzsőrmester feleségének Zoltán fia.

Előléptetéséhez gratulálunk!

További gyors előrehaladást és eredményes munkát kívánunk Önnek, amelyben megbízható, hűséges munkatársa lesz Önnek Continental írógépünk, melyet mérsékeltén szívből, kedvezményes árban, kényelmes részletfizetésre is megvásárolhat.

GOÿ és KOVALSZKY

Budapest, V., Nádor-utca 11.

Légöltalmi

tömlők, kabátok

BUDAKALÁSZI TEXTILMŰVEK RT.

Budapest, V. Wekerle Sándor-u. 11.

Szerkesztői üzenetek.

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási dicsiszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalára és félhasábosan lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan vagy névtelen kézirattal nem foglalkozunk. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímzett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részestjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogukat fenntartjuk, azokat tehát belegyűzésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnymatni.

Közlemények különnyomatait a nyomda a velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jellege alatt. Jellegül legelőlszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jeligét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem írunk, akkor sem, ha a beküldő válaszbélyeggel mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr Lexikon” rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelelünk és azok tartalma, vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, rendőrség, bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, nyugállományú csendőrlégénység részére pedig évi 8 pengő. Legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrlégénység az előfizetési díjat negyedévi 2 pengő részletekben is fizetheti.

A pénzküldeményeket kérjük a „Csendőrségi Lapok” 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni, kérjük, hogy ezt a borítólap 3-ik és 4-ik oldalán nyomott levelezőlapra tegyék.

Felten és Guillaume

kábel-, sodrony- és sodronykötélgár rt.
Bowden fékpázmák és spirálisok.

Budapest, XI., Budafoki-út 60. sz.

MAGYAR PAPIR- ÉS ÍRÓSZER SZÁLLÍTÁSI VÁLLALAT

SCHULER ISTVÁN ÉS FIAI

BUDAPEST, V., SZALAY-UTCA 3. SZÁM..

TÉLEFON: 12-43-08, 12-96-76

HÁLÓK, EBÉDLŐK, KOMBINÁLT
SZOBÁK, KONYHÁK, ELŐSZOBÁK.

FIZETÉSI KEDVEZMÉNNYEL.

KERESZTYÉN ÜZLET.

Vidékre ajánlatot küldök!

BAKONYI S.-NÉ

VERPELÉTI-ÚT 5. SZ.

66-os VILAMOS VÉGÁLLOMÁS

S. O. S. Közölje jelenlegi beosztási helyét és azt, hogy az 1939 febr. 5-én hozzánk intézett kérelmét fenntartja-e még?

F. F. Oroszvár. A kérdése hiányos és alig érthető. Nem említi, hogy hol van a háza és kamatról beszél, holott ház után kamatot nem fizetnek. Bizonyára adóról van szó, de ennél a kivetés helyességét adóvív nélkül nem lehet megállapítani. Ha sérelmesnek tartja a kivetett adó nagyságát, az adófelszámolási bizottságnál megfellebbezheti.

Leventék. Azt kérde, hogy csendőr létére résztvehet-e szabad idejében a helybeli levente labdarúgócsapat edzésein s mint volt labdarúgó a csapat játékosait oktathatja-e? Kíváncsi, hogy előjárói nem fogják-e ezt rosszszájni. Mi azt hisszük, hogy először is az őrsparancsnokával gyűlne meg a baja, de valószínű, hogy más előjárója sem venné jónéven, ha a rendelkezésre álló aránylag rövid szabadidőt arra fordítaná, hogy holtra fárasztja magát. Félre ne értsen bennünket, mi nem a legférfiasabb szórakozás; a sport ellen beszélünk. Kizárólag arról van szó, hogy a testileg erősen igénybevetett csendőr részéről alatt elvégezni, ha kis szabadidejét fárasztó sportolással tölti el s aztán holtfáradtan indul — esetleg azonnal — szolgálatba, vagy folytatja munkáját. Mert hiszen a csendőr szabadideje nem azt jelenti, hogy azután ágyba fekszik és nyugodtan alszik, mint azok a polgárok, akikre a csendőr vigyáz. Az írásbeli munkákat, a tanulnivalót, a hivatással járó önképzést sem lehet mindig csupán a foglalkozási idő alatt elvégezni, sőt, mozgalmasság önkön sobasem lehet. Azt sem tudhatja, hogy melyik pillanatban állít be az őrsre panaszos, ami azután — amint említettük — azonnali szolgálatbaindulást jelenthet. Már pedig a futballpályáról senki sem indul szívesen 30 óras útra. De vegyük a dolog másik végét. A csendőrnek nincsen zárórája, a csendőr szolgálaton kívül is csendőr és nem bókklászó magánember. Sportnadrágban, egymagában, nyilvános helyen, nehézségei támadhatnak. Az is tudott dolog, hogy falusi legények között nem ritkaság egy kis esetpaté. Kijár ilyenkor mindenkinek, aki közéjük keveredik. Mit csinálna ilyenkor? Sok időbe telne, míg a bokor alól elhozná a kardját, ha ugyan el nem emelte azt addig valaki. Így folytathatnánk ezt tovább azzal az aggódo őrsparancsnokkal, akinek a csendőrei elszélednek polgári sportesapatokba. Mindenki tudja, hogy a csendőr mennyire igénybe van véve, nem fog neheztelni senki, ha elmarad a pályáról. Ez a helyes megoldás.

1111. P. A katonai szolgálati időből 3 év beszámítható a 6 évi csendőrségi szolgálati kötelezőbe (L! Szut. 21. pont). A katonai és csendőrségi szolgálati idő közötti megszakítás nem befolyásolja ezt, de a megszakítás ideje természetesen nem számítható úgy, mintha azalatt is szolgált volna.

SZÉKESFEHÉRVÁR:

ZALKA LAJOS

EGYENRUHÁZAT SZÉKESFEHÉRVÁR, Színház épület.
FELSZERELÉSI CIKKEK — TELEFONSZÁM: 8-12. —
URI SZABÓSÁG A magyar királyi csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

Divatárukat, szövetet, vásznat, női és gyermekkabátokat, szőnyeget és függönyt

DEÁK TESTVÉREK cégnél

Székesfehérvár, Károly király-tér 2. vásároljunk.

Szabott árak. Kedvező fizetési feltételek. Alapítási év 1843.

Kerékpárt, írógépet, rádiót, csillárt
A L K A T R É S Z T

NAGY LAJOS-NAL

SZÉKESFEHÉRVÁR, KOSSUTH-U. 8.
Megbízható keresztyény cég.
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

Sz. F. Sátoraljaújhely. Tanulmányi segély a csendőrségnél nincs, ilyen címen nem kérhet. Sok szerencsét kívánunk kiváló fiához.

Tisztelegj. 1. Olvassa el lapunk ez évi 6. számának 207. oldalán „Izsák Jutas. Tisztelegés“ jellegű üzenetünket. 2. Az E-alap. minden fogás végrehajtását érthetően megmagyarázza. Másépp mi sem magyarázhatjuk.

Sz. J. Báj. Vass-Wiblinger Jakab ny. tábornok 1928-ban meghalt. Vitéz Nagy Sándor ny. ezredes címe: Budapest, I., Endresz György-tér 4/a. A többi cím nem található. Eszerint még egy volt tiszt előjárója nyilatkozatát beszerezheti. Ezenkívül terjessze fel (ajánlottan) eredeti Károly csapatkereszt igazolványát és a jelzett fényképet is s jelentse, hogy más bizonyítékokat beszerezni nem sikerült. Ezt bizonyára elfogadják.

Ung. Keresztes Gyula vezérkari őrnagy címe: Budapest, VIII., Kisfaludy-köz 5.

B. A. csendőr. Számítsa ki, hogy milyen rendfokozatban van a csendőr 30 éves korában a mai felvételi feltételek és előléptetési szabályok mellett? Átlagban — őrmester. Fel kell tételni, hogy addig elég komoly emberré válik, nősvilágát tehát meggondoltan határozza el. Illetményei — a család eltartásához — ekkor már megfelelően magasak, a kötelező takarékbetétei is megnöttek, megvan tehát a valószínűség, hogy a csendőrtől megkívánható módban élhessen, gyermekeit nevelni is tudja. Egyéni, testületi és szolgálati érdekek követelték a 30 éves korhatár és általában a nősvilág rendszerezés megállapítását. Várni pedig azért kell, mert a létszámból csak bizonyos % lehet nő, amíg ezen belül nincs nősvilág, újabb nősvilág nem lehet. Ez a helyzet — ha máshol nincs meg — annak az oka az, hogy más szolgálat stb. van, mint a csendőrségnél. A különbség adja az eltéréseket. Idegen példákra ne hivatkozzék, a könyv, amelyet említ, nem adja a való helyzet hű képét. Igen nagyot néznék, ha elmondanánk, mi a sorsa a lányoknak abban a világban.. Végül még annyit: aki nem tudja alárendelni egyéni érdekeit az összesség javának, az máshol — engedély nélkül is nősvilág.

Szigethy szakaszvezető. Fogarasy tisztihelyettes címe: Budapest, XIV. Bőszörményi-u. 21. Csendőrlaktanya.

19041. Azt írja, hogy őrsátadáskor a legtöbb őrsparancsnok összeszámolja az őrsiroda részére előzőleg beszerzett nyomtatványokat és tiszta-papírt s ezt rendes áron adja át az utódjának. Kérdezi, hogy helyes-e ez az eljárás. A választ megtalálja az Illetékszabályzat 55. §. 3. pontjának utolsó előtti bekezdésében.

REGÉNYI óra REGÉNYI ékszer REGÉNYI javítás

MEGBÍZHATÓ!

Alpakka evőeszközök és ajándéktárgyak. Kedvező fizetési feltételek.

KERESZTYÉNY CÉG!

SZÉKESFEHÉRVÁR, KOSSUTH-U. 2.

MI BÚTORT a leggyesszerűbbtől a különleges kivitelig
FEKETE VILMOS mábútorasztalosmester
bútorcsarnokából vásároljunk

Székesfehérvár, Színház épület
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek
Mélynyos árak! Kiváló munka!

Fényképészeti cikkek

és minden drogériai áru

ALBA drogériában

SZÉKESFEHÉRVÁR.

Lopás. Jogtalan elcsatítást csak olyan elveszett és megtalált dolgon lehet elkövetni, amelynek elvesztője egyáltalán nem ismeretes és amelyet az többé már birtokba venni nem tud. Aki tehát az előtte haladó gépkocsiról a szemelátára leesett pótkereket felveszi és eltulajdonítja, nem jogtalan elcsatítást, hanem lopást követ el. A pótkerek eltulajdonítója tudta, hogy a pótkerek az előtte haladó gépkocsi tulajdonosának birtokából esett ki, ha azt nem tudta is, hogy a gépkocsinak személy szerint ki a tulajdonosa. Hasonló ez az eset ahhoz, amikor valaki az utcán előtte haladó személy által elvesztett tárgyat felveszi és megtartja; ez is lopás, nem jogtalan elcsatítás. Azt persze bizonyítani kell a feljelentésben, hogy a gyanúsított látta, amikor a pótkerek az előtte haladó gépkocsiról leesett.

Zsóka. A nyugdíjba a katonai szolgálati idő is beszámít. Az igényjogosultsági igazolvány elnyerésére nézve olvassa el lapunk 1939. évi II. számának 393. oldalán „A munka nemesis” jellegű üzenetünket. Igen csodáljuk, hogy próbacsendőr létére ilyen kérdések érdeklők.

Nádas. A közzéadalkodás nem fejlődés, viszont nem is arra való, hogy a tagok megvagyonosodjanak. A célja az, hogy együttes erővel jól és aránylag olcsón éljék meg a résztvevő legénység. Ha mindenki csak nyereszkeskedni akar rajta, a cél éppúgy nincs elérve, mintha a tagok a vagyonszám gyarapítására fektetik a főszűrt. Meg kell találni az arany középutat, amihez hozzásegít a Cs-20. Határozványok. Nézni kell tehát úgy a tagok, mint a közzéadalkodás érdekeit. Így azonnal meg tud felelni arra a kérdésre, hogy kötele-e a közzéadalkodás minden résztvevője elfogadni a táskalelmet, vagy pedig a napibetét visszatérítését kívánhatja-e a külszolgálat idejére. Természetesen táskalelmetre lehet csak igénye a külszolgálatban állónak és nem a napibetétre, mert ha minden járórnek visszatérítendő a közzéadalkodás a napibetétet, hamar csődbe jutna. Ebben a tekintetben nem lehet különbség tényleges és nemtényleges között. Hogy milyen esetekben fizethető vissza a napibetét, megmondja a Cs-20. Minden előfordulható esetre az sem intézkedhetik, de az irányelveket megadja. Többször szólnunk már üzeneteinkben ezekről a dolgokról. Azt is üzenünk már, hogy előre tudott huzamosabb távollétnél méltányosnak tartjuk a napibetétnek teljes egészében visszafizetését, de éppúgy akkor is, ha a járór váratlan akadályok miatt több napig kénytelen távol lenni. Csúpan a szokásos járőrszolgálatoknál azonban a visszatérítést senki sem kívánhatja. Sok őrsön megállapodnak abban, hogy hány napos távollét esetében (pl. 2 vagy 3 napon felül) kerülhet sor a visszatérítésre.

Nagyvárad. Ön nyugdíjat nem élvez s minthogy a különleges helyzet miatt csak átmenetileg hívták be, családi pótlékra igénye nincs. A jelzett összegben benne van az élelmezési pénze is. Ha máshová hívták volna be, kevesebbet kapna.

Nemtényleges. A háborús emlékérmét igényelheti. A módokat megtalálja az 1929. évi 26. Cs. K.-ben közzétett alapszabályokban.

Erdélyért. Egy felesketett mezőőr a felügyeleti területén tilosban talált két tyúkot agyonütött, egyet pedig élve elfogott s a községi elöljárósághoz bevitte. A tulajdonos feljelentést tett az őrsön s az őrs ingó vagyon megrongálása címén eljár. Kérdezi, hogy helyesen cselekedett-e az őrs, s van-e joga a mezőőrnek — mint nem földbirtokosnak — a baromfit, ha behajtása nehézségbe ütközik, az 1894. évi XII. t.-c. 90. §-a alapján megölni. Ez a törvényszakas nem csúpan a tulajdonosra vonatkozik, hanem a tulajdonos házanépére s a mezei terményeket kötelességszerűen védő mezőőrökre is. Hiszen a hivatkozott §. a törvénynek éppen a mezei rendőrségről szóló részéhez tartozik. A mezőőr tehát kötelességszerűen járt el. Helyesen járt el az őrs is, amikor az állatok tulajdonosa által a Btk. 418. §-ába ütköző ingó vagyon megrongálása címén tett feljelentésre a nyomozást a Szut. 399. pontja értelmében megindította s az ügyre vonatkozó minden lényeges tényt kiderített, mert azt, hogy a tettes valóban vagyona jogos védelmében, illetve kötelessége szabályszerű teljesítésében járt el, csak az ítélező bíróság hivatalot kimondani.

K. K. Minthogy Ön 1934. január 1. előtt ment nyugálománya, az 1912. évi XLV. t.-c. (polgári nyugdíjtörvény) hatálya alá tartozik. Ennélfogva a jelenleg élvezett nyugdíja illetékes. Az említett bajtársai bizonyára később mentek nyugdíjba, azért eltérő az Önétől a nyugdíjuk. Sajnáljuk, ha megrövidült, erről nem lehet tenni, kérvénnyel is hiába állana elő. Jól esik a ragaszkodása. Üdvözljük.

Vezényelt, Kérését teljesítettük.

Egy nyugdíjas. Az állategészségügyről szóló 1928:XIX. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott 100.000/1932. F. M. rendelet 99. §. 5. bekezdése szerint közfogyasztásra szánt hűsítőanyagok előállításához ivarszerveket és egyéb hulladékokat nem szabad felhasználni. A cselekmény a rendelet 573. §. 15. pontjába ütköző kihágás, amely a törvény 99. §. 4. pontja értelmében két hónapig terjedhető elzárással büntetendő.

Nagykanizsa. A *Binder*, *Pucsek*, *Rozmánn* és *Lovranics* nevek nyilvánvalóan idegen eredetűek, nem magyar hangzásúak, megváltoztatásuk kívánatos. *Isó:* a magyar *Izso* névnek, amely az *Ézsau* névvel azonos, régies helyesírással írt alakja. Megváltoztatására nincs ok. *Ser:* nyilván a sör szónak régies alakjával azonos. *Meghagyandó.* *Fincza:* nyilván a magyar népnyelvi *finál*, *finákol* származéka. Megváltoztatására nincs ok. *Pass:* a latin *Pascalis* név származéka. Lehet magyar alakulás is, ezért megváltoztatására nincs szükség. *Peszle:* eredete a család származásának ismerete nélkül nem állapítható meg. Bizonyos azonban, hogy magyar eredetű nem lehet. Csúpan a név alapján német eredetre lehetne gondolni, ahol a *Sebestyén* személynévből származó *Pástlem*, *Pástl* családnevek találhatók. Megváltoztatható. *Marácsi* és *Czili:* helynévből képzett magyar név. Megváltoztatására nincs ok. *Szerec:* eredete ismeretlen. Szlávból, németből nem származhatik, hangalakja azonban magyarosság szempontjából kifogás alá nem esik. *Meghagyható.*

Havasi gyopár. A *Kuncsár* név valószínűleg a népnyelvi *kuncsorog*, *kuncserál*, *kumperál* szó származéka. Megváltoztatására nincs ok.

33.333. A *Hiró* név magyarból nem magyarítható. Valószínűleg szláv eredetű. Hasonló nevek a ruténban gyakoriak. Megváltoztatása kívánatos.

Akkumulátorok Szárazelemek
minden célra

Sziklai és Társa

Budapest, VII., Péterfy Sándor-utca 9.

Távbeszélő: 135—143.

A m. kir. Belügyminisztérium Rádióállomása,

A m. kir. Csendőrség szállítója

A Felvidék legnagyobb és
legolcsóbb cipő és harisnya
beszerzési forrása

CIKTA
KASSA, Fő-utca 33.

Lábápolási osztály, harisnya javítás, cipő javítás

KERÉKPÁR (alkatrészek) **RÁDIÓ**, (összes márkák) **CSILLÁR**

Kedvező részletrel
Megbízható kiszolgálás: **Viczena Sándor**
Szakszerű elismert javítóüzem.

VESZPRÉM, Kossuth Lajos-utca 3. • Telefon: 47.

BUTORT csak **ROYALNÁL** végy
Baross-utca 34.
Részletre is! Budapest

KÉZIRATOK. FENYKÉPEK.

T. A. Budaiút. Igaza van, a mi szívünk valóban magyar s így teljesen megértettük és átértettük a katonasága búcsúját katonafiától. Köszönjük a megemlékezést.

V. J. Érsekvár. Nagyon beállított kép, nem használhatjuk.

R. F. Peremártongyártelep. Boldog lehet, hogy ilyen szolgálatakat tehetett a nemzetének. Gyönyörű eredmény a közel ezer névmagyarosítás!

Fonyód. Helyszüke miatt nem közölhetjük, de egyet értünk Önnel, a nyugdíjas csendőrnek is tisztán és rendszeresen kell öltözködnie. Ez természetes.

Áruló pipa. Különösebb tanulás nincs benne. A helyszínen talált tárgyak „származását” stb. tisztázni kell. Ez történt a leírt esetben s ezért sikerült a tettest kézre keríteni. Megjegyezzük, hogy nem is volt a járőrnek nehéz dolga, olyan különös volt a bűnjel, ezért tulajdonosát könnyű volt megtalálni. Azaz: könnyebb, mintha — mondjuk — egy gombot találtak volna. Nem közöljük, de ha vannak esetei, küldje csak be.

B. I. törm. Jó felvételek, sajnos, most nincs helyünk a közlésre. Csendőrtárgyú képeket szívesebben veszünk.

Pályázatmegfejtések.

Vasúti őrházról

nem messze holttestet találtak. Nyomozni kell: a megadott helyszínből ki mit olvas? Ez volt 12. számunk versenyfeladata, erre az alábbiak küldték be dolgozataikat: Balassa Jenő őrm. (Szombathely), Bárány István thts. (Debrecen), Bolla Mihály törm. (Lillafüred), Borbély Antal őrm. (Szombathely), Czirbusz Pál prb. cső. (Gyoma), Csáji Imre cső. (Szombathely), Csiki András thts. (Budapest), Csizmazia Endre cső. (Szombathely), Dóczy István thts. (Szombathely), Dzuró József prb. cső. (Kassa), Falusi Antal thts. (Szombathely), Fejes József őrm. (Szombathely), Fonyadt János thts. (Szombathely), Herczeg István I. törm. (Szombathely), Horváth Pál őrm. (Szombathely), Imre László őrm. (Szombathely), Imrei József thts. (Szombathely), Jánosgyula Gyula thts. (Szombathely), Kajári József őrm. (Szombathely), Kecsés János őrm. (Táb. p. 58.), Magyarósi Imre thts. (Acsád), Makra Lajos prb. cső. (Magyarbányhegyes), Mogyorósi János thts. (Sárospatak), Molnár Károly prb. cső. (Rákospalota), Németh János II. őrm. (Szombathely), Németh Pál őrm. (Pécs), Pánczél Mihály prb. cső. (Battonya), Pirityi József prb. cső. (Gyüre), Porpácz Béla törm. (Szombathely), Szabó Mihály I. őrm. (Léva), Székely Sándor törm. (Budapest), Székács József cső. (Szombathely), Tóth Ferenc I thts. (Szombathely), Tóth Ferenc II. őrm. (Szombathely), Török Bertalan

őrm. (Oros), Török Sándor cső. (Szombathely), Ujfalussy János törm. (Kölese), Varga József I. őrm. (Szombathely), Vida Sándor őrm. (Szombathely), Vörös Ferenc őrm. (Ungvár).

Beérkezett tehát 41 dolgozat. Ezek közül 40 megfejtést helyesnek lehet tekinteni. Igen szépen és helyesen dolgozták ki a feladatot: Bárány István thts. (Debrecen), Dóczy István thts. (Szombathely), Imrei József thts. (Szombathely), Jánosgyula Gyula thts. (Szombathely), Porpácz Béla törm. (Szombathely). Külön kiemeljük a szombathelyi nyomozó alosztály nyomozóinak szorgalmát; 18 megfejtés jött az alosztálytól. Külön megemlítenénk tartjuk, hogy hat próbacsendőr is küldött be megfejtést és ezek közül Makra Lajos és Pirityi József igen értelmes munkát végeztek. Sorshúzás útján a jutalmat Dóczy István, Jánosgyula Gyula tiszthelyettesek kapták, de jutalmaztuk a szombathelyi nyomozó alosztály legénységének munkáját és Makra Lajos, valamint Pirityi József próbacsendőrök szorgalmát is.

A versenyfeladat megfejtése a következő:

A helyszínrajzból és a közölt adatokból az alábbi következtetéseket lehet vonni:

Mi történt? A holttest hanyattfekvő helyzete, füle mögötti, éllel bíró eszköztől származó sérülése, a mellette levő véres zsebkendő és papírszeletek szándékos cselekményre mutatnak s ezek szerint gyilkosság vagy szándékos emberölés történt. A balesetet vagy öngyilkosságot kizártnak lehet tekinteni, mert akkor nemcsak a sérülés volna más, hanem a vasúti sínek mentén vonszolási és vérnyomok is lennének.

Mikor történt? A holttest alatti föld szárazsága arra mutat, hogy a cselekmény az eső előtt történt, mert csak így kerülhetett a holttest a száraz földre. Az utolsó vonat áthaladási idejéből (22 óra 05 perc) a cselekmény elkövetésének közelebbi időpontjára nézve következtetni nem tudunk, mert ha a holttest ebben az időpontban még nem is volt a sínek mentén, az ölés ezt megelőzően is megtörténhetett.

Hol történt? A holttest feje alatti kevés vérből az látszik, hogy az elvérzés nem a feltalálás helyén következett be, így a cselekmény másutt történt. Ennek mérlegelésénél gondolkunk azonban arra, hogy a vért a föld beihatta, az eső elmoshatta, ezért a nyomozás során a fej alatti földben a vér mennyiségét meg kell majd állapítani.

Az elkövetés helyére nézve a lábnyomokból vonhatunk következtetést. E nyomok — miként az a rátaaposásból látszik — a vasúti őrházról indulnak ki. Alakjuk, helyzetük, szabályszerű követségük és ismétlődésük mutatja, hogy az illetők vitték valamit, amit az út- és vasútkeresztezésnél letették, mert innen már egymás mellett tértek vissza az őrházhoz. Alapos okkal lehet következtetni, hogy a holttestet vitték, így a cselekmény elkövetési helye a vasúti őrház körül lehet.

Hogyan történt? A sérülés alakjából arra következtethetünk, hogy azt fejszével vagy ahhoz hasonló eszközzel (fokos,

BOROSS JÁNOS
AUTÓKAROSSZÉRIA ÜZEME

ALAPÍTVÁ: 1918. ÉVBEN. TÁVRFSZFLÓ: 18-82-18.
BUDAPEST, IX. ERKEL-UTCA 17/B. (Kálvin-térnél.)
LUXUS ÉS ÁRUSZÁLLÍTÓ KAROSSZÉRIÁK,
ÜZLETI REKLÁMKOCSIK ÉPÍTÉSE ÉS JAVÍTÁSA

FÉNYKÉPEZÉSHEZ

KODAK FILM

MINDIG A LEGJOBB ÉS LEGMEGBÍZHATÓBB!

bárd) idézték elő. A sérülés a jobb fül mögött van, tehát az ütés hátulról érte az elhaltat. A holttestet — valószínűleg sárglyán vagy kisebb létrán — az út- és vasútkeresztezéshoz vitték, hogy öngyilkosság vagy baleset látszatát keltsék. Itt zsebeit átkutatták és a nála talált levelet, mely kilitére támpontot nyújthatott volna, szétépték. (A levél hiányzó részeit a szél nyugati irányba sodorta!)

Miért történt? A zsebek kikutatása és üressége vagyoni hasznoszerzési szándékra (rablás) mutat.

Ki követte el a cselekményt? A legfőbb adat (a lányomok a vasúti őrház és a holttest feltalálási helye között, az esetnek vasúti balesetként való bejelentése, a helyszíni szemle alkalmával az ünneplő zubbony viselése) a vasúti őrszemélyére utal. Az adatokkal kapcsolatban azonban rámutatunk arra, hogy a vasúti őrszolgák az ügyben való szerepének feltételezését, ezért igyekezhetett vasúti balesetre irányítani a figyelmet, a helyszíni szemlekor pedig ünnepnap — június 18-a volt —, így az ünneplő zubbonyát ezért is viselhette.

Alapos okkal következtethetünk arra, hogy a tettesek egyike a zsebkendőjét — valószínűleg feledékenységéből — visszahagyó B. M. kezdetűs (Balogh Mihály stb.) nevű egyén lehet.

A szóbanforgó vidéken ritkán használt szegestálpú cipő is támpontul szolgálhat a tettes személyére nézve (szabadságolt katona) s a kocsma közelségéből következtetnünk lehet arra is, hogy az ott megfordult egyéneknek szerepük lehet az ügyben.

A holttest mellett talált papírszeleteken levő felírások közül „Ko” az áldozat családi nevének, „Nyira” pedig lakhelyének kezdetűt jelenthetik, így ezekből a tettes kilitére érdelemes következtetést nem vonhatunk, a kilit megállapításánál azonban azokat igen jól értékesíthetjük.

Pályázatok.

I.

Vadállományunk

nemzeti vagyonunk tekintélyes részét alkotja. Sajnos, az erős tél és az árvizek óriási károkat okoztak abban, ez az indítóoka annak a kormányrendeletnek, amely egyes vadfajták lövését a folyó évben teljesen eltiltja, egyes fajták részére pedig igen korlátozott vadászási lehetőséget enged meg. Világos, hogy a rendes viszonyok közt is nemzeti veszedelmet jelentő orvvadászok sem a nagy kárt, sem a tilalmat nem

veszik figyelembe és galád mesterségüket tovább folytatják. Ennek a mai viszonyok között még súlyosabb következményei lesznek a nemzetgazdaságra. A csendőr egyik legravaszabb, de legmegátalkodottabb ellensége az orvvadász, minden csendőr „feni rájuk a fogát”. Másként nem is lehet. Nem szükséges mondanunk, hogy a mai viszonyok között az ellenük való harc még kiméletlenebb lesz és joggal reméljük, hogy bajtársaink munkája ebben a sanyarú esztendőben még jelentősebb védelmet nyújt igen erősen megfogyatkozott vadállományunknak. Felhívjuk bajtársaink figyelmét e fontos munkára s az eredményért kijáró elismerésen kívül mi is jutalmazni óhajtjuk legszorgalmasabb orvvadász-vadászó bajtársainkat. Ezért kérjük, hogy a pályázaton résztvevni kívánó olvasóink közöljék velünk, hogy ez év augusztus 1-től november 30-áig milyen eredménnyel vettek részt e harcban. Hány orvvadászt értek tetten s ez alkalmakkor hány puskát, tört stb., illetve tettenérés nélkül hány és milyen orvvadászó eszközt vettek őrizetbe!

Az adatok mellé kérjük az őrsparancsnok igazolását.
Határidő: december 10.

A legeredményesebb „vadászokat” 30–50 P-ös takarékkönyvvel jutalmazzuk.

II.

A nyomonüldözés

igazi férfi- és csendőrmunka. Izgalmas feladat. Ha sikeres, az a társadalom haszna, de a csendőr egyéni öröme is. Ilyen esetek leírására szólítjuk fel olvasóinkat. Tapasztalatokat akarunk juttatni e leírásokkal — főleg fiatal bajtársainknak. A sikertelen üldözés leírása is ad hasznos tanítást, sőt talán többet, mint a másik. Ilyeneket is — természetesen — örömmel fogadunk és közlünk. Szeretnénk, ha a leírásokat egészen egyszerű vázlatlall egészítenék ki a pályázaton résztvevők, azon fel kell tüntetni az indulási helyzetet, az üldözés útvonalát, módját (gyalog, kerékpáron, vasúton stb.) és az időadatokat is. Aki nem küld vázlatot, az az elbírálásnál cseppet sem kerül hátrányosabb helyzetbe. *A leírásokat szeptember 15-éig kérjük.* A legügyesebbek munkáját jutalmazni fogjuk.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.

Felelős: Györy Aladár igazgató.

Igyunk Kneipp malátakávét!

Ezt Kneipp maga adta az emberiségnek

TÁMOGASD

A HANGYA

SZÖVETKEZETET, MERT EZZEL

magad és családod

JÓLÉTÉT MOZDÍTOD ELŐ

MAGYAR-SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK

Villamosági Részvénytársaság

Budapest, VI., Teréz-krt 36 Tel.: 120-739

DOXA

A TÖKÉLETES, MEGBÍZHATÓ SVÁJCI ÓRA.

DOXA órát vegyünk.

ÜGYELJÜNK AZ ÓLOMPLOMBÁRAI